

Mesečna mesečno 25 Din, za izoženje 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za izoženje 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III
Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SCLOVENECE

Cek račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7503, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Pred zasedanjem banovinskega sveta

Že sedmič se v ponedeljek sestane banski svet dravske banovine na svoje redno zasedanje, ki pa bo letos privedlo v zborovalno dvorano na banski upravi popolnoma nove ljudi, ki so bili doslej izključeni od sodelovanja pri važnih poslih, kot so ravno banovinske zadeve. Ne zato ker niso bili strokovnjaki ali pa zastopniki ljudstva ali pa ne bi bili najboljši tolmači želja in zahtev slovenskega naroda, ampak zato, ker so bili — predstavljajoč ogromno večino slovenskega naroda — trn v peti oblastnikom, ki so po mili volji proti volji vsega naroda gospodarili po svoje in hvala Bogu dogospodarili. Danes člani banskega sveta še niso voljeni, reči pa moramo s polno upravičenostjo, da predstavljajo v resnici naš narod iz vseh krajev Slovenije.

Kakor je iz sklicanja sveta razvidno in tudi običajno, bo obravnaval svet najprej predlog banovinskega proračuna za leta 1935-37 s pripadajočim pravilnikom in uredbami. V glavnih potezah je predlog novega proračuna znan tudi naši javnosti iz naših poročil. Na prvi pogled bi kdo mislil, da je predlog proračuna prav znatno zvišan v primeri s sedaj veljavnim proračunom, toda upoštevati je treba nekatere bistvene izpremembe pri načinu sestave proračuna, kar spravlja povečanje v manjše meje. Izkazalo pa se je, da je bilo povečanje nekaterih postavk nujno potrebno zaradi boljšega funkcioniranja uprave in s tem tudi v korist prebivalstvu vse banovine, kar je posebno važno sedaj, ko se na banovino stavi toliko zahtev, katere je le s težavo mogoče uresničiti. Poteg nekaterih povišanj trošarin ujava novi proračunski predlog davščine na izkoriščanje vodnih sil, računa pa tudi z državno dotacijo 2,7 milij. din, da na ta način doseže ravnotežje med dohodki in izdatki.

Državna dotacija je naši banovini nujno potrebna in je dolžnost države, da da naši banovini dotacijo, ki bo odgovarjala skrbi za druge banovine. Prvo leto poslovanja banovin se je to res tudi zgodilo in je naša banovina dobila še dokaj primerne dotacije, toda drugo leto je ta dotacija bila že zmanjšana, v letu 1932-33 država naši banovini ni dala nobene dotacije, dočim so znašale dotacije drugim banovinam istočasno 73,8 milij. din. Leta 1933-34 je naša banovina dobila 1 milijon dotacije, druge banovine pa 60,8 milij. din. Leta 1934-35 naša banovina sploh ni dobila ničesar, druge pa 66,4 milij. din. Dotacije banovinam so bile naravnost posledica bremen, ki jih je država ob ustanovitvi naložila banovinam in jih kasneje še povečala. Primerne je bilo, da se ob enem z odstopom poslov, odstopijo banovinam tudi primerne dotacije iz državnih sredstev, ali pa bi se odstopil del državnih dohodkov banovinam, kar je običajno pri sličnih ureditvah drugod. Pomislimo, koliko stroškov ima banovina samo s šolstvom! Koliko so izdatki za ceste v našem banovinskem proračunu! Pri tem je razmerje med državnimi cestami in banovinskimi cestami v drugih banovinah veliko bolj ugodno za dotične banovine. Pri nas je razmerje med državnimi in banovinskimi cestami 13:87, dočim je povprečje za ostale banovine 25:75. To pomeni, da ima naša banovina za vzdrževanje cest največje stroške sama, dočim v drugih banovinah dober del vzdrževalnih stroškov za ceste krije država, vsekakor pa znatno večji kot pri nas.

Ne bomo zagovarjali dotacije donavski banovini, ki je bogata, saj »haja« v najnižjo določilo na neposredne davke, pa tudi banovinski proračun izkazuje za 1934-35 na koncu leta 85,45 milij. din gotovine. Toda mi smo pasivna pokrajina, katere pasivnost se je leto »še povečala. Dobili smo brez naše krivde in prizadevanj sankcije, ki prete našim k-ajem z bedo, saj je z njimi prizadeta vsa naša kmečka posest in naravnost na tisoče delavstva, ki živi od produkcije in prodaje lesa. V takih razmerah je dolžnost države priskočiti na pomoč in pomagati naši banovini, da bo lažje vršila svoje funkcije, ne da bi obremenjevala samo svoje prebivalstvo. Naj pomaga nositi breme vsa država, torej tudi oni kraji, ki so imeli od sankcij celo korist, ali pa vsaj »škode ne, kot mi.

Druge banovine dobe državne podpore tudi tedaj, če izkazujejo več ali manj znatne presežke, druge zopet so se navadile, da enostavno največji del svojih proračunskih izdatkov pokrijejo z državno dotacijo, kar je najlažji način financiranja banovinskih potreb. Naša banovina pa mora popolnoma sama sprviti skupaj potrebna sredstva za svoje potrebe brez pomoči od drugod.

Izven banovinskega proračuna se nahaja bednostni sklad, katerega proračun je ostal na isti višini kot doslej. Povedati pa moramo, da se razdelitev sredstev iz tega fonda ni vršila tako, kot je bilo proračunano. V proračunu izdatkov tega fonda se je nahajala postavka za zaposlitev višje kvalificiranim brezposelnim v znesku 650.000 din. Toda že pred prihodom sedanjega bana dr. Natlačena je bilo v breme te postavke zaposleno že toliko ljudi, da je bilo treba to postavko povečati s prenosom iz druge postavke 800.000 din. Toda tudi ta ojačena postavka 1.450.000 din ni niti zdaleka zadostovala za celo leto in se je morala »že v oktobru povečati za nadaljnjih 1 milij. din, tako da je šlo v ta namen skupno iz proračuna bednostnega sklada 2.450.000 din in so bile močno oslabljene druge postavke izdatkov v proračunu bednostnega sklada. V novem proračunu je vnesena za zaposlitev višje kvalificiranim brezposelnim samo postavka 650.000 din in je ostala postavka za izvrševanje javnih del v znesku 2.850.000 din tudi neizpremenjena, ker bo na ta način boljše izpolnjen namen bednostnega sklada naše banovine. Namen sklada je gotovo v prvi vrsti ta, da daje delo brezposelnim, in sicer produktivno delo, ker je drugače vendar smatrati izdani denar za navadno podpore.

Na dnevnem redu zasedanja banovinskega sveta pa je tudi razprava o dveh važnih uredbah. Banska uprava je pripravila predlog za novelo k uredbi o občinskih uslužbenih z dne

Sklep Južne Amerike

V Buenos Airesu je bil te dni podpisan sporazum med zastopniki Brazilije, Argentine, Urugvaja, Paragvaja in Čila za skupno borbo proti komunizmu, ki pod vodstvom Moskve skuša zavojevati južno Ameriko. Ob tej priliki se v vsem južnoameriškem časopisu zrcali mnenje velike večine meščanstva in kmečkega prebivalstva kakor tudi narodno mislečega delavstva, ki izraža svoje veliko zadoščenje nad tem, da so merodajni krogi vendarle enkrat prišli do spoznanja, da je treba odločno zajeti od sovjetske Rusije, oziroma od nasilnikov v Kremlju plačano prevratno propagando. Odpor, ki so ga pokazali vsi krogi čilske republike ob lahkomis-

Izgon kominterne

„Evropa naj gre boljševikom na lim - Mi hočemo živeti v krščanski omiki“

ljenem in popolnoma neutemeljenem štrajku, ki ga je kominternna v tem mesecu izzvala po vsej čilski republiki, je dokaz, da južna Amerika ni več voljna trpeti tega hujškanja.

»La Prensa« piše, da si sovjeti, ki se boje japonske ofenzive na Daljnem vzhodu, skušajo ustvariti zaveznike po vsem svetu, kateri naj bi sovjetski Rusiji pomagali. Toda dočim so nekatere zapadne evropske države, ki živijo v večjem strahu pred Nemčijo, še sovjetom na lim, južnoameriške države, ki so ponosne na svojo starodavno katoliško kulturo, ne mislijo same sebi zadržati vrvi okoli vratu. Južnoameriške države še nimajo, hvala bogu, tako gnilih režimov, ki skušajo sebe rešiti pred polomom svoje nesocialne in izključno na profit zgrajene politike na ta način, da se dobrihako sovjetom, kakor to vidimo na zapadu — ampak razpolagajo še s tako rezervo zdravih sil, da se bodo valovi iz Moskve razbili ob južnoameriškem kontinentu.

»El Diario« piše: V Kremlju se bodo gotovo zavedali, da so s svojim načrtom, kako zrevolucionirati južnoameriško ljudstvo, trkali na napačna vrata. Južna Amerika nikakor ni voljna, da bi se

dala spremeniti v paradiž, v katerem so vsi državljani z izjemo bogato plačanih komisarjev enostavni sužnji komisarjeve tiranije. Če se kultura maje v Evropi, kjer se z vsemi silami skušajo v nekaterih državah ohranjati potomci manchesterskega liberalizma na eni in frimasonskega svobodomiselstva na drugi strani s tem, da pospešujejo enotno fronto prevratnih elementov pod vodstvom kakšnih socialdemokratskih advokatov, ki so si prislužili na stotine milijonov premoženja na račun delavstva — pa hoče Južna Amerika dokazati, da ona zna vzdrževati mir in red na podlagi svoje večstoletne krščanske omike.

Neki drugi brazilski list hvali energijo čilskega predsednika Alessandria in pravi: »Vse južnoameriške države se zavedajo svoje odgovornosti v sedanjem zgodovinskem trenutku. One se hočejo izkazati vredne zaupanja ljudstva in bodo delovale za to, da bodo ljudstvu zagotovile mir. Komunistem se hoče razširiti. Zato moramo odsekati njegove lovke pravočasno in pri tem bo katoliška Južna Amerika složna in edina.«

(Zgoraj priobčena slika predstavlja predsednika čilske republike v. Alessandrija.)

Litvinov v Tokio, da razčisti težave z Japonsko

Tokio, 15. febr. c. Danes se je tukaj okoli pol dneva raznesla vest, ki lahko pomeni popolno spremembo političnega položaja na Daljnem Vzhodu. Poluradna agencija Domai je dobila iz Moskve vest, da je bila tam zelo ugodno sprejeta misel japonskega zunanjega ministrstva, da naj pride čim prej v Tokio Litvinov sam, da bi lahko osebnostno razvozlal vse težave, ki silijo na dan na meji med Mongolijo in Mandžurijo. Ko je ta vest prišla v Tokio, so se časnikarji obrnili na zunanjega ministra in ga zaprosili, če odgovarja vest agencije Domai resnici. Zunanji minister častnikarjev ni sprejel, pač pa je v njegovem imenu izjavil načelnik njegove pisarne, da bi japonski zunanji minister bil vsekakor zelo vesel, če bi lahko Litvinova sprejel v Tokiu. Današnje časopisje o tem preobratu položaja že obširno razpravlja.

Reuter pa poroča iz Moskve, da je bila tam dobro sprejeta vest, da Japonska želi, da naj se na meji med Mongolijo in Mandžurijo sestane mešana mednarodna komisija, ki bo izvedla razmejitve in preprečila spore.

Vse te vesti so vsekakor še prengle, da bi bilo mogoče misliti na to, da se lahko ves problem Daljnega Vzhoda razvozla s samo eno potezo. Zdi se, da Japonci spretno manevrirajo in da hočejo v najkrajšem času dognati, kakšna zagotovila je dobil Litvinov v Londonu. Verjetno je, da je Litvinov za sodelovanje v Aziji Angležem marsikaj obljubil. Japonska diplomacija hoče sedaj s spretnim manevrom ugotoviti, če je Litvinov toliko obljubil in toliko dobil v Londonu, da se mu ne bi splačalo iti v Tokio...

Tuhačevski odhaja domov

Pariz, 15. febr. b. Po obisku raznih francoskih tovarn orožja in po obisku mest, ki so zanimala sovjetskega maršala Tuhačevskega, se je le-ta danes jutraj sestel s francoskim maršalom Petainom ter se z njim dolgo razgovarjal. Trdi se, da bo maršal Tuhačevski že v teku jutrišnjega dne odpotoval nazaj v Moskvo.

V političnih krogih še vedno vzbuja največjo pozornost francosko ruski pakt, z njim v zvezi pa tudi lokarnska pogodba. V diplomatskih krogih prevladuje mnenje, da bodo od nemške strani vloženi protesti proti sklenitvi tega pakta, ki ni v skladu s lokarnsko pogodbo in jo grobo krši. Če bodo v resnici vložili taki protesti, se bo Nemčiji predlagalo, naj bi se ta zadeva predložila v odločitev in razsodbo mednarodnemu sodišču v Haagu.

Zagrebska vremenska napoved: Polagoma se bo pooblačilo, zmerno hladno. Vreme se bo poslabšalo.

12. marca 1934. Predlog ujava načelo avtonomije glede občinskih uslužbenecv, kar je pravilno, da se na eni strani izvede resnična občinska avtonomija, na drugi strani pa oproste nadzorstvene oblasti onega poslovanja in uradovanja kot inštanca. Če se to lahko opusti brez škode. Druga uredba, o kateri bo sklepal občinski svet, pa je uredba, s katero se izpreminja in dopolnjuje uredba z dne 3. septembra o sestavi kandidatnih listov o sestavi in poslovanju volilnih odborov in o glasovalnem postopku pri volitvah občinskih odborov v dravski banovini. Tu je funkcija banskega sveta zakonodajnega značaja, v kolikor ne tangira določil zakona o občinah. Je pa tudi druga uredba potrebna, da se poenostavi postopek pri omenjenih občinskih volitvah.

Banskim svetnikom, ki se bodo jutri sestali k prvi seji, bo torej predložen v razpravo zelo važen material. Želimo, da bi zasedanje banskega sveta pokazalo mnogo razgibanosti in da bi gospodje svetniki vseskozi pravilno tolmačili želje in razpoloženje našega, v sedanjih gospodarskih prilikah tako težko preizkušenega ljudstva. Naj bi se s sporazumnim sodelovanjem oblasti in zastopnikov ljudstva v teh dneh storilo kar največ v prid državi in slovenskega naroda.

Japonci prodirajo v Mongolijo

Peking, 15. febr. b. Po najnovejših poročilih so zasedli Japonci karavansko cesto, ki vodi od Kalgana do Urga, ki je glavno mesto Mongolije. Jasno je, da zasedba te karavanske ceste predstavlja nov hud udarec Japoncev proti zunanji Mongoliji, pa tudi za samo mesto Kalgan, ker je bila to najvažnejša trgovska pot. V japonskih krogih so kljub zadnjim sporom še vedno

Kdo naj brani Avstrijo in kako

Vozel, ki ga skuša razvozljati Hodža

Pariz, 15. febr. SE. Češkoslovaški ministrski predsednik, ki ga nemški tisk imenuje »čehskega Herkulesa«, je v svojih številnih jedrnatih izjavah dal vedeti, da hoče priti do sporazuma med Malo zvezo in italijansko trozvezo (Italija—Avstrija—Madžarska) po več zaporednih stopinjah. Najprvo mu je mnogo na tem leželo, da namesto trgovske pogodbe z Avstrijo, ki poteče majnika meseca, sklene z njo prijateljsko pogodbo. O vsebini te pogodbe ni ničesar znanega. Lahko bo to pogodba o obveznosti, da se obe državi ne bosta vmešavali v notranje razmere druge, lahko pa je to tudi pogodba o medsebojni pomoči. V avstrijskih krogih v Parizu je vzbudila silno pozornost izjava Hodže, ki je dejal, da lahko dokaže, da Hitler sam podpira pokret za obnovo Habsburžanov v Avstriji, ker bi mu to najbolj pomagalo, da ustoliči narodni socializem v Avstriji.

Zelo zanimivo je tudi, kar o pogajanjih pripoveduje »Pertinax« v »Echo de Paris«. Pertinax dohiva svoje informacije čisto sveže na pariškem romunskem poslanstvu. On pripoveduje, da so se velesile in podonavske države že lani pozimi mnogo pečale z vprašanjem, na kakšen način vojaško zaimčiti avstrijsko neodvisnost. Francija in Italija sta se v pogodbi že obvezale, da bosta skupno z vojaškimi močmi branile neodvisnost Avstrije. Povabljeni so bile tudi druge države, da storijo isto. Lani spomlad je bila čela vrsta razgovorov med generalnimi štabi. Francoski šef generalnega štaba je bil v Rimu, italijanski pa v Franciji. Tudi drugod je bilo mnogo razgovorov med vojaškimi oblastmi. Abesinska vojna je vse to prekinila. Države Male zveze so na to izjavile, da same nikakor ne morejo nastopiti proti Nemčiji, če bi ji prišlo na um, da vdere v Avstrijo in da bodo torej stobile isto, kar bo storila Francija. Ta sklep od spomladi 1935 so držali tajno do zadnjih dni. Istočasno pa da sta se Češkoslovaška in Romunija obvezali, da bosta skušali Rusijo pregovoriti, da tudi ona prevzame vojaško jamstvo za meje v Podonavju.

No, tako je ostalo do sedanjih pariških razgo-

vorov. Rusija je kakor znano odbila ta predlog, češ, da se v srednjo Evropo ne sme vmešavati. Sedaj je torej vprašanje zopet tam, kjer je bilo, namreč ugotoviti, kdo bo branil Avstrijo pred Nemčijo, s kakšnimi sredstvi in kakšna naj bi bila jamstva za nedotakljivost meja v Podonavju. V tem obstoja ves diplomatski dirindaj, ki je nastal v Parizu, ki je le malo razčistil vse težave. Hodža je sedaj odločen, da pogajanja, ki trajajo že več kot eno leto, spravi do uspešnega zaključka.

Dr. Hodža pride v Belgrad dne 24. februarja

Belgrad, 15. febr. m. Kakor smo že poročali, je bil napovedan za 20. t. m. prihod predsednika češkoslovaške vlade in zunanjega ministra dr. Hodže. Ker pa je dr. Hodža svoje bivanje v Parizu podaljšal za dva dni in ker bo 24. t. m. prišel v Pragi zasedati gospodarski svet Male zveze, ki ga bo verjetno otvoril sam predsednik čsl. vlade, je g. dr. Hodža svoj prihod v Belgrad odgodil še za nekaj dni in bo verjetno prišel v Belgrad šele 24. februarja. Za časa svojega bivanja v Belgradu bo dr. Hodža obiskal tudi nekoliko krajev v bližini Novega Sada, kjer živijo Slovaki, ki so ga ob pričetku njegove politične kariere izvolili za svojega poslanca v budimpeštanskem parlamentu.

Hodža v Rim...

Praga, 15. februarja, c. Prihodnje dni misli potovati v Rim tudi ministrski predsednik dr. Milan Hodža.

...tudi Berger-Waldenegg

Dunaj, 15. februarja, c. Nasprotno prvotnim vestem bo v Rim potoval tudi zunanji minister Berger-Waldenegg in ne samo Starhemberg.

Z abesinskih bojišč

(Poročilo agencije »Avala«)

Francoska poročila:

Addis Abeba, 15. febr. AA. Havas poroča: Po vesteh iz zelo verodostojnih virov oziroma iz uradnih poročil se more posneti, da se je zelo ojačila delavnost na vseh frontah.

Na severni fronti so čete rasa Kase izvršile močan napad na oddelke črnih sraj v bližini Abara vzhodno od Makale in to na cesti, ki pelje v Aduo. Zdi se, da se vsi abesinski oddelki trudijo, da bi definitivno presekali zvezo proti Adui, ker so prepričani, da bodo na ta način prisilili Italijane, da zapustijo Makale. Trdi se, da so izgube na obeh straneh zelo velike.

Na južni fronti v Ogadenju trajajo še naprej zelo krvave bitke južno od Casabane, katero hočejo Italijani zavzeti. Medtem pa so abesinske čete izvršile nov preobrat, ki se je končal z za-

vzetjem Guratija. Tako so prisilili Italijane, da so se morali vrniti na svoje prejšnje položaje pri Ual-Ualu. V pokrajini Sidamo je prišlo do borb v bližini Vadale, ki jo ogrožajo Italijani. V Sidamo se stalno pošiljajo ojačenja. Med drugim so poslali tja 200 gojenecv vojaške šole v Addis Abebi pod poveljstvom švedskih častnikov. Ti gojenci imajo s seboj maske proti strupenim plinom, strojnicam in tankom.

Razširile so se nekontrolirane vesti, da je tekom preteklega tedna bil abesinski cesar na poti proti Sidamu (na jugu). Trdi se, da je tja prišel z letalom iz Desija in se po isti poti vrnil.

Abesinska vlada je vsem domačim trgovcem naročila, da morajo sodelovati pri popraviljanju ceste, ki gre iz Adis Abebe proti Desiju. Na ta način bi se olajšal prevoz vojnega materiala. Trgov-

Nadaljevanje na 2. strani.

ci so sestavili odbor, ki bo zbiral denar, in darove za izplačilo velikega števila delavcev, ki bo delal na cesti, ki je dolga 160 km.

Angleška poročila:

London, 15. febr. AA. Reuter poroča: Na so-malijski fronti ni prišlo do važnejših dogodkov. Manjši abesinski oddelki nadaljujejo se naprej z guerilsko vojno in utrjujejo svoje položaje. Na severni fronti Italijani intenzivno in duvno bombardirajo ozemlje, ki leži med njihovimi položaji in Desijem, da bi tako preprečili gibanje abesinskih čet, ki se koncentrirajo v smeri proti Makale. Italijani hočejo na vsak način preprečiti novo abesinsko ofenzivo v Tigreji in hočejo eventualno sami napraviti protinapad.

Reuterjev dopisnik pri italijanski severni vojski pravi, da so Italijanski položaji utrjeni v radiu od 15 km okoli Makale. Utrdbe so zelo močne in so med seboj telefonično povezane. Na teh položajih so razpostavili Italijani mnogo gnezd s strojnimi in gorskimi topovi, poleg tega pa je razpostavljena še težka artiljerija na položajih, ki

so nekoliko bolj zadaj. Abesinci so že večkrat poskušali prodreti skozi te položaje, toda sedaj po etajajo njihovi poskusi zmeraj bolj redki.

Reuterjev dopisnik iz Addis Abebe poroča, da se čete v pokrajini Bali na južni fronti sedaj zbirajo pod poveljstvom dedzasmata Nejena Merede, ki živi velik vpliv med abesinskimi vojaki. Preje so te čete bile pod poveljstvom rasa Deste. Kar se tiče guerilske taktike ne mine skoraj niti en dan, da abesinski patrulni oddelki ne bi napadli in pobili do 20 italijanskih vojakov.

Abesinski glavni stan na severu objavlja uradno, da je večeraj 10 italijanskih letal bombardiralo več vasi in da je ob tej priliki bilo ubitih nad 10 oseb, vse samo žene in otroci. Italijanski letalci so po vaseh ubijali s strojnimi tudi živo, ki so jo pastirji in so na ta način pobili več sto glav živine. Dvoje italijanskih letal je bombardiralo pokrajino Mertojes in tudi tukaj ubili več civilnih oseb, posebno otrok. Nato pa so letala odletela v smeri ceste Desije—Korom. Druga letala so bombardirala okolico Desije. Letali so tudi nad Desijem daljša, pa niso metali bomb. Hoteli so vsekakor ugotoviti bivališče abesinskega cesarja.

„Parlament“ v Sovjetiji

Nova krinka za boljševiško tiranijo

Moskva, februarja 1936.

Od 1. novembra 1934 do 7. januarja 1935 so v Rusiji bile, kakor vam je znano, volitve. Kakšne volitve boste vprašali? Zakaj da ne? Ne! Okrožne? Da in ne! Kakor vzamete! Pojem, ki ga ima ostali svet o parlamentarizmu, se ne more uporabljati, kadar gre za sovjetsko Rusijo! Volitve niso zakonodajne, ker v sovjetski Rusiji ni zakonodajnega parlamenta. Vso odločujočo moč ima v rokah glavni odbor komunistične stranke, sicer ne po ustavi, pač pa dejansko. Kar sklene strankin odbor, ima Sovnarkom (svet narodnih komisarjev, to je ministriški svet) nalogo, da potrdi; včasih pa tudi osrednji izvršilni odbor (CIK), ki je nekaka eksekutivna »parlamentarna«. Ta CIK se je sestel pretekli mesec, in sicer od 10.—18. januarja. Toda najprej nekaj o sovjetskih »volitvah«.

„Vožd“

»Volinska kampanja« je bila otvorena s proglasom osrednjega izvršilnega odbora 27. septembra 1934, kjer beremo: »Sovjeti pod vodstvom Lenina stranke so se odločili, da povedejo milijone volitev v nove znake za socializem. Na tej poti moramo premagati še mnogo ovir. Toda zagotovo naše zmage vidimo v tem, da so se zgornje množice delavcev okrog Sovjetov pod vodstvom komunistične stranke in našega voditelja. V izvršilni stoji beseda »vožd«, kar je isto, kakor italijanski duce ali nemški führer. Volitve so vredne, da se jih znova spomnimo, pa čeprav so se že sedem let na isti in enak način ponovile in imajo torej že svojo komunistično patino.

„Volitve“

Volinska kampanja v resnici ni bila drugega, kakor komedija, ki jo sovjetske republike igrajo na svojem ogromnem ozemlju. Volinska komedija je zopet pokazala, da današnja Rusija, čeprav se imenuje »zveza republik«, ni drugega, kakor teokratska monarhija, katero bi se dalo primerjati z gospodstvom nekdanjih tatarskih Kanov, ali nekdanjih orientalskih tiranov. Naj nikogar ne moti drugačno ime, ki je v rabi za sovjetsko diktaturo. Volitve so znova pokazale, da se miselnost sovjetskih volitev prav nič ne razlikuje od psihologije sužnjev, ki so živeli pod kakim Ramzesom ali Cironom. Naj bo na čast nekdanjega ruskega naroda povedano, da pošten opazovalec ne more dvomiti, da pasja udanost, ki se edina kaže vsepovsod, ni drugača kakor hinavščina. Narod nima drugega sredstva, da se ubrani neprestane nevarnosti, ki mu preži v tej svobodni državi brez vsakih svobodnih! Samo molk ga more rešiti. Toda ne, treba je kričati, da ne postane sumljiv. Treba je kričati na vse grlo in noč in dan izpovedovati svojo ljubezen, občudovanje, udanost in pokorščino napram oblastnikom. Najboljši zgled v tem poletu daje sovjetsko časopisje. »Takoj prve dni volitev« je pisala »Pravda« (11. decembra 1934), »je prišlo do veličastnih manifestacij emocij, udanosti in ljubezni vsega delavstva do stranke in do tovariša Stalina«. Toda Stalin je v tej novi teokraciji samo živ bog, tako kakor Dalaj Lama v Tibetu. Je pa še drug nesmrtni bog, ki je nad vseni bogovi in to je Lenin. Le poglejmo. V isti številki piše »Pravda«, da je po volitvah v Trečgornaji »na prvem mestu bil izvoljen Lenin, na drugem Stalin«. Toda to ni izjemni slučaj. Na vsem ogromnem ozemlju sovjetske zveze se to ponavlja pri vseh volitvah.

Prvi, ki je vedno izvoljen, je Lenin, in drugi Stalin...

„Volitvi“

Ni pa težko pojmovati, da takšne volitve v resnici niso volitve. Kajti v vsej državi ni svobodnega tiska. Volinska tehnika je izključno v rokah ene stranke. Volinska agitacija se godi v obupno smešnih razmerah. Navadno vsakokrat prinesejo listi, kdo sme in kdo ne sme voliti ali biti izvoljen. Aktivna in pasivna volinska pravica je vzeta vsem, ki delajo z plačanimi delovnimi močmi, kdor se peča s trgovino in vse druge osebe, ki so po svojem prejšnjem delovanju spadale med tiste, ki jim ustava jemlje volilno pravico. To so: a) poljedelci, mali fabrikanti, obrtniki ali trgovci, ki so najemali delavce; b) osebe, ki so dajale v najem zemljo pod pogoji, ki so bili po mnenju davčne komisije neugodni za najemnika; c) osebe, ki so iz trgovskih ali industrijskih namenov dajale v najem vrtove, vinograde itd.; d) osebe, ki so dajale v najem hiše; e) trgovci, prekupčevski, oderuhi, bogataši itd.; g) nekdanji in sedanjí sveceniki, kateregakoli verskega kulta; h) člani omenjenih družin.

Končno so torej volitve izvedene, poslanci zbrani in člani osrednjega izvršilnega odbora imenovani. Osrednji izvršilni odbor (CIK) naj bi prav za prav igral vlogo nekakšnega parlamenta — kadar seveda želi vlada, ali boljše izvršilni odbor stranke. Ta izvršilni osrednji odbor je torej zboroval zadnjič od 10.—18. januarja. Kaj dela takšen sovjetski parlament?

Dunajska vremenska napoved: pretežno oblačno, nagnjenje k padavinam, široko.

V črnem na plesne in večerne prireditve! Smoking, trak, žaket, marengo obleke najlepših krojev — poceni pri

DRAGO SCHWAB
LJUBLJANA
NA ALEKSANDROVI CESTI

„Parlament“

Ako berete tukajšnje časopisje, imate vtis, da je od prvega do zadnjega dneva ves dnevni red izčrpan v samih viharjih in navdušenih manifestacijah oblastnikom. Naj bo to član vlade ki govori, ali poslanec, vsi govorijo enako: vse je dobro, vse je najboljšo, vse je zadovoljno, nikjer niti sence najmanjše kritike. Vse kar je in obstoja v sovjetski zemlji, za vse se je treba zahvaliti Stalinu, ki je stalen predmet navdušenih in besnih manifestacij. So poslanci, ki zmorejo cele litanije laskavih pridevkov in imen na Stalinov naslov in jasno, da mora zbornica ob vsakem novem častnem pridevku navdušeno ploskati. Navadno prične s temi litanijami predsednik republike, ki je obenem tudi predsednik parlamenta, to je tovariš Kalinin. Njegova naloga je, da poda učinkovit zgled servilnosti. Njegov kratek govor se vedno prične in konča s slavošpevom na Stalina. Tedaj ima zbornica priliko, da pokaže prvič svoje navdušenje in nato neprestano osem do deset dni po vrsti. O priliki zadnjega zasedanja ni bilo Stalinovo ime nič manj kot 447 krat imenovano. In vsakokrat mora zbornica vstati in navdušeno ploskati. Toda to je številka, ki jo izkazujejo zelo okrajšani stenografski zapisniki. V resnici se pa to zgodi mnogo večkrat. Za poslance določi stranka ljudi, ki so zmogni bogatega navdušenja, toda čim manj misli in samostojnosti. Saj za zbornico misli vlada, oziroma stranka. Nikoli se zato ne čuje besedica kritike, nikdar ne vidite niti sence kakšne opozicije. Kako prijetno mora biti vladati s tako poslušnim parlamentom! Kako blažena mora biti dežela, v kateri je vse zadovoljno! Kjer se niti en glas ne dvigne, da bi oporekal, ali da bi samo kritiziral vladno delo. Niti enega med 175 milijoni prebivalcev sovjetske Rusije ni, ki bi ne bil popolnoma zadovoljen in srečen!

Presenečenje v Ga-Pa

Slovenski delavec Smolej slavno zastopa domovino

Ga-Pa, 15. febr. Današnji tek na 50 km se je končal z dvema senzacijama: prva je bila, da so vsa štiri mesta zasedli Švedi, druga in nič manjša pa je bila, da je Slovenec Franc Smolej zasedel 10. mesto pred najboljšimi srednjeevropskimi tekači.

PROGA

za 50-kilometrski tek je bila razmeroma zelo težka. Vodila je skozi najlepše kraje v okolici Garmisch-Partenkirchena. Največji vzpon je imela med 13. in 15. kilometrom, kjer je dosegla 1000 m višine. Postaja za odmor je bila na 23. kilometru. Od tam je vodila proga nepretrgano navzdol. Tekma je že sama na sebi vedno največja preizkušnja vztrajnosti posameznih tekačev. Danes je tekmovalo 37 tekmovalcev iz 11 držav. Mnogo jih je odstopilo, to pa radi izredno močne konkurence, da

lje pa tudi radi tega, ker so se z bali prenaporne proge in se niso hoteli blamirati pred mednarodnim športnim svetom. Start je bil točno ob 8. Tekmovalce so spuščali s starta v polminutnih razlikah.

REZULTATI

vztrajnostnega teka so sledeči:

1. Šved Wiklund 3:30:11, 2. Šved Wikström 3:33:20, 3. Šved Englund 3:34:40, 4. Šved Bergström 3:34:50, 5. Fince Karappinen 3:34:33, 6. Norvežan Tuft 3:41:18, 7. Fince Aikkinen 3:42:44, 8. Fince Hienni 3:44:14, 9. Čeh Musil 3:46:12,

10. Slovenec Franc Smolej 3:47:44,

11. Norvežan Brodahl 3:50:14, 12. Norvežan Hattens 3:50:47, 13. Italijan Kassebacher 3:53:08, 14. Fince Aikkinen, 15. Čeh Cwatoš, 16. Italijan Demetes, 17. Italijan Svenorer, 18. Amerikaneec Satri, 19. Čeh Novak,

Voditelj „Action Française“ aretiran

Komunisti izrabljajo položaj za utrjevanje „šupne fronte“

Pariz, 15. febr. c. Najvažnejši dogodek v Blumovi aferi je danes bila aretacija starejšega Charlesa Maurrasa in ravnatelja uprave dnevnika „Action Française“ Josepha Delesta. Preiskovalni sodnik ju je dal aretirati zaradi tega, ker ju bo obdolžil, da sta v svojem listu pozivala k umoru socialističnega voditelja Leona Bluma in drugih republikanskih voditeljev. Policija je prav tako zaprla dva mladeniča, ki ju je odkrila na podlagi filma, ki ga je zaplenila pri nekem filmskem amaterju, ki je posnel za film ves napad na Leona Bluma. Oba je policija spoznala po tem filmu. Tudi ta dva sta obtožena poskušenežnega umora Leona Bluma.

Med tem pa združeni levičarji pripravljajo velikanske protestne demonstracije proti desničarjem in pristajam nacionalističnih lig. V Parizu je sedaj že vlada sami nerodno, da je pustila, da sedaj predvsem komunisti tako izrabljajo to zadevo. Najprej so hoteli komunisti prirediti velik obhod po mestu in iti na krvavo mesto, kjer se je odigrala žaloigra z Leonom Blumom. Toda policijski prefekt Langeron je dobil tekmo današnjega dne navodilo od ministrskega predsednika Sarrauta, da ne sme pustiti manifestantov v središče mesta in da more demonstracije omejiti na delavsko predmestje St. Ouen. Sploh pa dela vlada tako, da bo dopustila demonstracije tam, kjer so levičarji v večini. Kjer pa niso v popolni varnosti sami med seboj, pa jim bo demonstracije prepovedala. Tako se bo prav verjetno zgodilo, da bodo poleg desničarjev tudi komunisti utrli prav hudo napadali tudi vlado, ki ni dovolj energična v obrambi svetosti republikanskih svobod.

Zdi se, da prihaja zmeraj bolj na dan, da je vsa ta organizacija spopada in izrabljanje političnega ozadja tega dogodka velikanski paradoks francoske notranje politike. Charles Maurras je starček, literat in nacionalistični zanesenjak, ki je predstavnik polpreteklega kulturnega in literarnega gibanja. Od starosti je že ves gluhi in napol slep. Ko bodo začeli proti njemu z razpravo zaradi umora oziroma poskušenežnega umora, mu bodo morali vprašanja pismeno dostavljati ali pa razpostaviti zvočnike v dvorani, da bo glas francoske justice ob tej groteskni aferi prevpil Pariz ne pa samo gluhega Maurrasa. Borba proti njemu in proti „Action Française“ kot kulturnemu gibanju se zdi tako, kakor da bi se kdo danes spraval nad humanizem ali pa nad srednjeveške hereze in skušal potom sodišča zatreti njihove politične osti.

Izrednost francoskega kulturnega življenja pa je, da se je Leon Blum tako rekoč spraval nad „Action Française“ kot tako. Treba je namreč vedeti, da je bil tudi Leon Blum včasih kulturni delavec in da je kot bivši normalni specialist in vprašanji franc. realizma in posebno strokovnjak v presoji Stendhalove dobe. Kot pristni Francoz, kar je kot žid hotel na vsak način biti, se je spuščal v borbo s Charlesom Maurrasom in od tedaj sta se ta dva literarna veljaka na raznih poljih začela strastno sovražiti. Toda za „Action Française“ bi hoteli levičarji ujeti predvsem desničarske lige, ki so mnogo bolj nevarne kot pa rojalistične organizacije. Hoteli bi zadeti predvsem Ognjene križe in pa njihovega voditelja polkovnika de la Rocquea. Toda tega človeka je težko zadeti, ker je zaščiten

od oblastnih gospodov, ki so obenem zvesti finančniki tudi g. Leona Bluma. Kot parlamentarec je n. pr. Leon Blum pravni zastopnik največjega trgovskega podjetja v Parizu Galleries Lafayette. Ko je pred leti v parlamentu izbruhnila afera »Aero-postale«, je takratni državni podtajnik Bouilloux Lafont v parlamentu očital Blumu, da je zaslužil kot pravni zastopnik te tvrde lepe milijone. Takrat se je tudi izrekla številka, da ima Blum vsaj 100 milijonov frankov zasebnega premoženja. Takrat je Blum moral v parlamentu umolkovati. Sedaj se pa Blum zopet vrača v staro napako in hoče v kulturnem in duhovnem svetu zadeti ljudi, ki vodijo nekoliko še zmeraj desnico in namesto Ognjenih križev lovi — Charlesa Maurrasa. Napaka židovskega intelektualca, ki hoče obračunati z nekdanjajstrajnejšim francoskim pokretom.

Verjetno je, da bo vse skupaj ostalo le pri jutrišnjih demonstracijah komunistične »enotne fronte«. Leon Blum je nocoj sam dal že objaviti, da je že izven vsake nevarnosti in bo zopet kmalu lahko delal v parlamentu. Po takih aferah se pa sedaj pred francosko poroto obeta prava donkhotijada, v kateri bo najbrž igral Blum nazadnje še vlogo debelušnega in mastnega Sancha Pansa.

Domači odmevi

Proslava papeževega dne v Mariboru

Maribor, 15. febr.

Redko katera proslava se je v Mariboru izvršila na tako svečan in slaven način, kakor letošnja proslava 15. obletnice kronanja sv. očeta papeža Pija XI., ki je bila obenem združena z 1050-letnico smrti slovanskega blagovestnika svetega Metodja. Zvečer ob 8 so množice vseh stanov napolnile veliko unionsko dvorano do zadnjega kotička. Med njimi smo videli lavantinskega vladiko dr. Ivana Tomažiča, stolni kapitel in veliko število mariborske duhovščine, oba sreska glavarja Popoviča in Šiško, mnogo uradnikov načelstva, mariborskega župana dr. Juvana in podžupana Frana Zebota, vodjo mestne policije dr. Trstenjaka ter mnogostevilne druge odlične zastopnike mariborskega javnega življenja.

Pri skrbno izbranem in tehnično ter vsebinsko dovršenem programu se je navdušenje občinstva stopnjevalo od točke do točke. Jedro programa je tvorila točka mariborskih bogoslovcev: »Tu es Petrus«. Zbor je nato zapel tudi staroslovansko mašo »Vosklyny Gospodevi vsja zemlja«. Sledil je govor slušatelja bogoslovja Adolfa Volaske »Kaj nam je papeštvo«. Nato je zopet zapel zbor bogoslovcev Fürsterjevo: »Moči mi daj«. Po odmoru je nastopil pevski zbor bogoslovcev in semenišnikov, ki je recital: »Rešitev iz Rima«. Moški zbor je zapel nato Lisztovo: »Sv. Ciril in Metod«, nato je pa slušatelj bogoslovja Adolf Breznik govoril o papeštvu in slovanskih apostoli sv. Cirilu in Metodu. Za zaključek je zopet nastopil moški zbor bogoslovcev, ki je zapel Križoskyjevo »Zvezdi dve nam vzbajala in k zaključku mogočno papeško himno.

Svečana proslava obletnice kronanja papeža je pokazala, da je Maribor zvest in udan katoliški cerkvi in da popolnoma zaupa njenemu krmarju papežu Piju XI.

Proslava dr. Kreka v Belgradu

Belgrad, 15. februarja. m. V ponedeljek 17. t. m. priredi ob 20 v veliki dvorani Ruskega doma v Kraljevi Natalije ulici 33 tukajšnje Prosvetno društvo prosvetni večer, ki bo ves posvečen spominu dr. Jan. Ev. Kreka ob priliki 70 letnice njegovega rojstva. Poleg dramatičnih in pevskih točk, ki jih bo izvajal pevski zbor, je na programu tudi predavanje o dr. Kreku. Predaval bo Ivan Dolenc, prosvetni inspektor. Dolžnost belgrajske slovenske javnosti je, da se polnoštevilno udeleži prosvetnega večera, ter se s tem oddolži spominu enega največjih slovenskih mojst.

Poslovilni večer

ravnatelja Cugmusa

Ljubljana, 15. febr.

Nocoj ob 9 je bil na Taboru poslovilni večer dosedanjega ljubljanskega železniškega ravnatelja Cugmusa, ki je imenovan za pomočnika glavnega ravnatelja drž. železnice v Belgradu. Železničarji in člani drugih sorodnih strok so napolnili vso prostano dvorano. Udeležili so se poslovilnega večera tudi železničarji iz raznih oddaljenih krajev, kakor iz Maribora, Jesenice, Zidanega mosta in drugih važnejših postaj. Od odličnikov so se udeležili poslovilnega večera: v zastopstvu g. bana pomočnik bana dr. Majcen ter več načelnikov banke uprave, mestni župan dr. Adlešič s podžupanom dr. Ravničarjem, divizijski general Nedeljkovič, vojaški delegat pri železnici polkovnik Nedeljkovič, poveljnik vojaškega okrožja polkovnik Pogacnik, zastopnik Zveze industrijcev, ravnatelj škulj in inž. Šuklje ter zastopniki drugih oblasti iz Ljubljane.

Sporod poslovilnega večera je bil zelo pester. Med drugim je sodelovala tudi godba »Sloga«, mešani zbor »Sloga«, razni znani solisti itd. V imenu oseba se je poslovil od posiljavajočega se ravnatelja Cugmusa njegov naslednik dr. Fatur. Glavni govor pa je imel načelnik inž. Finz. Ob zaključku lista poslovilni večer še traja.

Ijak na 26. mestu in je naš Senčar na 31. mestu še vedno boljši od znanega Nemca Marxa, ki je, kakor rečeno, na 33. mestu. Končno pripominjamo pri tej priliki — in to posebno v zvezi z uspehom Čeha Musila —, da je imel Smolej v prvem delu proge smolo, ker je zlomil palico. Moral je torej voziti nekaj časa z eno palico dokler mu nekdo od gledalcev ni posodil svoje palice. Smolej je vozil torej pretežni del proge z neenakimi palicami in je tudi važno, da ene palice ni bil vajen. Če bi torej Smolej na progi ne imel te zamenjave s palicami, moremo brez nadaljnjega trdit, da bi bil njegov uspeh vsaj na 2, 3 minute boljši. To pa še pomeni, da bi se plasiral pred Čeha Musila in bi s tem zasedel prvo mesto med Srednjeevropci.

Današnji uspehi naših tekmovalcev so povzročili seveda veliko radost posebno v tukajšnji jugoslovanski koloniji. Gledalcev iz Jugoslavije je bilo ob začetku olimpijade še malo, pa so prihajali vsak dan novi in danes nas šteje kolonija že zelo številno. Tako veselega dne, kakor danes, še nismo doživeli. Smolej pa je ne samo med nami, marveč tudi med ostalim športnim svetom, ki se je še sedaj začel zanimati za naše razmere, predmet vsesplošnega občudovanja.

Dvojni jubilej zagrebskega nadškofa

Danes je ves Zagreb v prazničnem valovanju. Pa ne samo Zagreb, vsa prostrana zagrebska nadškofija, največja v državi, in lahko rečemo ves hrvatski narod slavi svojevrstno slavnost, kakršnih zgodovina majhnim narodom ne privošči veliko: 80-letnico zagrebskega nadškofa in 25-letnico njegovega plodonosnega škofovanja. Zagreb kot kulturno središče Hrvatov je nekaj predstavnika vseh idej, ki oživljajo hrvatski narod, zato je tudi zagrebski nadškof predstavnik katolicizma in njegove tradicije med Hrvati. Sedanji nadškof, sivolasi dr. Anton Bauer, pa je poleg svoje častne in težke službe še z močjo svoje osebnosti in širokopoteznosti svojega dela na poseben način povezan z usodo svoje nadškofije in z usodo »predzidja krščanstva.«

Tretji otrok očeta Antona Bauerja, gradiščanskega Hrvata, in matere Barbare Rubiničeve, se je rodil dne 11. jan. 1856. na Erdődijevem »marofu« Breznica. Po očetu so mu dali ime Anton. Kjer je bila družina številna — oče je bil mlekar na Erdődijevem posestvu — je moral mali Anton oditi k svojemu staremu očetu v Jastrebarsko, kjer je obiskoval prve razrede ljudske šole. Ko pa so se starši preselili v Varaždin, se je tudi Anton vrnil k njim, kjer je kot odlični dijak dovršil 6 razredov varaždinske gimnazije. Ze od mladih nog je kazal veliko veselje do duhovniškega stanu, hotel je postati »gospod plebanuš«, zato so mu starši izpolnili njegovo željo in ga l. 1873. poslali v Zagreb v »črno šolo«, kjer je dovršil sedmi in osmi razred gimnazije. Ze v teh početkih svojega umskega dela je pokazal ostro nadarjenost, zrelo resnost in pa veliko ljubezen do svojega naroda, ki mu že takrat ni bilo z rožicami poslano.

Po končanem bogoslovju v Budimpešti in na Dunaju v zavodu »Fritaneum« je bil leta 1879 posvečen v duhovnika in 27. julija je bil v Varaždinu, kjer je imel v uršulinski cerkvi novo mašo, prvičkrat deležen narodnega slavlja. Kot mlad kaplan je služboval najprej v Samoboru, l. 1887 pa je že postal suplent, leto kasneje izredni profesor na bogoslovni fakulteti v Zagrebu. Topla privrženost narodu ga ni nič kaj priporočala za nadaljnjo karijero. Zloglasni Khuenov režim je na debelo kratil pravice hrvatskega naroda in dr. Anton Bauer je bil že znan, da se mu povsod upa postaviti po robu in da ga računai na kakšno karijero prav nič ne ovirajo, da ne bi na vsak korak zagovarjal pravice svojega naroda. Leta 1904 je bil že izbran za rednega profesorja pedagogike in filozofije. Na univerzi je ostal polnih 20 let.

Ta doba je bila silno burna, dr. A. Bauer je v njej ojeklenel za kasnejšo borbo. V »Katoliškem listu« je vodil duhovite debate z voditelji hrvatskega liberalizma, ki se je takrat razvijal v vsej svoji napadalnosti. Globoko izobražen kot je bil in nadarjen s pronicljivim razumom, je uspešno zavrnil Heglove nauke, darvinizem in materializem, same teorije, ki so bile takrat med površnimi izobraženci v modi. Idejna jasnost in izkristaliziran značaj mu je dajala silen pogum, ki je podvržal svoji načelni kritiki tudi sabor in ki tudi pred banom in kleeplazil. V zavesti, da so verski zakoni porok pra-

vilnosti in družabni koristnosti državnih zakonov, je pogumno zapisal v neki debati: »Ako bi verski zakoni bili v nasprotju z državnimi zakoni, se bom držal verskih zakonov, ne državnih.« Videl pa je tudi v tej razpravi dobi, da nihče drugi narodu in njegovi veri ne more bolj škodovati, kakor slabi izobraženci — spoznanje, ki osvetljuje njegovo kasnejšo skrb za temeljito izobražen in dobro vzgojen duhovski in laični naraščaj.

Gospodarska organizacija hrvatskih »srednjih slojev« je bila takrat še v povojih, oz. je sploh še ni bilo; polom fevdalnega sistema pa je tudi hrvatskega kmeta postavil na samostojne noge, ni pa mogel uspevati brez skupne opore. Po Evropi pa je že valovalo združeno gibanje, zato se je mladi univerzitetni profesor z vsem idealizmom in vsestranskim znanjem pridružil voditeljem domačega združnega gibanja, s katerimi je poživljavalno ustanavljal zadruge po vsej Hrvatski. Vložna knjižica št. 1 novo-ustanovljene »Hrvatske poljedelske banke«, ki naj bi bila matica vseh kmečkih zdruget, je bila izstavljena za vlogo v znesku 10 K in na ime profesorja dr. A. Bauerja.

To vsestransko delovanje in znanstveni sloves, ki si ga je pridobil zlasti z deli: »Naravno bogoslovje«, »Obča metafizika«, »Wundtov metafizični sestav« in mnogimi razpravami, mu je dalo značaj močne osebnosti tistih redkih mož, ki vtisnejo neizbrisni pečat v svojo dobo. Ko je l. 1914, tik pred svetovno vojno, zasedel slavno stolico zagrebskih škofov, nadškofov in kardinalov, je njegova neutrudljiva podjetnost dobila še širši delokrog. Ko je videl precejšnje pomanjkanje duhovščine v svoji škofiji, je povsod naselil različne redove in samostane, ki oskrbuje dušno pastirstvo in ki so si tekoni let zlasti na dobrodelnem polju pridobili neprecenljive zasluge. Za vzgojo duhovskega naraščaja je v Zagrebu ustanovil »Deško semenišče« in mu postavil

zgradbo, ki je ena največjih te vrste v srednji Evropi. Silno skrb posveča tudi ljudski prosveti, zlasti knjigi in katoliškemu tisku. »Društvo sv. Hieronima«, ki hoče za Hrvate postati to, kar je za nas »Mohorjeva družba«, mu je vsa leta silno pri srcu. V prepričanju, da nihče bolj ne pospešuje globoke vere kakor globoko znanost, je leta 1915, ko je že divjala vojna vihra, sprejel izvolitev za pokrovitelja »Jugoslovanske akademije«, ki z ustanovitvijo in svojim obstojem dokazuje skrb zagrebskih škofov za znanost. Kadar je bila ta visoka znanstvena ustanova v največjih težavah, ji je sedanji pokrovitelj vedno priskočil na pomoč in ji varovaje njeno tradicijo omogočil nadaljnje delo. Ko je bilo vprašanje o ustanovitvi medicinske fakultete najbolj pereče, je nadškof dr. Anton Bauer izdatno pripomogel k njegovi povoljni rešitvi z velikopotezno gesto, ko je poklonil zemljišče za zgradbo klinike in inštituta, obenem je z vsoto 210.000 K ustanovil fond za vzdrževanje slušateljev medicinske fakultete.

27. novembra 1918 je povabil vse jugoslovanske škole v Zagreb na konferenco, kateri je on tudi predsedoval. Postal je predsednik tako imenovanih »škofovskih konferenc« in s tem reprezentant vsega jugoslovanskega episkopata. Na tem mestu je še pokazal pravo vladarsko veličino. Z neustrašenim pogumom je branil pravice katoliške Cerkve in katolikov. Zdi se, da je ta doba njegovega udejstvovanja se preblizu pred nami, da bi jo mogli oceniti po vsem njenem pomenu. Zgodovina pa ne bo mogla mimo nje in ne mimo sivolasega nadškofa, današnjega slavljenca.

Danes, ko se od vseh strani zgrinjajo množice v zagrebsko katedralo, ko se v škofjskem dvorcu zbirajo predstavniki vseh slojev hrvatskega naroda, da svojemu nadpastirju in preizkušenemu branitelju čestitajo k njegovemu visokemu življenjskemu in duhovniškemu jubileju, pridružujemo svoje skromne čestitke tudi mi kot sosede iste vere, čeprav ne istega jezika. Daj Bog pastirju, ki varuje »antemurale christianitatis«, trden korak!

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec
naravne **FRANZ JOSEF** grenčice.
Registrirano od Min. sog. pol. in nat. »dr. S. br. 15.485 od 25. V. 1933.

Se in še:

Nihče ne sme stradati, nihče prezebat

Resnici na ljubo in da se ne bo delala komu krivica, bodi še enkrat poudarjeno in s hvaležnostjo priznано, da je v Ljubljani in povsod med krščanskim ljudstvom mnogo zlatih sre in da se za polajšanje bede res veliko stori. — In vendar še premalo! Še veliko premalo! Zakaj pri vsej pomoči je še neizmerno veliko bede. Ali bi se tej bedi res ne dalo od pomoči? Moralo bi se in moglo bi se, ko bi bile zemeljske dobrine prav razdeljene! In dokler se to ne zgodi, dokler vlada na svetu tako kričeče razmerje, moramo v svet kričati, tako na glas kričati, da bo ves svet slišal, dokler se to nesorazmerje tako ne izravna, da bo vsaj strpno!

Čul se je ugovor, da je tudi veliko zadolžene revščine, veliko delomirnežev potepuhov in sleparjev. — Brez dvoma. Nihče ne taj! Previdnosti je treba in reda je treba, da ne bodo taki nepridipravi odjedali podpore resnično potrebnim! — A to je poglavje zase. S tem naj se peča, kdor je k temu poklican! Nas pa tukaj zanima le vprašanje, kako od pomoči tisti bedi, ki je nezadovoljena. In te je še legijon!

Ce pride k vam mož, ki vam pove, da že celo zimo stanuje s svojo petčlansko družino, bolna žena in trije otroci, v nezakurjeni šupi, — kaj boste na to rekli? In to ni laž! Ali se ne zgražate? In kaj boste rekli, če vam prinese drug mož uradno potrldilo državne bolnišnice, da je v 18 mesečnih trinajstkrat prodal svojo kri, vselej po pol litra, za transfuzijo, da je »mogel preživeti svojo družino? In če vam pokaže na obeh rokah brazgotine od vzceljenih vrezov? Ali ne boste zakrili ali obločine? Pa to ni le eden. Takih, ki si na ta način »kruh služijo«, je več. In to nečloveško preživljanje človeške družba molče prenaša! — Iz najverojednostnejšega vira tudi vemo, da v nekih južnih delih Jugoslavije, Črni gori, Hercegovini in tam okoli ljudje delajo po deset ur na dan za štiri dinarje; le malo kruha in smokev na dan užijejo. ... Ta kri in te razmere kričijo do neba! ...

Po drugi strani pa slišimo, da ima ta in ta po 50.000, da, po 100.000 Din na mesec; da je pred kratkim neka poroka stala 300.000; da je neki graščak tak ljubitelj preprog, da je samo pravda, ki je zaradi njih nastala, vzela 200.000. Pa naj bi bile te številke nekoliko pretirane, precej resnice je na tem gotovo. Prav gotovo pa je, da v Ljubljani v neke množnem lokalno poženejo nekateri eno noč do tisoč Din in se zjutraj pijani, v pohujšanje in nadlego vse okolice, valijo iz hiše, zasih tudi pretepa na cesti. Razlike, ki so med ljudmi glede premoženja in življenja, so vsekako ogromne, kričeče, vnebovpijoče.

Sploh ni opaziti, da bi se tisti, ki »imajo«, v svojih potrebah in potrebščinah kaj omejevali, si kaj odrekli, pritrgovali. In vendar bi to moralo biti, dokler drugi nimajo najpotrebnejšega! Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe! A kaj ti v glavo pade! Saj bližnjega še vidiš ne v njegovi potrebi, sicer bi ga ne pustili, da hodi raztrgan, lačen in premrzan. Dočim na eni strani revščina in jedinsčina, da se človeku srce trga, ko jo gleda, — na drugi luksuz, razkošnost, potrata, zapravljanje na vseh koncih in krajih: v obleki, v pijači in tobaku, — v Mariboru so lani zapili več kot predlanskim — v zabavah, veseljah in plesu, v vsem komfortu in športu povsod, — tudi na pokopališču. ... Kar se tiče uživanja, ni opaziti nič, da smo v taki krizi, da milijoni obupujejo in naerte kujejo. ... Kdor »ima«, ta si privošči življenja, po mili volji. Ljubezen krščanska — kje si? Je je nekaj, je dokaj po skritih kotih, — v javnosti je ne opazate. Tam dominira, danes kakor vedno, mamon, denar — sveta vladar.

Da, celo na njivi mrtvih, na pokopališču, gospodari denar, se šopiri potrata, razkošnost. Ad quid perditio haec? si človek misli, ko hodi med temi gomilami kamena. Kako bogastvo! Kaki milijoni! Komu v korist? Kdo ima kaj od tega? Tu je pač na mestu beseda: »Moglo bi se to prodati in dati revežem!« Vanitas vanitatum! Nečimernost nad nečimernost in vse je nečimernost! — Rekli boste: pieteta! Gotovo: pieteta do mrtvih mora biti! Pa menite li, da so imeli ljudje manj pietete do živih, ko so jim stavili bolj skromne spomenike na grob? Ne pieteta, ampak baharija je to! Prav neprimerna baharija na kraju svete resnobne. Treba imeti pieteto do mrtvih, a treba tudi pieteto do živih in jih ne pustiti od hudega poginjati!

In šport? Tu! o tem, vsaj kolikor je združen s stroški, imamo mi »nemoderne« ljudje svoje mi-

Akademski zveza priredi proslavo obletnice kronanja papeža Pija XI

16. februarja t. l.
ob pol 12. dop.

v veliki dvorani „Uniona“

S P O R E D :

Zbor teologov: TU ES PETRUS
POZDRAV PREDSEDNIKA A. Z.
Govor: POMEN PAPESTVA ZA NASO
DOBO
Simbolična igra: ... TI SI SKALA
POVSOD BOGA

sli, — seveda silno nazadnjaške. Da je akakati, plezati in plavati in držati se zdravo, to razume-mo. Toda najprej živeti! Ti ljudje pa ne mislijo na to, da morajo tudi reveži živeti, mislijo le nase in na svojo zabavo in ne štedijo pri tem nobenega denarja. Za to je potrebna posebna obleka in ne vem kaj še vse; med drugim tudi — ženske hlače! Zenske ponosno kadé tobak in se smejejo — otroci nimajo mleka in jokajo. Zenske moško nosijo hlače — moški ne zmorejo več hlače; če jih ne izprosi, jih nimajo. Nosijo samo še umazane cunjne in seveda — kolnejo. To je signatura naše dobe.

O, kako je vsa ta noblesa ne-nobel!! Ali se taki ljudje res prav nič ne zavedajo, kako neplemenito, kako nizkotno je le sebe videti, sebi vse privoščiti, uživati in bahati, siromake pa prezirati? Kako pa v resnici lepo in plemenito: sebe pazljivi, sebi odrekati, sebe — ne zgražati se! — zanemarjati, druge pa osrečevati! — Moderna kultura, tebi manjka srca in — olike! ...

Trd je ta govor, boste rekli. Recite! Berite pa, kako trda je beseda božja trdosrčnikom! Berite preroke, poslušajte Janeza Krstnika, Kristusa samega, apostola Jakoba: »Brez usmiljenja bo sojen, kdor ne izkazuje usmiljenja. Nujte zdaj, bogatini, razjokajte se in tarnajte nad stiskami, ki pridejo na vas. Vaše bogastvo je preperelo in vaša oblačila od moljev razjedena. Vaše zlato in srebro je zarjavelo, in njuna rja bo pričala zoper vas in razjedla vaše meso kakor ogenj. Glejte, plačilo, ki ste ga utrgali delavcem, kateri so poželi vaša polja, vpije; in klicij ženjevov so prišli do ušes Gospoda nebesnih čet. Gostili ste se na zemlji in se naslajali, napasli ste svoja srca na klavni dan. Ob-sodili, ubili ste pravičnike! ...

Mi pa se niti ne zavedamo ne, kako globoko tičimo v brezdušnem kapitalizmu. Sicer bi bili že davno dvignili glas zoper njega. Mirno gledamo take prizore, ker smo jih navajeni. In vendar so vnebovpijoči! Svet, vzdamo se vendar iz te ot-pelosti, razgledi se kam drviš, razgibaj in razmahni se in — napravi red, da bo kam podobno!

Začnimo propagando zoper kapitalizem!

K.

Vransko

Za smeh in dobro voljo je tudi treba včasih poskrbeti, da človek tako vsaj za nekaj časa pozabi na krizo in druge take bolezni sedanjega časa. Zlasti pa sedaj v pustnem času ljudje iščejo zabave. Zato se je tudi naše Katoliško prosvetno društvo odločilo, da vam da priliko, da se poceni razvedrite in nasmejite. Obiščite v ta namen našo predstavo »Lumpacij vagabund ali zanikarna trojica«, ki bo prihodnjo soboto, dne 22. februarja t. l. ob 20 zvečer in v nedeljo, dne 23. februarja t. l. ob 15 popoldne v dvorani »Pri Slovane«. Ne bo vam žal. Lepo in pošteno zabavo boste imeli za pustno nedeljo in od srca se boste nasmejali. Torej na svidele vsi od blizu in daleč!

V cerkveno pušico pri sv. Antonu je bilo vloženo v noči od četrta na petek. Tat se je dal za-preti v cerkev in ponoči izvršil svoj posel ter izginil. Cerkovnik je našel zjutraj cerkvena vrata odprta. Druga se tat ni dotaknil. Njegov plen ni mogel biti ravno velik.

Teharje pri Celju

Člani Ljudske knjižnice vprizorijo danes ob pol 4 popoldne (nedelja 16. februarja) in v nedeljo 23. t. m. v društveni dvorani Redenskovo ljudsko igro: »Črna žena«. Ker je čisti dobiček namenjen v korist knjižnice, ste vabljeni v obilnem številu.

Društvena knjižnica je odprta do nadaljnjega vsako nedeljo od 9—12 popoldne in izposojeje knjige proti mali odškodnini. V zadnjem času se je število knjig zelo pomnožilo, tako da šteje sedaj nad 500 knjig.

S tovarnim avtom v Savinjo

Trgovec Lenardič iz Zagreba mrtev

Celje, 15. februarja.

V petek zvečer je trgovec s sadjem v Zagreb Josip Lenardič kupil v Celju pri Kmetijski družbi 4000 kg jabolk, katere je tudi plačal. Okrog pol 10 zvečer je odšel tovarni avto, last bratov Dolinšek na Ostrožno, s sadjem iz Celja proti Zagrebu. Okrog pol 11 zvečer pa se je na cesti med Rimskimi Toplicami in Zidanim mostom pripetila huda nesreča, katere žrtev je postal trgovec Josip Lenardič. V sprednjem delu avtomobila so sedeli dva brata Dolinška, od katerih je eden sofarist, trgovec Lenardič in neki njegov zagrebski spremljevalec. Ko so prišli na mesto, kjer se je dogodila nesreča, je baje na avtomobilu naenkrat ugasilna luč, mogoče je izgubil šofer orientacijo, baje so bila tudi tla na cesti ledena in avto je zavozil s ceste v jarek pod cesto ter zadel tu v drevo. Katastrofa

je bila neizbežna. Sprednji del avtomobila, kjer se nahaja motor in kjer so sedeli vsi štirje, je ostal pri drevesu, medtem ko je drugi del avtomobila, v katerem so bila naložena jabolka, odtrgalo in vrglo čez jarek v Savinjo. Pri katastrofi je ostal trgovec Lenardič na mestu mrtav, eden izmed bratov Dolinšek pa si je pri nesreči prebil lobanjo, medtem ko sta ostala dva dobila le manjše poškodbe. Avto je ostal v vodi, drugi del za drevesom, truplo trgovca Lenardiča pa je ostalo na mestu, da pride sodna komisija in ugotovi dejanski stan. Danes so se podali na kraj nesreče ravnatelj Kmetijske družbe v Celju g. Kocijan in ostala dva brata Dolinška z drugim avtomobilom, da spravijo polomljeni avto zopet na cesto. Komisija mora ugotoviti, kdo je zakrivil, da je prišlo da te katastrofe.

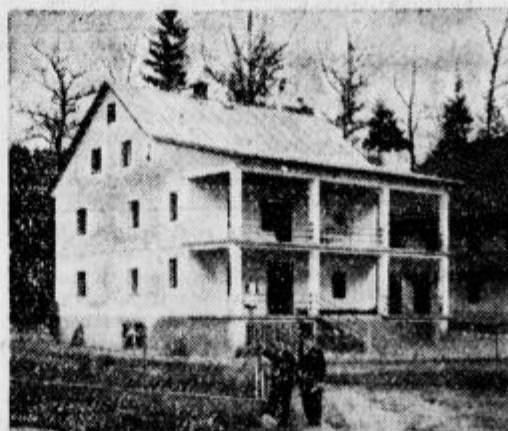
Velik mezdni spor prepreden

Zastopniki krščanskega delavstva so odstranili nevarnost stavke v tekstilni tovarni Doctor in drug

Maribor, 15. febr.

Današnja »Delavska fronta« poroča: V tekstilni tovarni Doctor in drug so marksisti izgubili zaupanje delavstva. Pri volitvah obratnih zaupnikov so marksisti dobili od 980 volilcev samo 155 glasov. Marksistični voditelji so zato menda pustili delavstvo, naj si samo pomaga, kakor si zna. V tej tovarni se je uvedel nov akordni sistem. Osnovna plača bi bila 22 Din na posado. Akordni prispevek pa so bili tako majhni, da so ljudje sedaj več delali, pa manj zaslužili. Posebna delavska deputacija se je obrnila na JSZ, da posreduje. Tajnik mariborske JSZ je interveniral pri ravnatelju g. Fischerju ter mu objasnili, da pomeni novi akordni način sistematično in prikrito zniževanje delavskih prejemkov. Najprej je bila deležna tega znižanja suknarna, zdaj je na vrsti montarna in tako bi prišli počasi na vrsto vsi oddelki do predilnice. Delavstvo je zahtevalo v posebni spomenici: 1. De-

lavске plače se ne smejo znižati; 2. za predilnico naj se sklene kolektivna pogodba; 3. takoj naj se ustavi odpuščanje delavcev ter prepovejo razne grožnje in šikanе nad delavstvom radi nastalega odpora proti znižanju plač in radi organiziranja v JSZ; 4. vzame naj se na znanje, da delavstvo ne želi mezdnege boja in naj radi tega prenehajo napram delavstvu očitki strajkarstva od predstavljajenih. — Po daljših pogajanjih se je dosegel z vodstvom tovarne sporazum in je dobilo delavstvo zagotovilo, da ostanje plače v predilnici take, kot so bile poprej in se ne bodo zmanjšale. Tudi se ne bo nikomur nič zgodilo zaradi izvajanja pasivne rezistence. Tako je bil dosežen na najprimernejši način sporazum brez vsake gonje, ki bi bila gotovo poglala na stotine delavcev v nesrečo, tako, kakor so jih po gnali prejšnji strajki, katere so organizirali socialisti.

Komaj je bil dom dobro dograjen in izročen svojemu namenu, že ga je vihar v noči od 4. na 5. t. m. popolnoma razkril ter mu uničil streho. Dom je bil z južnozpadne strani pokrit z močno pločevino, s severozpadne strani pa z eternitom. Vihar je na južnozpadni strani streho odtrgal, jo zlomil ter vrgel na drugo stran tako da je pločevina po-bila na drugi strani še oni eterniti, ki ga ni uničil

že vihar. Vihar je odnesel del strešnega ogroja vsaj 20 m daleč, več desk pa celo nekaj kilometrov daleč. Društvo trpi okoli 15.000 Din škode. Uporabilo pa je že vsa sredstva za zgradbo doma ter v resnici zaslužil podporo.

Združenje članov finančne kontrole ima središče v Belgradu, v vsaki banovini pa svojo sekcijo. V vsej državi je včlanjenih okoli 5000 članov finančne kontrole. Združenje obstoja že od l. 1922 dalje, l. 1926 pa je ustanovilo posmrtninski fond za člane in njihov družine. Člani finančne kontrole prejemajo iste plače, kakor drugi državni uslužbenici istih položajev, dasi morajo pogosto tudi nad 20 km po službeni poti ter morajo voditi dvojno gospodinjstvo, ne prejemajo za to nobenih dnevnih ali nagrad, vendar so člani v teku let a svojo požrtvovalnostjo zbrali že okrog 200.000 Din, s katerimi so nameravali ustvariti temelj domu svojega Združenja v Belgradu. Od l. 1932 dalje pa so slovenski člani Združenja širili misel, da bi bilo za članstvo, čigar zdravje je zaradi naporne službe zrahljano, bolje, ako bi v Sloveniji postavili zdraviliški dom. Ta misel je prodrla med vsem članstvom in l. 1934 se je poudila ugodna prilika, ko je bilo naprodaj Malijevo posestvo v Goricah pri Golniku, občina Predvor. Združenje je iz hiše napravilo lepo okrevališče. Okrevališče ima 8 lepih sob z 21 posteljami, dve lepi in veliki solni terasi, ki poleti služita tudi za prenočevanje, moderno kuhinjo, obednico, kopalnico in dve kleti. Člani so napeljali tudi vodovod z naravnim pritiskom. Okrevališče ima okoli 1000 kv. m vrta za zelenjavo, za spremljalniše so pa prikupili okoli 4000 kv. m zemlje. Člani finančne kontrole so svoje zdravilišče že vzljubili ter jih je zato naravna nesreča, ki jim ga je poškodovala, toliko bolj po-trla.

Zanimiva zadeva častnega občanstva

Prepis sedanjega zapisnika

»Na občinski seji dne 12. januarja 1936 obine Mozirje okolica, poročata občinska odbor- nika Strucelj Franc in Turnšek Makso, kot pre- gledovalca računov.

Prejšnji imenovani občinski odbor je po- delil gosp. Dragu Marušiču, odvetniku, in gosp. Rastu Pustoslavskemu, novinarju v Ljubljani, častno občanstvo tukajšnje občine, in bivši imenovani župan Vencei Žnidaršič je glasoval sejnega zapisnika / dne 27. maja 1934 poročal, da je prvi daroval din 1000.— in drugi din 500.— za rezeve občine.

Preglednika računov sta ugotovila, da zgo- raj označena zneska nista dospela v ob- činsko blagajno, in je občina imela pri tem ime- novanju sledeče izdatke:

Za napravo dveh častnih diplom din 600.—
za avto vožnjo v Ljubljano, ko
so bivši odborniki častno di-
plomo izročili . . . . . din 850.—

skupaj . . . . . din 1450.—

Soglasen sklep navzočih občinskih odbor- nikov je:

1. G. Drago Marušič in Rasto Pustoslavšek se ertata v seznamu častnih obča- nov tukajšnje občine, ker ni bilo osnove za njih imenovanje.

2. Enako se erta Vencei Žnidaršič, za- sebnik v Smihelu kot častni občan za- radi neresničnega poročila, ker je na občinski seji dne 27. maja 1934 trdil, da je bivši ban g. Marušič nakazal pod štev. VI. 9753/1, dne 18. aprila 1934 vsoto din 1000 z banovinskega re- prezentacijskega fonda povodom njegovega ime- novanja častnim občanom.

Dokazalo se je, da je pod to eksibitno števil- ko nakazala banska uprava z bed- nostnega zaklada din 1000 za občinske rezeve, kakor so tudi druge občine takrat pod to številko enake podpore sprejele.

Od g. Pustoslavškega poslani dar din 500.— ni došel v ubožno blagajno.

Da se ta prepis strinja z originalom po- trjuje:

Uprava občine Mozirje okolica,
dne 12. januarja 1936

Delovodja: Predsednik:
Bitenc Anton, l. r. V. Mikek, l. r.

Zakaj se je tako ustrašil?

Ker tako umazane vode pri perilu še ni videl nikdar. Ali je njegovo perilo res tako zelo za- mazano? Bog obvaruj! Gospa Ivanka takoj pojasni uganko. Terpentinsko milo Zlatorog ima v svoji obilni, gosti in beli peni to izredno moč, da izvleče iz perila vso nesnago. Čim čiš- šteje se perilo oprano, tem temnejša je voda.

Kalendar

Nedelja, 16. februarja: (Druga predpostna nedelja). Julijana, mučenica; Onezim, škof mučenec.

Ponedeljek, 17. februarja: Frančišek Kb.; Gregorij X., papež.

Novi grobovi

† V Ljubljani je včeraj umrl g. Fran Merljak, okrajni prosvetni referent, odliko- van z redom sv. Save V. razreda. Pogreb bo v ponedeljek ob 4. popoldne. Naj mu sveti večna luč! Zaljubljenim naše globoko sožalje!

Osebnosti

Iz banovinske službe. Za zdravnika zdru- žene zdravstvene občine Radovljica je imenovan dr. Janez Sarec. — Banovinski tehnik pri V. oddelku banske uprave Franjo Bidovec je po- stavljen v VIII. pol. skup. — Za dnevnika- rja - zvanika pri okrajnem glavarstvu v Litiji je postavljen Anton Starc.

Imenovanje. Dnevničarka-zvan. Berta Javornikova je imenovana za uradno priprav- nico v splošni državni bolnišnici v Ljubljani.

VERMOUTH

boljši od vsake inozemske znamke

dobite pri: tvrdki

PERO KOLIČ - DUBROVNIK
veletrgovina z vinom

VZOREC NA ZAHTEVO 2 orig. steklenici
po 1 liter franco poštnina in pakovanje Din 80.—

— Odbor Slov. kat. akad. starešinstva poziva svoje člane, da mu v teku prihodnjega tedna ja- vijo vse ev. spremembe njihovih naslovov, ki so se izvršila o preteklem in tekočem letu.

— V zadnjem času raznašajo v zvezi s Pro- svetno zvezo in radijsko postajo razni nepokli- kani ljudje v časopisih neresnične vesti in za- vajajo javnost v napačno mnenje. Višek neres- ničnih podtikanj in klevet je doprinesel zadnji »Pohod« v članku: »Zakaj jugoslavija še dolgo ne bo imela moderno urejene radijske službe«. »Pohod« bo imel priliko za »svoje klevete odgovorjati pred sodiščem. Mi pa bomo radi pravilnega informiranja javnosti prinesli v pri- hodnjih dneh izčrpno poročilo o radu in Pro- svetni zvezi.

— Pri zaprtju. motnjah v prebavi vze- mite zjutraj na prazen želodec kozarec na- ravne »Franz-Josef grenčice«.

— Kr. banska uprava razglasi: Na osnovi § 23. zakona o ustanovah ter § 1. pravilnika k temu zakonu so vse ustanove, ki imajo dolžne obsestnosti ustanovni oblasti, t. j. kr. banski upravi, odnočno, če se poslovanje ustanove raz- teza na več banovin ali na vso kraljevino, mini- strstvu za prosveto, skupno z bilanco letno po- ročilo o svojem delu in to v izogib kazenskih posledic najkasneje do 31. marca t. l.

— Pravilnik o odvetniških nagradah. »Služ- bene Novine« od 11. februarja, str. 35, priobču- jejo novi pravilnik o višini nagrad za odvetniške posle ter novo tarifo. Pravilnik je pravosodni mi- nister sprejel po zaslišanju odvetniških zbornic in apelacijskih sodišč. Nekatere nove določbe pravil- nika in tarife so prav važne ter nove. Pravil- nik in tarifa stopita v veljavo 15 dni po objavi v »Službenih Novinah«, to je 26. februarja t. l.

— Pred vsako spremembo vremena Vas pečejo noge in bolijo kurja očesa. To vse le- zato, ker svojim nogam ne posvetite dovolj pa- žnje, ker jih redno ne negujete. Obiščite našo pedikuro. V kopelji Vam osvežimo noge in omehčamo trdo kožo, odstranimo kurja očesa in debelo kožo in postrizemo zarasle nohte za 6 din. Proti utrujenosti in za boljše cirkulacijo krvi priporočamo masiranje nog za 4 din. Prepričajte se sami!

Ljubljana, Selenburgova 7.

— Kriza v Tujsko-prometnem društvu v Kamniku. Iz Kamnika nam pišejo: Kakor je »Slovenec« že poročal, je bilo pri znanjem ne- sklepčnem obnem zboru sklenjeno, da se mora v 14 dneh sklicati ponoven izredni občni zbor z dnevnim redom: volitve novega odbora. Za- kaj se je moral sklicati ponoven izredni občni zbor, naj omenimo še enkrat. Dosedanji pred- sednik g. Skala je hudo zameril, ker je bil raz- rešen kot član občinskega odbora in Mestne hranilnice in zaradi tega ni hotel pod nobenim pogojem ponovno sprejeti mesta predsednika. Ker pa je g. Skala odstopil, ni bilo torej dobiti nobenega primerne naslednika, ki naj bi pre- vzeli zapuščeno po g. Skali. Ker ni bila torej vložena nobena lista, se je moral občni zbor preložiti za 14 dni, da se v tem času poišče in izbere primerna oseba. Že zadnji smo pouda- rili, naj se prihodnji skliče občni zbor v kakšni dvorani, ne pa v mali sobici gostilne pri Ce- rerji, kamor gre komaj do 25 ljudi. Gospodu predsedniku bi moralo biti gotovo znano, da šteje društvo nad 100 članov in če bi prišla samo tretjina, bi bila sobica premajhna. Drugič pa poudarjamo, da je to gostilna, in sicer last g. Cererja, kar pomenja, da se naši člani zopet ne bodo udeležili tega občnega zbora. Toliko v vednost vsem gospodom okoli g. Cererja, da se ne bodo zopet ujedali, zakaj ni naših članov, ki naj bi sedaj prevzeli mesta v društvu. Občni zbor se bo vršil v ponedeljek ob 8 zopet v go- stilni Cerer.

— V Moravah bo semenj na dan sv. Matije, dne 25. februarja 1936.

— V Laškem se vrši vsako leto v februarju Matijev semenj. Ker pa je letos praznik svetega Matije zaradi prestopnega leta prestavljen na 25. februarja, se interesno obveščajo, da se bo vršil ta sejm tudi letos kakor običajno v ponedeljek, dne 24. februarja.

— Za osmošolca pogoreleca smo še prejeli: gosp. župnik Fran Hirsche, Polzela, din 10. Neimenovan din 50. neimenovan zavitek perila. Bog bodi plačnik!

Liubliana

Gledališki oder v Rokodelskem domu. Na splošno željo hodo igralci Rokodelskega doma danes ponovili veseloligro »Kurentova nevesta«, ki je imela pri prvi uprizoritvi tako sijajen uspeh. Vstopnice so na razpolago v predprodaji dopoldne od 10—12 v Rokodelskem domu, okmenskega ulica št. 12. Pričetek predstave je drevi ob 8.

— Krščanska šola, podružnica za stolno župnijo, ima danes teden, dne 23. februarja ob 5. popoldne v Jugoslovanski tiskarni redni občni zbor, h kateremu se vabijo vsi člani podruž- nice.

S svojim prekrasnim petjem Vas bo očaral slavi tenorist **Joseph Schmidt** v prekras- **Zvoki mladosti** Za nem filmu razvedrilo skrbi popularni komik **Štuka Štakal** Najnovejši Foxov svojni tekni s alikami iz Ga Pa Predstave ob 16., 17., 19. in 21. uri

KINO UNION Telef. Rezervirajte si vstop 23-21 nite v predprodaji!

— Akademija Podmladka Jadranske straže drž. učiteljske šole v Ljubljani obeta veliko presenečenje Orkester je sijajno uvežban, pevski zbor in oktet sta se oborožila z najnovejšim programom. Sodeloval pa bo tudi PJS vad- nice s svojimi izvrstnim harmonikarjem in z dramskim nastopom. Torej v četrtek 20. t. m. v Delavsko zbornico!

Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede in trpe valed tega prav pogosto na trdi stoli, naj pijejo vsak dan čisto naravno

Franz-Josefove

grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena Franz-Josef-ova voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijetni porabi in se (vkl. reg. S. br. 30474/35)

— Sestanek križanskih kongreganistov (mož in mladeničev) bo danes popoldne ob petih v družbeni dvorani Vstop imajo tudi po članih vpeljani prijatelji družbe

— Jovanče Micič, svetovni potnik iz Jago- dine, je po nesrečnem naključju padel v roke ljudjozrcem na otočju Tanga. Le bistrostnosti in diplomaciji spremljevalca Črnogorca se je zahvaliti, da trojica srečno uteče raznju. Julka je na tem otočju kupila malega zamorčka, ki ga krsti tudi na ime Jovanče. Zanimalo bo, da so srečali med Zamorci Srba, ki se je pozamoril in opravil tam posle nekakega ministra. V tej funkciji je bil zelo koristen Jovančič in Julki. — Pot nadaljuje trojica te dni in sicer je name- njena v Kitaj.

— Šlaričja žimnice — najbolje pri tapet- niku Danilo Puc, Pražakova ul. 4.

— V Ljubljani umrli od 31. januarja do 15. februarja 1936. Dittmann Katarina, 73 let, vdova spovednika juž. žel. v p. Zrinjkega cesta 7; Majcen Anton, 54 let, delavec, ne-talno bivali- šče; Jugovic Meta, 87 let, služkinja, Japljeva ulica 2; Ovesec Katarina, roj. Deržaj, 75 let, po- sestnica, Sv. Florijana ul. 25 l.; Dermota Anton, 80 let, poštni ekspeditor v p. Švabičeva ulica 15-l.; Gašperlin Franciška, vd. Senar, roj. Gor- jup, žena železničarja v p. Glince c. IX/10; Zore Jernej, 75 let, hlapec. Zg. Šiška 1; Novak Martin, 85 let, blokovenik drž. žel. Podmilšča- kova ul. 37; Kremenžar Marijan, 4 leta sin skladišničarja mestne plinarne. Dravlje 117; Srekar Marija, 84 let, služkinja. Vidovdanska cesta 9; Pavšič Rozalija, roj. Nemec, 77 let, vdova ko- misijonarja, Japljeva ul. 2; Kristen Marija, roj. Jerneje, 73 let, vdova poš. uslužbenca, Tyrševa cesta 47; Majcen Anton, 75 let, železničar v p. Mestni trg 20/III.

— Delavski kulturni večer priredi Mladinska zveza JSZ v sredo, 19. febr. ob 20 v dvorani De- lavske zbornice. Na sporedu so govorski zbori in dramski prizori ter glasbene točke. Vstopnina 2 Din. Na koncu bodo izžrebali 10 vstopnic, ka- terih lastniki bodo prejeli lepe knjižne nagrade. — Vabljeni!

— Žimnice — najbolje pri tapetniku Danilo Puc, Pražakova ul. 8

KINO SLOGA Telef. 27-30

Danes ob 16., 17., 19. in 21. uri popularni komik

SZÓKE SZAKALI v veleburki.

Pri kateri se boste nasmejali do solz

KATJA

MATINEJA danes ob 10-30 dop. po cen. Din 4.50

Inklišnov in Anabella v velefilmu **BITKA**

— Kino Kodeljevo igra danes od 5 in 8, l. jutri ob 8 dvojni spored: »Samika v mornarici« in »Zamenjani zaročenci«.

— Potovanje okoli Atrike, je bil naslov pre- davanja na XVI. prosv. večeru, ki je bil v petek zvečer v Ljubljani. Priljubljenost predavatelja in za- nimanje za črni kontinent bi napolnila dvojno ve- randno dvorano. V poljudni obliki in nazorno je g. predavatelj podal vtise in spomine svojega 100- dnevnega potovanja okoli Afrike. Lepe skopične slike in nazoren zemljevid so vsakemu poslušalcu omogočili, da je sledil zanimivemu predavanju. Za- radi tolikšnega navala in na splošno željo, se bo predavanje ponovilo v torek, 18. t. m. ob 8 zvečer v verandni dvorani hotela Union. Naslednji prosv. večer, t. j. XVIII. ob 21. februarja (v petek), ko nam bo g. prof. dr. Vilko Fajdiga v besedi in sliki podal delo katoliške cerkve v rdečem pasu Pariza.

— V Kat. prosvetnem društvu v Sp. Šiški bo v ponedeljek, 17. t. m. ob 8 zvečer predaval g. Ivo Peršuh o aktualnih sodobnih vprašanjih.

— Naval na socialni urad. Socialni urad, ki je pred časom uvedel prostovoljni hišni socialni da- vek in pa akcije »Vse za otroka«, kolikor toliko z zadovoljstvom gleda na dosedanje uspehe, dasi seveda obžaluje, ker se mnogi ugledni ljubljanski prebivalci, zlasti v imoviteljskih krogih, niso od- zvali v zadovoljivi meri, nabavna sredstva pa še vedno ne zadostujejo za številne potrebe. Računati moramo, da se zglaši na socialnem uradu vsak dan vsaj okoli sto proševcev, ki jim nihče ne more odrediti resnične upravičenosti do podpore. Do- gajajo se pa seveda zlorabe. Posebno velik naval na je proševcev, kadar socialni urad razdeljuje se- daj v zimi kurivo, to je premog in drva. V prizna- nje nekaterim tvrdkam, tako TPD, Jakli, Pekle- nica in Prometnemu uradu za premog, moramo

PRI ŽIVČNIH BOLEČINAH PREHLAJENJU IN HRIPI VZEMITE **NIBOL** TABLETE **M. BAHOVEC** V lekarnah 20 tabl. Din 20.— ali pa 40 tabl. Din 34.— Proizvajalec: **APOTEKA M. BAHOVEC LJUBLJANA**

povedati, da so te trdke poklonile mestnemu magistratu mnogo kuriva, ki pa gre sedaj seveda h koncu. — Nezadovoljstvo med brezposelnimi iz- rabljajo zadnje dni nekateri hujskači, ki sistema- tično zavajajo bedneže k nepremišljenim de- janjem. Takoj v petek v popoldanskih urah je na- stal pred Borzo dela skoraj majhen upor, ki pa se je arečno likvidiral. Brezposelnim ne pomagajo prav nič demonstracije zato, kjer nič ni, tudi oni ne morejo dobiti nič, in boljše bi bilo, ako bi brezposelnih bolj verjeli dobri volji sedanjih oblastu kakor pa hujskačem, ki jih je vzgojil prejšnji re- žim. Kako se je ubogim godilo pod prejšnjim re- žimom, pa brezposelnim sami najbolje vedo.

— Otomane, couche — najbolje pri tapet- niku Danilo Puc, Pražakova 8.

— Državna tkalnica preprog v Sarajevu priredi razstavo svojih perzijskih preprog v Ljubljani, in sicer začetkom marca. Na to opo- zarja cenjeno občinstvo.

— Prometna nesreča na Kongresnem trgu. Včeraj ob 9.20 dopoldne je prišlo na Kongresnem trgu tik pred urušilsko cerkvijo do trka med avtomobilom in tramvajem, pri katerem so ljudje užili sicer precej strahu, ki pa k sreči ni tako zlo potekel, kakor je splošno izgledalo. Po Kon- gresnem trgu je iz Vegove ulice privozil z avto- mobilom instruktor trdnice Singer g. Anton Krži- šnik. Vozil je pravilno po desni strani ter zavil proti Gradšču. Ni mogel pa opaziti, da v smeri od Zvezde vozi za njim tramvajski voz, ki se je zadel v sredo avtomobila. Tako avtomobilist kakor voznik tramvaja sta na mah ustavila svoji vozili. Panike med maloštevilnim občinstvom v tramvaju ni bilo nobene. Pri avtomobilu se je pokvaril blatnik, pri tramvaju pa stopnišče in nekoliko tudi os. Vendar je tramvaj mogel že čez sedem minut nadaljevati vožnjo, prav tako tudi avto- mobil.

— Ogromna racija. V petek in včeraj je policija izvršila po Ljubljani izredno obsežno racijo, kakršne v tem obsegu Ljubljancem, ki smo sicer vajeni vsega, doslej nismo poznali. Samo do včeraj zjutraj so stražniki in detekti- vi privlekli na policijo 107 moških ter več žensk, ki niso mogli dokazati, da imajo v Ljubljani kakšen trajen zaslugek ali opravke temveč so se preživljali z beračenjem: ali s še hujskimi po- sili. V teku včerajšnjega dopoldneva na je poli- cija prignala še nadaljnjih 60 brezdomcev. Ker je racija trajala še včeraj popoldne, je policija računala, da se bo do večera nabralo okoli 200 aretirancev. Seveda policija na ta rekord ni nič kaj ponosna, prav tako nima tudi Ljubljana, pravice, biti ponosna. Mnogo teh aretirancev je policija oddala sodišču, mnogo jih je sama po- gnala čez meje svojega revirja skoraj polovico, pa jih je oddala ljubljanski odgonski postaji. V odgonskih zaporih na magistratu so sicer na- krmili lačne brezdomce, najbolj potrebnim pa so dali tudi nekaj obleke in obutve. Med jetniki se je razvila prava borba za obleko in obutev. Najbolj pomilovanja vreden je bil neki moški, ki ni imel na sebi prav nič drugega kakor star strgan koci. Samo štirje uslužbenici mestnega magistrata so imeli predinočnim nalogo, da so spremljali odgnance na Stajersko. Sorazmerno pa je bilo med jetniki samo malo južnjakov, ker je teh policija že prej mnogo polovila.

Zlata poroka

V nedeljo, dne 9. februarja sta praznovala na Putehofu pri Trziču v krogu domačih zlato poroko Anton in Marija Weissisen. Zlatoporočnica sta vzor krščanske ljubezni in v tem duhu sta vzgojila osem otrok, od katerih živita še dva sina in dve hčerki. Najstarejša hčerka je že nad 30 let v ljubljanskem Josephinu- mu, druga hčerka je poročena, en sin je v službi na glavni pošti v Ljubljani, drugi sin je uslužben na veleposredstvu g. Hajnriharja v Kra- nju. Zlatoporočenec je bil že od mladih let lovski paznik in je bil odlikovan z zlato me- daljo za 40 letno zvesto službovanje pri bivšem veleposredniku Fuchsu na Spodnjem Jezerskem. Od tam se je preselil na veleposredstvo barona Borna na Putehof. Tam je zopet nadaljeval svoj lovski poklic, dokler ga ni zadela nesreča leta 1929., ko je pri zasledovanju jelena z nabito puško padel. Puška se je »prožila in krogla mu je prestrelila glavo žilo na levi roki. Zaradi tega je postala roka nerabna in moč je moral opustiti lovski poklic. Bil je upokojen. Težko se je poslovil od zelene bratovščine, ki je ustrelil nad sto gamsov, srnjakov in divjih pete- linov. V pokoji se je posvetil čebelarstvu, ki mu je sedaj največja zabava. Oba zlatoporočnica sta daleč po Gorenjskem znana po svoji ljube- znosti. Mož prav rad pripoveduje zanimive dogodke iz svojega lovskega življenja. Blaže- vemu očetu ki gre že v 80. leto starosti, in šest let mlajši mamici iskreno čestitamo in želimo, da bi jima Bog dal še mnogo zdravih in sre- nih let.

Zagorje

Ukinitvev ekspoziture na Lokah. Občinska upra- va je zaradi varčevanja ukinila ekspozituro na Lo- kah. Zato se bo uradovale ob sredah od 2—5 po- poldne.

Brezplačni učni tečaj za umetno vezenje na »Piafi« šivnem stroju prireja trdnica Ignac Vok iz Ljubljane in sicer na osnovni šoli na Topičah.

Gledališka prireditev. V Združenem domu igra- jo danes v nedeljo ob 7 zvečer igro v treh dejanjih »Pri kapelici«. Vabljeni vsi!

Slovenska tehnika v nevarnosti

Lepo uspelo javno zborovanje slovenskih tehnikov
Resolucija, poslana prosvetnemu ministrstvu

Ljubljana, 15. februarja.

Snoči so pozvali slovenski akademiki-tehniki našo javnost na zborovanje v dvorano Trgovskega doma kjer so obrazložili vsem, ki jim je pri srcu bodočnost in napredek naše najvišje kulturne ustanove, nevarnost, ki grozi slovenski tehniki z novo tehnično uredbo. Elektrotehnik Torkar, predsednik Zveze strokovnih klubov tehnične fakultete, je pozdravil najprej zastopnika gosp. bana, načelnika ing. Skaberneta, prosvetnega inspektorja prof. Dolenca, zastopnika zbornice TOI, tajnika dr. Pretnarja, številne univerzitetne profesorje in člane raznih inženjerskih organizacij kakor tudi zagrebškega delegata, tehnika Kataliniča.

Kemik Fakin Boris je nato orisal dolgo in naporno pot, ki nas je privedla do lastne tehnične fakultete. Za začetna leta je najbolj značilno, da je bila sedanja zgradba tehnične postavitve leta 1921 iz sredstev, ki jih je zbrala slovenska javnost in industrija. Ostal je dolg 360.000 Din, ki je bil poplačan šele leta 1927. Isto leto je bila prvič vnesena v državni proračun postavka 300.000 Din za gradbeno dela na ljubljanski tehniki. Nad 15 let nisimo Slovenci dobili od države za lastno tehnično zgradbo skoraj nobenih prispevkov. Javnost pa, ki je svojčas s požrtvovalnostjo stala ob strani naših tehnikov, je nekako pozabila, da je slovenska tehnika še vedno raztresena po vseh mogočih kotih, pa to še ni najhujše. Vzoredno s tem, kakor so padale državne dajatve v zadnjih letih, so naraščale takse in šolnine. Tehnični študij je danes najdražji študij. Tako je treba plačevati na kemičnem oddelku za organski laboratorij na semester 1400 Din, dočim znaša taksa v Beogradu le 350 Din. Ni razlog za to velikansko razliko v dražjih laboratorijskih delih, ampak v ogromni razliki med dotacijo, ki jo dobiva beograjski oddelki in ljubljanski.

Razumljivo je zaradi tega, da postaja pri nas tehnični študij vedno bolj rezerviran za premožnejše sloje. To dokazujejo tudi številke. Dočim ima Slovenija 75% kmetov in delavcev, študira na univerzi 80% sinov državnih in privatnih uradnikov, svobodnih poklicev in pridobitnih slojev. Le skromna petina izhaja iz kmetijskih in delavskih družin. Na tehniki je radi velikih stroškov razmerje še neugodnejše, saj kmetijski in delavski naraščala dosega le 12%. Naš narod je vedno dobival iz preproštih slojev svoje najboljše moške. Danes pa je položaj tak, da izhaja iz 280.000 družin kmetov in delavcev le 400 akademikov in 60.000 družin ostalih stanov pa 1300 akademikov. Nova tehnična uredba bo s svojo strogostjo, ki zadene najprej tiste, ki niso dovolj premožni, to razmerje še poslabšala in privedla do tega, da bo tehniški študij siromašnim slojem postal neizpolnjava želja. Znanost pa bi morala biti vsem odprta in dostopna in zato ni prav, da se izključujejo z nekakšnimi gospodarskimi predpisi revni sloji. Da se to prepreči, naj pomaga vsa slovenska javnost.

O novi uredbi, njenih dobrih in slabih predpisih je govoril gradbenik Vitek Josip. Javnost v glavnem je pozna uredba. Vendar je prav, če ponovno poudarimo, da uredba ne zadene le malomarnih in počasnih tehnikov, ampak tudi vse revnejše tehnike. Če upoštevamo, da je na ljubljanski tehniki 20% slušateljev, ki se sami vzdržujejo, potem ni dvoma, da vse te tehnične uredbi, hudo zadene, ker jim med iskanjem potrebne zasluge za šolnino, takse in življenje ne bo ostalo dovolj časa, da izpolnijo strogo pogoje uredb. S tem bodo siromašni sloji izključeni od tehnične študija. Specializacija posameznih oddelkov, katero uvaja uredba zlasti na beograjski fakulteti, pa pomenja zapostavljanje ljubljanske tehnike. S specializacijo grozi nevarnost, da bo v teku let ljubljanska tehnika zgrubila na svoji potrebnosti, ker bo pošiljala v svet le navadne inženjerje, ki ne bodo tako lahko prišli do kruha, kakor specialisti. Stvarno bo uredba še bolj podražila tehnični študij, radi česar bo število slušateljev vedno bolj padalo. S tem pa bi bil dan važen razlog za ukinitve ljubljanske tehnike, česar gotovo nihče ne odobrava.

O gradbenem oddelku je poročal gradbenik Muha Gašper in omenil, da je v letošnjem šolskem letu vpisanih v prvem letniku gradbenega oddelka le še šest slušateljev, dočim je bilo lani še 30 slušateljev. Letos je namreč stopila v veljavo tehnična uredba in doslej najmočnejši oddelki na tehniki je pridobil z novim letom samo šest članov. Bolj zgovornega dokaza skoraj ni mogoče najti. — Za kemični oddelki je kemik Mervič pokazal, kako je padala državna dotacija kemičnemu institutu. Dočim je znašala leta 1927 državna dotacija še 431.000 Din, je padla leta 1935 že na 89.000 Din. Radi tega je jasno, da kemični oddelki le z največjo požrtvovalnostjo profesorjev in z zvišava-

njem laboratorijskih taks more skromno še shajati v nezdruhljivih in deloma kletnih prostorih. — Za elektrotehnični oddelki je elektrotehnik Skaberneta Peter dokazal, da bi po novi uredbi, moral na elektrotehničen oddelki s predavanji, vajami in izpiti povprečen slušatelj študirati in delati 11 in pol ur na dan. To bo zmožni le tisti, ki ima doma pozimi toplo zakurjeno sobo, nobene skrbi za življenje in druge nujne stroške. Siromašen elektrotehnik pa bo v tej tekmi, ki ni več tekma v znanju, ampak v sredstvih propadel. — Za arhitektonski oddelki je arhitekt Gregorčič orisal skromne prostore in požrtvovalnost profesorjev, ki dajejo študentom na razpolago svoje lastne revije in knjige, ker knjižnice, bi bi bila z novejšimi deli založena, oddelki nima. Opisal je tudi delo na tem oddelku in pritrjevanje slušateljev, da morejo ob teh težkih razmerah vztrajati v izbranem poklicu. — Na razmere na rudarski oddelki je opozoril rudar Berce Leopold, češ da gostuje rudarski inštitut v tako zvanem dečjem domu nasproti tehniki in da bo letos potekla najeminska pogodba, tako, da obstoji nevarnost, da bo rudarski oddelki v kratkem brez strahu. Hkrati s tem pa se zopet javljajo glasovi za premestitev rudarskega oddelka v Sarajevo ali Beograd. Slovenija ima najmočnejšo rudarsko industrijo in zato mora ostati rudarski oddelki pri nas, nimamo pa ničesar proti temu, če se osnuje še drugje. Nevarnost ukinitve rudarskega oddelka ni nova. Na tej poti smo bili že večkrat. Jasno mora biti vsem, da tiči za vsem tem smotno delo gotovih ljudi, ki v Slovencem enakopravnosti in skupni državi ne priznavajo.

Predsednik zborovanja je prečital nato

80 letni jubilej slovenske matere

Smihel pri Žužemberku, 14. febr.

Dne 13. febr. t. l. smo v Smihelu obhajali prirčen in redek jubilej. Mati našega župnika g. Zupanca Alojzija je obhajala svoj 80. rojstni dan v krogu vse svoje spoštovane družine, ob udeležbi mnogih častilcev in ob srčni udanosti ter spoštovanju vseh faranov.

Svoj osmi križ je prav krepko zadela na svoje rame v veselje in srečo svojih ljubljnih in visoko cenj. otrok. Na tej proslavi smo občudovali ono tako pogrešano srčno vdanost in ljubezen otrok do svoje matere, ki ničesar več ne zahteva od nje, ampak ji le nudi svojo hvaležnost. Da pa ima take otroke, je zasluga nje in pomoči božje, v katero je spančeva mati vse življenje trdno verovala in si jo izprošila.

Rojena je bila iz krščanske Breznikove družine na Krki. Primožila se je na staroznano špančvo domaćijo na Krki, kjer si je pridobila lepo ime Spanova mati. Bog je njen zakon blagoslovil z 8 otroki, od katerih jih živi še 6. Vsi so visoko spoštovani med narodom, ker jih je vzgojila tako, kot ji je na proslavi deklamirala njena vnukinja:

Vi, mati slovenska, ste v srce vsadili
jim križ in slovensko zastavo.

Najstarejši sin je župnik svetokriški pri Kostanjevici. Pri njem je tudi sestra. Drugi sin je župnik in banski svetnik g. Alojz iz Smihela. Hrečka Marija je žena posestnika g. Lampreta na Muljavi. Sin Anton je ostal na domu in je zgleden gospodar in krščanski oče z 8 dobro vzgojenimi otroki. Vsi ti, razen enega sina, ki je v Ameriki, so svojo dobro mamico počastili na 80-letnici poleg mnogih drugih častilcev skromne slovenske matere. Osebo ni je čestitila vsa bližnja duhovščina z g. dekanom Gnidovcem.

Najpriščišnejša in zelo ganljiva pa je bila proslava v domači cerkvi, ko sta ob desetih pristopila pred oltar oba sinova-duhovnika, da Bogu darujeta zahvalno daritev. Priznanično razpoloženje je povečalo ubrano petje cerkvenega zbora in obilna udeležba faranov. Marsikako oko se je ob tej sreči orosilo in vsi smo želeli Spanovi materi lep in jasn večer po trpljenju polnem delavniku.

Pridobivaite novih naročnikov!

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

Če nam vse vprašanje zanima naravno vse, ki bolehejo na astmi, katarju na pljučih, zastarelem kašlju, zasluženju, dolgotrajni hripavosti in hripju, pa doslej niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe od nas popolnoma brezplačno knjigo s slikami, izposr perasa gosp. dr. med. Guttmanne, bivšega šet-zdravnika v zavodu za tiznenkuro, o temi »Ali so pljučne bolezni ozdravljive?«. Da omogočimo vsakemu takemu bolniku, da spozna vrsto svoje bolezni, smo se odločili v interesu splošnega blaga odpisati to knjigo na zahtevo popolnoma zastonj in poštne prosto. Napisati je samo dopisnico (Frankirano z Din 175) in jo odpisati na:

PUHLMANN & Co., BERLIN 615 Müggelstrasse Nr. 25-25 a.

Odobreno od ministrstva socialne politike, sanitetako odeljenje S. Br. 2416 od 12. XII. 1935.

resolucijo

prosvetnemu ministru, ki se glasi:

Slovenci zbrani na javnem zborovanju slušateljev tehnične fakultete v Ljubljani, dne 14. februarja, ugotavljamo:

1. Da je popolna tehnična fakulteta opremljena z vsemi modernimi pripomočki nujna zahteva nas vseh, ne samo radi enakopravnosti vseh delov naše države, ampak tudi radi obstoja in razvoja slovenske industrije, ki zavzema v državi razmeroma največje mesto.

2. Da je dolžnost vseh poklicnih krogov, da podpirajo izobrazbo inženjerskega naraščaja in zato umaknejo, oziroma spremenijo novo uredbo o tehničnih fakultetah, ki poleg že inak visokih šolnin in taks onemogoča študij slabše situiranih slušateljev in predstavlja okrnitev in nadaljno postopno ukinitve ljubljanske tehnične fakultete.

Pridružujemo se upravičenim zahtevam tehnikov in apeliramo na vas, da jim ugodite ter izvedete izpopolnitev slovenske tehnike ter čimprej ukinite tehnično uredbo.

Resolucija je bila sprejeta z navdušenim odobravanjem vseh navzočih, nakar je predsednik zaključil zborovanje.

Znižana vožnja za inozemske sejme

Zveza za tujski promet v Sloveniji sporoča: Jugoslov. drž. železnice odobrujejo pri povratku polovično vožnjo obiskovalcem sledečih inozemskih velesejmov:

V Londonu in Birminghamu: od 17. do 28. februarja 1936. Znižana vožnja po naših železnica velja za odhod od 7. do 26. februarja, za povratek od 17. februarja do 7. marca.

V Leipzigu: od 1. do 9. marca. Znižana vožnja po naših železnica velja od 19. februarja do 8. marca za odhod, in od 1. do 19. marca za povratek.

V Pragi: od 6. do 15. marca. Znižana vožnja po naših železnica velja za odhod od 24. februarja do 14. marca, za povratek od 6. do 25. marca.

V Lyonu: od 5. do 15. marca. Znižana vožnja po naših železnica velja za odhod od 24. februarja do 14. marca, za povratek od 5. do 23. marca.

Na Dunaju: od 8. do 15. marca. Znižana vožnja po naših železnica velja za odhod od 3. do 14. marca, za povratek od 8. do 20. marca.

V Budimpešti: od 20. do 25. marca. Znižana vožnja po naših železnica velja za odhod od 15. do 25. marca, za povratek od 20. do 30. marca.

V Tel Avivu: od 30. aprila do 30. maja. Znižana vožnja po naših železnica velja za odhod od 23. aprila do 27. maja, za povratek od 30. aprila do 6. junija.

V Baselu: od 10. do 28. aprila. Znižana vožnja po naših železnica velja za odhod od 13. do 27. aprila, za povratek od 18. aprila do 6. maja.

V Poznaniu: od 23. aprila do 3. maja. Znižana vožnja po naših železnica velja za odhod od 18. aprila do 2. maja, za povratek od 23. aprila do 8. maja.

V Budimpešti: od 8. do 18. maja. Znižana vožnja po naših železnica velja za odhod od 2. do 18. maja, za povratek od 8. do 24. maja.

V Parizu: od 16. maja do 2. junija. Znižana vožnja po naših železnica velja za odhod od 11. maja do 1. junija, za povratek od 16. maja do 7. junija 1936.

Fram

Izobraževalno društvo »Slomšek« bo vprizorilo v nedeljo, dne 23. t. m. ob 3. popoldne v dvorani g. Zöhrer-Turner opereto »Mlada Breda« in dramski prizor narodnih pesmi »Snubači«. Opereta se prvič igra v Framu, zato je umevno veliko zanimanje.

Predpust — čas porok. Pred oltar bo v predpustnem času stopilo 16 ženinov in nevest. Mladim parom obilo sreče!

Nedeljskega »Slovenca« dobite pred cerkvijo od 7. ure dalje.

Celje

© Danes papeževa proslava. Občinstvo opozarjamo na današnjo papežovo proslavo za obletnico kronanja sv. Očeta Pija XI., ki bo ob 4. uri popoldne v veliki dvorani Ljudske posojilnice. Na sporedu so orkestralne točke, govor Petrov prestol — temelj miru, govori g. dr. Ivo Česnik iz Ljubljane, skiptične slike in himna Povsod Boga, ki jo poje vsa dvorana. Predprodaja vstopnic dopoldne od 10 do pol 12 ter od 3 dalje pri dnevnih blagajni.

© Poročila sta se g. Jicha Julij, gostilničar na Starem gradu, in gdč. Pevec Terezija, natakarka. Iskreno čestitamo!

Vincencijevi kouslerenci v Celju je poklonil učitelj v pokoju g. Mihael Levstik Din 200 na mesto cvetja na krsto svojega tovariša šolskega upravitelja v pok. g. Ivana Smolnikarja. Bog plačaj!

© Članom SK Jugoslavije! V petek je umrl v bolnišnici naš tovariš Adolf Turnšek v 24 letu starosti. Pogreb bo danes ob 4 popoldne na okoliškem pokopališču. Vsi člani SK Jugoslavije naj se njegovega pogreba sigurno udeležijo.

© Večni pokolji. Kristjan Janer, 31 letni delavec iz Dola pri Šmarju se je 13. t. m. sprl doma z dvema fantoma. V prepiru sta ga dva zabodla z nožem v trebuh, da je moral iskati pomoči v celjski bolnišnici.

Za veliko Celje si je manufakturna trgovina

Franc Dobovličnik v Celju

nabavila za spomlad in poletje 1936 ogromno mnoštvo vseh najrazličnejših vrst SUKNA, KAMGARNA in sploh vsega blaga za obleke od najcenejše do najfinije kvalitete

3 m modno suknjo za kompletno športno obleko . . . . . od Din 75- naprej

3 m mode polkamgarn za celo moško obleko . . . . . od Din 120- naprej

3 m Kamgarna za kompletno moško obleko . . . . . od Din 195- naprej

Nič več ni potreba kupovati moškega blaga od nepoštenih prodajalcev, ki Vam prinesejo blago na dom ponudit, ker navadno kupec nasade.

Firma Dobovličnik ima nad 800 vzorcev suknja na zalogi, ima lastno tovarno za prebite odeje in perilo. — Občinstvo se naproša da si ogleda zalogo.

Jesenice

Novi proračun mesta Jesenice. Novi proračun, ki je bil proti glasovanju jeseniškega kat. delovnega ljudstva sprejet v torek, znaša 1 milijon 935.830 din. Lanski je znašal 1.885.054 din. V tem proračunu znašajo osebni izdatki 343.656 dinarjev. Izmed ostalih izdatkov znašajo: prispevek za Sokolski dom 25.000 din, prispevek za gospodinsko šolo 2000 din, Rdeči križ 3000 din, podpore za druga kulturna društva 10.000 din, šolska kuhinja 500 din. Kritiko proračuna in občinskega gospodarstva sploh prinašamo na drugem mestu.

Novo delo na jeseniškem odru. V letošnji sezoni bomo po vselejgi »Pred matorco, ko jo je spisal Jeseničan g. Riko Požnenel, imeli za drugo krstno predstavlo igre domačega avtorja g. Savinška, in sicer socialno sliko »Lažni bog«. Krekovo gledališče bo pred novo igro ponovilo še »Grafico Marico« v nedeljo popoldne ob 3. Katoliški fantje in mošje. V sredo je na fantovskem večeru predaval g. dr. Aleš Stanovnik o evropskih fašizmih. Jeseniško ljudstvo je imelo izredno priliko pogledati v zakulisje teh pokretov zunanje šare. Na predavanju je bilo do 100 mož in fantov; sploh raste zanimanje za te večere tudi že v okolici kar j. pripisati sistematičnemu izbiranju in podajanju predavanj. To je visoka šola za naše pridno delovno ljudstvo.

Cerkveni vestnik

Cerkvena glasba v stolnici. Danes ob slovesnem praznovanju 14. obletnice kronanja papeža Pija XI. se bodo pri škofski pontifikalni maši ob desetih izvajale sledeče skladbe: Karl Pembaur: Misa in hom. a. Familina, za mušni zbor, mali orkester in orgle; Strecker: Premier: Graduale »Tu es Petrus«; za orkester; Rudolf Wagnerjev »Jubilates«; Premier: »Tebe Boga hvalimo« in Skrompov Papeško himno.

22. dražba kož divjadi na velesejmu 9. marca 1936

Pošlite nemudoma blago na naslov: Ljubljana »Divja koža« - Velesejem

Italijanska lašistična vzgoja

Slučajen razgovor s sanjivim ozadjem.

Dne 18. septembra l. 1935 sta se peljali dve Slovenci s tujanim milanskim brzovlakom proti Tretu. Na postaji Mestre je stopil v vozni oddelki, v katerem sta sedeli, potnik, o katerem sta po njegovi obleki sodili, da utegne pripadati meščanskim slojem prebivalstva. Brez pozdrava je sedel njima nasproti k oknu, nato pa je potegnil iz žepa list »Il Popolo d'Italia« ter se je zatopil v čitanje.

Naši Slovenci sta prišla, dokler je vlak na postaji stal, nemo opazovali. Ko se je pa vlak premaknil in je začel brzeti po beneški ravnini, sta se jeli ozirati po njej in se med sabo pomenkovati. Sopotnik, ki je doslej delal, ko da ju še opazil ni, se je zdaj pa zdaj ozrl izza svojega časnika po njima. Čez kake četrt ure pa mu menda radovednost ni dala miru. Zravnal je svoj časniki, ga vtaknil v žep in se obrnil k sopotnicama z vprašanjem, če sta tuji v Italiji.

Na njuno pritrdilo ju vpraša, če morda Angličani, in ko mu to zanikata, če sta Nemci.

»Jugoslovanci eva.« odvrne mu mlajša, da ga tako reši nadaljnega uganjanja.

Radovedni sopotnik ju sedaj debelo pogleda, se ozira nekaj časa molče po njima, ko da nekaj premišlja in ju potem vpraša, če znata dobro italijanski. Ko izve, da le za silo, vendar pa toliko, da vse razumeta, jima pravi živahno:

»Oh, Jugoslovanci vas je osemnajst milijonov, pa imate toliko zemlje, kakor mi Italijani, ki nas je štirideset milijonov!«

Naši Slovenci sta takoj spoznali, da je mož statistično slabo podkovnan. Vendar se jima ni zdelo potrebno popolnjevati njegovo pomanjkljivo znanje. Zato mu priprosto odgovorita:

»No, da! Toda, čemu to omenjate?«

»Zato,« odgovori italijanski sopotnik, »da vi-

dita, kako smo mi Italijani v primeri z Jugoslovani na tesnem in kako zelo nam je potrebno več prostora in zraka.«

Videč, da na to njegovo ugotovitev ne odgovarjata, jima začne po kratkem premolku živahno pripovedovati, da je čisto naravno, da so se Italijani zaradi svoje utesjenosti začeli ozirati okoli sebe, kje je še kaj prostora na soncu, da si ga osvoje. Pri tem se je povzpelo do trditve, da imajo do tega tem več pravice, ker je le njihova hrabrost pripomogla antanti do končne zmage v svetovni vojni, češ da je najodločilnejša za to bila italijanska zmaga pri Vittoriju Venetu.

Ko mu slovenski sopotnici odvrnete, da so — če ne bolj, pa vsaj prav tako — odločilne bile sijajne zmage zaveznikov na zapadni in posebno še na solunski fronti, zamahne omalovažujoče z roko in vzkligne, da bi brez italijanske pomoči antanta bila veliko vojno izgubila. Nato pa jame tožiti, kako so jo zavezniki pri delitvi plena pozabile in med tem ter nadaljnjim govorjenjem se dvakrat vplete navedbo razmerja med številom prebivalstva Jugoslavije in Italije in med velikostjo prostornine, ki jo obe zavzemata. Njegova sobesednicama se je že zdelo, da bo zdaj pa zdaj prišel z aspiracijami Italije na del Jugoslavije in sta si nekako pomirili, ko je nadaljeval:

»Sedaj pojdemo v Abesinijo in jo bomo kaj hitro zavzeli, kajti mi Italijani smo pogumni in hrabri. Poleg tega imamo najboljše opremljeno vojsko sveta, ki je poleg tega tudi odlično izvežbana. Ves narod je z ducejem vred navdušen za to podjetje. Jaz imam dva sinova, ki služita v vojski. Srečna bosta, če ju zadene poklic v Abesinijo. Pa se jaz sam, dasi imam že petdeset let, se bom javil med prostovoljce.«

Po teh besedah se je vnel daljši razgovor, ker sta obe sopotnici opozarjali, da je vsako vojno podjetje tvegana stvar. Razvneti fašist ju je skušal prepričati, da glede pohoda Italijanov v Abesinijo to ne velja, češ da so Abesinci, ki so divjaki

in vojaško neizvežbani, »nam hrabrim Italijanom«, ne bodo mogli dolgo upirati. Začudeno sta ga pa jeli gledati, ko je vstajajoč s svojega sedela, jel pripovedovati, da bo pohod v Abesinijo le začetak in da bodo Italijani, čim bodo tam gotovi, zavzeli po vrsti vse angleške kolonije.

Vlak, ki je že med tem jel počasneje voziti, zadržal po nekem mostu in pripovedovalec stopi proti vratom kupeja. Ob vratih pa se še obrne k sopotnicama z besedami: »Čez petdeset let bosta v Evropi zapovedovali samo dve državi: Italija in Nemčija.«

Izstopil je in se jadrno pomešal med ostale potnike, ki so vreli proti izhodu. Naši potnici pogledata napis na kolodvorskem poslopju. Ker je vlak že zopet z veliko hitrostjo vozil dalje, vjameta komaj napis: San Dona di Piave.

Tu popisani popotni intermezzo ni Bog si ga vedi kako važen in pomemben. Vsekakor pa je dosti zanimiv, ker nam daje nekaj vpogleda v fašistično politično ugodno, ki utegne za italijanski narod še postati usodna.

Pust v Prlekiji

Prleki poznajo masno (ali pustno) nedeljo, ki je zadnja nedelja pred pustom, veliki ali mali »fašenk«, ki je v četrtek, dan po pepelnici. Že na masno nedeljo morajo v masti plavati »krofi« kot za glavno poizkušnjo. Na pustni torek pa je velika nervoznost v hiši. Gospodinja ima polne roke dela. Praži »krofe«, navadna okrogla in tanke solupce. Iz stunkce (kible) potegne dolgo klobaso in kos svinjine. To bo za kosilo. Pridene še nekaj letošnjega klanja, ki se suši na mrazem podstrešju ali v dimnatih kuhinji. Gospodar se je že dopoldan odpravil v vrh po pijačo. Zdaj je že čista in pretočena, nosijo jo že bolj umerno kot pred božičem. Mladina se je uzelela z slorfanic, podi se

okrog oglov, po vasi pa jezdi po pravi »fašenk«. Našimili so se bolj izbrano, tudi oboroženi so. Od hiše do hiše hodijo in gospodinj jim postrežejo s pustnimi dobrinami. Po listnjakih so si otroci na travmave obesili močne verige, spodaj pa pritrdili dolge deske z vozov, to so »jumbance« (gugalnice). Ženska in moska mladež, pa še tudi odrasli, sedajo na deske in deset ali več in se divje gugajo. To traja že nekaj dni pred pustom in še več pepelnico.

Popoldne šeme več ne hodijo okrog. Če je vreme toplejše, gospodarji na ta dan trebiho dreve. Za večerjo je običajno mrzel prizredek. Potem vaščani pri imovitejšem kmetu ob jedatci, pijaci in harmoniki »pokopavajo pustac«. Ta običaj je včasih zvezan z »mistbaloma«. Če je namreč kateremu kmetu v jeseni zmanjkalo gnoj za njive, ga je prosil po vasi. Za to pa vsem darovalcem pripravil pojedino. Na pustni večer torej še enkrat nastopijo maškare, vse umetnosti, šale, igre, zabavke, ki jih pozna šega-vi Prelek, pridejo nocoj na vrsto. Mize so polne jedi, vino dela razpoloženje, harmonika dviga pete. Visoko pod tramom visi vaški grb, kolina, krhelj iz drule (seveda povečan) ali karkoli. Pričnejo se dalje igre. Omenjam eno t. j. »kmečki kinot«. V temni sobi pritrdijo na stojalo belo rjuho, na eni strani so gledalci, na drugi igralci. Za igralci prižgejo luč. Na rjuho padajo ogromne, nepravilne sence. Tako se vrstijo prizori, recimo »Pri zdravniku«, ki pacienta iz želodca potegne škarje, pipo, kavin mlinček itd. Vsa kmečka duhovitost pride tu na dan. O polnoči je pust pokopan.

Na pepelnico je strogi post. Nič hudega: snoči smo do polnoči jedli in pili, jutri bomo spet, če bo kaj. Na mali pust je »pauzavljanec«, kakor Prleki take stvari radi imenujejo. Pospravi ti treba krofe in preostalo mesenino, kajti že se začeta veliki postni čas, v katerem bo meso le redko na mizi. S. P.

Mestno gospodarstvo na Jesenicah

Dne 11. februarja je bil od jeseniške občinske uprave proti glasovom zastopnikov jeseniškega delovnega ljudstva sprejet novi proračun, ki znaša 1.935.830 Din (lanski 1.885.054 Din). Značilno za novi proračun je tudi to, da vsa agila in poizkuševala proračuna izobraževalna društva dobila znesek 10.000 Din, medtem ko je Sokolskemu društvu nakazanih 25.000 Din. Iz govora zastopnika manjšine dr. Aleša Stanovnika je razvidno vse delovanje JNS občinske uprave.

Z velikim pompom pričeta poslovna doba sedanega JNS obč. odbora se torej bliža koncu. Kakor je bilo ob začetku obljub v izobilju, tako je treba za zaključek oživiti zopet obljube, da bi tem lažje pozabili in prezrli, kaj ni bilo napravljeno, čeprav je bilo obljubljeno. Leta 1933 se je JNS obč. režim predstavil na javnem zborovanju pred volitvami tako, da je bila s posebnim poudarkom izražena krilatica: »Mi moramo zmagati!«. Poudarek je bil na »moramo« in se je zato pač moralo tako zgoditi ob slovitih javnih nasilnih volitvah. Proračun zadnjih let so bili zvišani za nad 300.000 Din vsako leto v primeri s prejšnjim 1933-34. Ves višek pa se je uporabil za zbiranje nekaj tako zvanih fondov, iz katerih kljub poteku 3 let ni nič nastalo, kakor smo mi to že v prvi kritiki napovedali. Fondi v proračunu 1934-35 so znašali skupno 140.000 Din ne upoštevaje gasilskega 50.000 Din. Z nobenih teh fondov ni bilo v 3 letih nič. Nič se ni ustvarilo, nič oživelo. Še te uboge Mestne hranilnice, za katero je bilo v prvem proračunu določenih ustanovnih stroškov 15.000 Din, občinska uprava ni mogla oživiti. Tudi ustanovni stroški v proračunu 1935-1936 za Mestno hranilnico so bili zaman. Pač pa je imela in ima obč. uprava vse pripravljeno, da oživetvorenja pa le ne pride. Fond za povečanje meščanske šole, je ostal le fond. Bolnišnice še ni nikjer kljub fondom. Ubožnice ni nikjer kljub izdatnemu prvoletnemu fondu 50.000 Din. Gasilskega doma ni nikjer, dasi je bivša obč. uprava pustila za gasilski dom 100.000 Din na razpolago sedanji obč. upravi.

Kratko: Vse prizadevanje, vse obljube, vse lepe besede, vse je ostalo le prizadevanje, le obljuba, le beseda.

Nekaj dejanj je pač bilo: 1. občinski upravi blizu stoječa kulturna društva so prešla ozir. bodo se prešla v tej poslovni dobi blizu 100.000 Din. — 2. Delavcem se je zvišala trošarina za vino od 1 na 1,50 Din za liter. — 3. Osebnih izdatki so se od 120.000 letnih zvišali na preko 340.000 Din letnih. Med poslovno dobo so padli razni občinski račun biše obč. uprave. Prikrito in odkrito hoče tudi sedanja obrazložba kazati na to, da je prav za prav sedanja obč. uprava tako po svoji agilnosti, podjetnosti, iniciativnosti in sposobnosti ogromno nadkrčila prejšnjo. Zato je prav, da kratko samo v nekaj vidnih primerih pokažemo, kaj je jeseniška občina pridobila in prigradila prej, t. j. do nastopa JNS in kaj ji je JNS ustvarila.

Prejšnji toliko grajani in zaničevani občinski odbor je za Jesenice ogromno napravil: S hitrim pospešenim delom je omogočil, da je bil kaldrinski fond plodno izkoriščen pravočasno. Podvoz pod železnico in carinarnica, t. j. občinska hiša, sta fakta, ki najzgovorneje pričata o sposobnosti in hitrem poslovanju ter pravem umevanju situacije. Če bi se podvoz in carinarnica gradila po sedanjem sistemu, t. j. po metodah zadnjih 3 proračunov, potem bi lahko računali, da bi bilo oboje zgrajeno na Jesenicah takole nekako leta 2036.

S tem fondom pa ni bil zgrajen le podvoz in carinarnica, temveč tudi napravljen nov betonirani most v Plavski rovi, ki je trajne vrednosti in pomena. Narejen je bil iz tega fonda cerkveni trg, napravljena iz tega fonda kanalizacija, urejena Presernova in Kralja Petra cesta, zgrajen most čez Savo, delno urejena Obrtniška ulica.

Bivša obč. uprava pa ni držala rok križem in ne opravljala le tekočih administrativnih poslov, temveč se je lotila tudi drugih nujnih in perečih nalog jeseniške občine. Napravil se je vodovod na Jesenicah in Plavzu, preuredilo se je pokopališče, nakupile so se Pošenova in Rajmundova hiša, prispeval se je izdaten znesek za preureditev, razširjenje in obnovo cerkve, napravil se je regulacijski načrt, kupili so poslopje za meščansko šolo, nabavil se je toliko grajani in karikirani škropilni voz za ceste. Eno izmed največjih del pa je zgradba tako zvanega »Puffdorfa«, t. j. kolonije delavskih hiš. Občina je z nakupom sveta in s svojim jamstvom omogočila gradbo 17 higijensko neoporečnih solidnih delavskih zgradb na sončnem delu Jesenic. Če

Kadar kupujete milo

zahtevajte

HUBERTUS

ki je cenejši in prav odlične kvalitete. Domač, slovenski izdelek je!

Od Milana do Pariza

Pariz, 10. februarja.

Močna burja je razglašala oblake nad Lombardijo in ko je o polnoči odhajal brzec iz Milana proti Simplonu, je dremala krasna noč nad čudovito pokrajino, skozi katero smo drčali, — ki sicer ni prav nič lepša, kakor je lepa naša zemlja, le proslavljena je bolj. V čarobni mesečini so sanjali veličastni alpski vrhovi, redki potniki pa smo dremali v vsakem kupeju vsak svoj gospod. Carinski pregled se sploh ni vršil. Samo če imam kaj lir, sem bil vprašan. Pa jih nisem imel nič. Samo 10 centimov mi je ostalo laskega denarja. Svica je bila pod snegom. V Losanni nas je obiskal dan. Stopil sem v restavracijo, da spijem belo kavo. Ko je bilo treba plačati, potegnem iz mošnjička švicarski tolar za 5 fr. Pa ga niso marali. Da je že vzel iz prometa! Res mora biti človek na moč previden glede tujega denarja. Mesto francoskega mi je bilo podtaknjena 5 fr. belgijskega denarja. Potegnem sem torej iz mošnjička drug tolar, da plačam s francosko valuto, pa spet ni nič veljalo. Ti posojan lih tako sem si mislil. Morda sem tudi rekel. Zakaj nekako čudno me je natakral pogledal. Pa sem poskal drugega denarja, ki so ga vendar priznali.

Tudi na francoski meji ni bilo sitnosti. Le po cigarah in cigaretah so nas vprašali. Odrzeli smo skozi deželo, ki je močno alična nasi Dolenjski. Snega ni bilo nič. Vode so pa kazale, da pravkar ponehava nekaka povodenj. Vsi, večinoma precej velike, se ločijo po marežini od naših. Manj je cerkva in tiste, ki so, imajo čisto svojski tip. Posebno stolp je našemu okusu nevaraden.

Ure je bilo treba pomakniti nazaj. Na zapadnoevropski čas, ki je eno uro za našim. V Dijonu sta vstopili dve ženski — seveda zgovorni, kot temu spolu pritiče, kar je pa tudi meni prav prišlo. Saj že 10 let nisem imel priložnosti ziniti francosko besedo, zato sem bil kar vesel prilike, ki se mi je ponudila. Dobro sem čutil, da so »lomine«

bi bivši občinski odbor nič drugega ne napravil kakor le to delavsko hišno kolonijo, je storil več kot deset takih poslovnih dob, ki jih prebijamo od leta 1933 do danes.

Saj se krasno bere obrazložba k proračunu za 1936-37, ganljiva je kot so bile obljube leta 1933 in lepo stilizirani članki v tkzv. nacionalnem časopisju. Ali kaj pomaga, ko je pa vse skupaj le prazna postara časa, pesek v oči ljudem, ki ne znajo kritično presojati.

V obrazložbi in v proračunu za 1936-37 je ena izmed parol ali bomb ta, da so se doklade znižale na 50%. Toda, kaj pomaga to papirnato znižanje, ko pa vsak davkoplačevalec dobro čuti, da plača danes veliko več davka, kakor ga je plačal taktat, ko so bile 100% občinske doklade. Davčna osnova se je namreč tako zvišala, da doseže občina danes s 50% doklado isti dohodek, kakor bi ga pred leti s 150% doklado.

Kritičen pogled nazaj nam kaže, da je v prorač. letu 1934-35 bilo nad 500.000 Din izdatkov brez potrebe in takih, ki bi se prav lahko uporabili za nova dela, nove projekte, recimo za v »Slov. Narodu« tolikokrat napovedano zgradbo gasilskega doma, ubožnice, bolnišnice in razširjenja meščanske šole. Ako k tem 500.000 Din prištejemo še najmanj dvakrat 500.000 Din, dobimo 1.500.000 Din, s katerimi bi se pa že dalo marsikaj napraviti. Recimo takole ena delavska kolonija v drugi predelani in izboljšani izdaji!

Mi smo že ob prvem proračunu poudarili, da je treba gasilski dom zgraditi. Konkretno smo tudi izračunali, da se da takoj zgraditi ubožnica s tem,

Maribor

□ Za neprekinjeni delovni čas v mariborski kurilnici. Kvalificirani in pomožni delavci kurilnice drž. železnice v Mariboru so naslovili na prometnega ministra prošnjo, da se uvede v mariborski kurilnici neprekinjen delovni čas od 6 do 14, kakor je v sosednji delavnici drž. železnice. Uprava sama bi v zimskem času prihranila mnogo pri kurjavi in razsvetljavi, za delavce pa bi bila to izredna pridobitev. Saj jih nad 70% stanuje v daljni mestni okolici, kar ne zmoro dragih najemnin v mestu in sedaj opoldne ostaja v kurilnici brez kosila, ker imajo predaleč domov.

□ Nedelja in dopusti. V železniških delavnicah se je delavcem, ki so prosili za dopust čez soboto in ponedeljek, vžela v dopust tudi nedelja, ki pa po pravilniku ne spada med delovne dni. Na ta način so dotični prikrajšani v svojem rednem dopustu za nedeljo, kar gotovo ni pravično.

Otomani ..... **Din 370—**
Kauče ..... **990—**
Naslonjači ..... **120—**
Franjo Novak, Maribor
Vetrnjska 7 Koroška 8

□ Smrtina kosa. V visoki starosti 81 let je umrla na Klavniški cesti 14. zasebnika gospa Emilija Blažon. V bolnišnici je umrla posestnica gospa Julijana Gilvert, stara 82 let. Svetila jima večna luč!

□ Število mariborskih advokatov se bo na pomlad znatno pomnožilo. Kakor smo doznali, nameravajo štirje advokatski konceptanti v kratkem otvoriti v Mariboru lastne odvetniške pisarne.

□ Hofani! Proselno društvo igra danes popoldne v Slomškovi dvorani komedijo »Glavni dobiteki«.

□ Akademski kongregacija. Jutri v ponedeljek sestanek ob 20 v Franciskanski kapeli.

□ Obrtna razstava bo tudi letos v Mariboru. Glavni razstavni odbor se je že sestavil. Na to važno gospodarsko prireditve pa opozarjamo že sedaj obrtno, trgovsko in industrijske kroge in široko javnost.

□ Abesinija v Ljudski univerzi. Jutri v ponedeljek bo predaval v Ljudski univerzi urednik g. Mirko Javornik iz Ljubljane o Abesiniji.

□ Ljudski oder vprizori na pustno nedeljo ob pol 17 na odru dvorane na Aleksandrovi cesti 6 časa primerno veseligrad »Radikalna kura« s sodelovanjem društvenega orkestra. Predprodaja vstopnic v knjigarnah Cirilove tiskarne.

□ Uslužbeni davek v znakmah. Davčna uprava opozarja delodajalce, ki plačujejo uslužbenim davek v markicah, da predložijo tekom 8 dni knjižice na pregled davni upravi, soba št. 1 a.

□ Plačevanje davkov s koruzo. Davčna uprava Maribor-okolica opozarja davkoplačevalce-poljedelce in male obrtnike da se lahko okoristijo z ministrsko uredbo o plačevanju davčnih zaostankov s koruzo. Oddana koruza se bo vračunala po dnevnici ceni, sprejemala pa se bo le tista, kjer se prevzame lahko najmanj en vagon koruze. Podrobnosti te uredbe, na

da se vsi fondi opuste in ves presežek proračuna uporabi v ta namen. Taktat je znašala davčna osnova 1.000.000 Din. Taktat predlagana 80% doklada je znašala 800.000 Din. Danes znaša davčna osnova najmanj 1.600.000 Din, 50% doklada torej pravtako 800.000 Din.

Splošen bežen pregled je torej tale:

Prejšnja obč. uprava je s proračunom 1 milj. do 1 in pol milj. Din vodila vse tekoče posle, redno vzdrževala pota, zgradila vodovod pri Sv. Križu, neutrudno gradila, širila in večala ter lepšala Jesenice. Sedanja pa pri 2 milj. proračunu niti tekočih poslov ne more v redu voditi. Vidimo namreč, da zanemarija pota v vsem okolišu Sv. Križa, Plavškega rovia, naselja pod Možakljo.

Zato obljuba projektov — gradnja gasilskega doma, podaljšanje vodovoda v novem delu občine pod Možakljo, nadaljevanje kanalizacije in nadaljevanje razširitve javne razsvetljave — ne more biti prepričevalna, ker preveč sliči vsem tovrstnim projektom, ki so bili obljubljeni pred 3 leti v občinskem gospodarstvu, lani pa s slavitu Jevtičevu milijardo v državnem gospodarstvu.

Tako torej JNS obč. uprava ne zasluži niti politični niti gospodarske zaupnice. Po več letih je sicer na prejšnji seji bilo priznано načelo, naj bo v občini merodajen izključno gospodarski moment in ne politični. Če je ta izjava bila podana zavestno in če je bila izražena tudi iz prepričanja, nas to veseli in želimo, da se ta princip v bodoče pri vseh straneh upošteva. Dokler pa je občinska uprava izraz in eksponent politične skupine JNS, ki je politično in gospodarsko življenje v državi pritrjala do obupa, našo občino pa lepo pripravila do zastojanja in spanja pravičnega, toliko časa tak upravi ne moremo izraziti zaupanja.

katero opozarjamo osobito okoliščane, so razvidne iz lozadnega razgleda pri davčni upravi.

□ Škratinka se je pojavila v Mariboru. V bolnišnico je bilo prepeljanih veliko bolezenskih slučajev. Zanimivo je, da je na tej bolnici obolelo nenavadno veliko število odraslih oseb.

Pohišto najfineše in najcenejše, dobiti lahko tudi proti plačilu s hranilnimi knjižicami pri Ernestu ZELENKU, Maribor, Ulica X. oktobra št. 5.

□ Metamorfoze. Najprej se je imenoval »Sportni klub Svoboda«, potem, ko je bil skupaj s kulturno organizacijo »Svoboda« razpuščen, se je prelevil v SK Sparto, ker niso bila pravila potrjena — v SK Viktorijo, nato v SK Grafiko in sedaj v Pekovski sportni klub (PSK). Ti se znajo leviti...

□ Afera strelodvoda pred sodiščem. Podpisana tvrdka ni v nikaki zvezi s člankom v »Slovencu« z dne 14. t. m. radi nestrokovnjškega dela. G. Komnenič, spec. biro za postavljanje strelodvoda, Maribor.

□ Mariborčani v radia. V ljubljanskem radiu nastopita danes popularna mariborska pevca ga. Skvarčeva in g. Živko.

□ Mariborske predilnice bodo gradile. Mariborske tkalnice so v neprijetnem položaju, ker jim običutno primanjkuje preja, ki so jo dobivale dosedaj iz Italije in Češkoslovaške. Kakor doznavamo, bodo mariborske predilnice zaradi tega pričele takoj pomladi s povečanjem svojih obratov.

□ Člani in prijatelji angleškega krožka imajo v ponedeljek, dne 17. t. m. v lovski sobi pri Orli prijateljski sestanek, na katerem bo mrs. Lewis iz Londona recitirala in pela angleške pesmi. — Vstopnine ni. Člani in prijatelji vabljeni!

□ Barvarno za tekstilno blago namerava zgraditi v Ločah pri Poljanah družba mariborskih in inozemskih bogatašev.

□ V zlato svobodo. 58 kaznjencev, ki jih je zadelo milost amnestije, je zapustilo včeraj jutraj mračno obzidje kaznilnice ter odšlo v svobodo.

□ 50.000 Din ukradla. Pred malim senatom se je danes obravnavala velika tatvina v Prekmurju, o kateri smo svoječasnno v »Slovencu« obširno poročali. Trgovecu z žitom Voglerju v Kramaroveh je ukradla njegova služkinja 35-letna Leopoldina Buhman v presledkih skupaj 50.000 gotovine. Obsojena je bila na 6 mesecev ječe ne-pogojno.

Trdo stolico,

katar debelega črevesa, neprijeten počutek vsled zaprti, zdravi prirodna

Franz-Josefova

granka voda zavzeta po eno malo časo zjutraj in zvečer.

Reg. po zun. sod. pol. in nar. zdr. 8-br. 15485, 35. V. 28.

Profesorja Luka Arha poslednja pot

Št. Vid a. Lj., 14. febr.

Pogrebne svečanosti za prof. Luko Arha so napravile na ves naš kraj silen, nepozaben vtis in vnovič pokazale, kako veliko spoštovanje in ljubezen je užival blagi pokojnik. Requiem in veličastno izvedene slovenske obredne molitve je opravil sam prevzvišeni g. škof dr. Gregorij Rožman z veliko asistenco pokojnikovih zavodskih in ostalih ožjih duhovskih tovarišev. V imenu državne oblasti sta spreved počastila g. ban dr. M. Natlačen in ban. prosvetni inšpektor Ivan Dolenc, dalje gg. min. dr. Fr. Kulovec in J. Gostinčar, več univerzitetnih profesorjev, zastopniki ljubljanske stolnega in novomeškega kapitlja pod vodstvom mil. g. prošta K. Cerina. Izredno močno so bili zastopani njegovi stanovski tovariši, profesorji šentvidske gimnazije v družbi tovarišev iz ljubljanske klasične, I. in II. drž. realne, mestne žen. realne gimnazije, drž. učiteljske, iz Kranja in novega mesta, a g. šefom prosvetne uprave za Slovenijo v pok. A. Vadjnalom, g. dir. B. Remecem in A. Jugom ter odborom profsorskega društva na čelu. Odlično je bil udeležen duhovski stan; za krsto je stopalo več dekanov, sošolcev, župnikov, ki jih je stalno ali priložnostno podprl v svoji postrežljivosti pok. profesor, počastili so ga zastopniki skoraj vseh slovenskih redov in kongregacij. Domačo občino je zastopal g. predsednik K. Erjavec, med društvenimi zastopi je bilo izredno številno Društvo jugosl. obrtnikov s predsednikom g. Iv. Vrhovcem. Zvesto so pokojnemu sledili hvaležni in vdani sodržniki in rojaki iz Kamne gorice in prijatelji, znanci iz šentvidske okolice, celo iz raznih krajev radovljske dekanije. S šolekimi odposlanstvi meščanske in osnovne šole v Št. Vidu, Lichtenurnovega zavoda in Zavetišča sv. Jožefa pod vodstvom svojih učiteljev in sester so tekmovali zavodski sedanji in bivši gojenci; prišli so od blizu in daleč zlasti Jegličevci, ki so se strnili pod vodstvom svojega predsednika K. J. Langusa od prvega zavodkega letnika abiturientov do poslednjega razreda, kjer je učil ljubiti slovensko zemljo in besedo, vneti profesor, ki se je zdaj od njih poslavjal za vedno. Bili so med njimi posebno številno zastopani val trije rodovi, ki so maturirali pri pokojnem profesorju kot razredniku; med ostalimi Jegličevci smo opazili zavodske in pokojnikove učence iz vseh delov države in slovenske zemlje, iz najrazličnejših poklicev, tako zlasti predsednika zdravniške zbornice g. dr. V. Mersola in g. dekana A. Gornika pa mnogo, mnogo drugih.

Zavodski gojenci so blagemu profesorju v slovo zapeli v kapeli Gallusovo Glejte, kako umira pravični (mošč. zbor), pred zavodom moški zbor društva Jeglič. Ušlihi nas, Gospod, ob odprtem grobu pa gimnazijski deški zbor: Vigred se povrne, in nato skupno bivši in sedanji gojenci: Blagor mu... (moški zbor) — tako občuteno in pretresljivo, kakor da se hočejo s pesmijo posebno pripočiti za priprošnjo velikemu pokojnemu prijatelju lepega petja.

Na grobu se je za stanovske tovariše in člane profsorskega društva poslovil g. predsednik ljublj. sekcije JPD France Grafenauer, ki se je pok. profesorju zahvalil za zvesto in pošteno delo za slovensko šolo in knjigo ter se mu priporočil, naj pri Bogu izprosi lepših časov za slovensko besedo in šolo. S toplo, izbrano in iskreno besedo je vzel poslednje slovo od pokojnega razrednika v imenu vseh treh rodov in za društvo Jeglič prof. dr. Tine Debeljak...

Vsega je v Parizu dovolj. Vse za dober denar. Le »Slovenca« pa za nobeno ceno ne dobim. Kar očital bi našim tukaj, kako da se tako malo menijo za to. Vsek se seveda v bukve zarije, kdor pride sem, ker ve, da ga domovina ravno tam čaka. Meni pa kar ves dan nekaj ni prav, če ne dobim »Slovenca«.

V nedeljo sem malo pogledal, kako je v verskim življenjem tu. Ob 9 sem stopil v magdalensko cerkev. Ogromno svetilce je. Bila je misa s pridigo in še 40 urna pobožnost prav te dni. Ne sme se človek v sodbi prenatiliti, a na misli mi je bilo, da bi v tako obljudenem, najvažnejšem delu mesta že tudi to uro moralo biti več kot 200 oseb, ki bi prišli k tej misli. Pravijo, da so vse cerkve polne ob 11. Darujejo pa Paričani neverjetno mnogo. Pobirali so za cerkev, za reveže, za posebne potrebe. Trije nabiraleci! Pa so precej dobili. Večnoma so po trikrat dali.

Kako pa na nas Slovence gledajo? Mdmé Michaut pravi, da se ji zdimo čisto kulturni ljudje, ki ne nosimo nič »balkanskega«. Rad se francoiski obraz potegne v nasmeh, kadar te sliši, kako se po »naše« francosko govori. Treba je kar po dvakrat povedati, da razbere tvojo misel. Če pa Francoz odpre usta, da bi po naše kaj znil, je to nekaj čisto nemogočega. Najtrši oreh zanje so pa naša imena. Kar ne more ti takega imena, kot je moje, spraviti skozi zobe. Vse zastoni. No, nič zato. Nekoga, ki se je močno prizadeval, da bi moji primek izgovoril, sem potolažil, da se pri nas »pišemo«, da je torej izgovorjava manj važna. Ime nam je pa le po krstnem imenu. In tako ava se pogodila, da sem kar Janez. Ker je pa tudi to predolgo in neokretno za Francoza, sem se za te dni zadovoljil z »Zanom«. Bom pa zan en teden. V nebesih me menda zaradi »potvorbe imena« ne bodo »zamehurili«.

V sredo odpotujem v Bordeaux in potem naprej v Lurd, kjer bom Mariji priporočil tudi naše skupne slovenske zadeve. Potem se bom pa morda še kaj oglašil.

Janez Hladnik.

brega duha in globoke vernosti. Če pa ogleduješ spomenike in muzeje, pa seveda vidiš marsikaj, kar ne daje najboljšega spričevala o dostojnosti tistih, ki so te spomenike stavili in delali.

Časopise z veliko pozornostjo sledi razpravi marseškega atentata. Marsikatero zanimivo so že zapisali listi.

Za abesinsko vojno se pariško časopisje malo meni. Le Italiji manj prijazni levčarski listi — socialisti in komunisti... — se iz »italijanskih zmag« kaj radi ponorčujejo.

Stanovanjske krize sedaj v Parizu menda ni. Vsaj po tem, ker vidim mnogokrat napisano, da se oddaja stanovanje, sklepam, da je marsikatera soba prazna.

Morda bo zanimivo za našo javnost, kakšne so tu cene. Mleko po 1,30 fr. Surovo maslo po 20 fr. kilogram. Jabolka od 2 do 5 fr. kg. Tudi pomaranje niso dražje. Govedino sekajo po 8—10. tetelino do 20 fr. kg. Kruh po 1,70, krompir po 1 fr. kg. (francoski frank velja 3 Din).

Če si bo kdo zaželel, da si ogleda Pariz, naj mu še priporočim naslov, na katerega naj se obrne, kjer bo zelo lepo sprejet in gostoljubno postrežen za majhen denar. To je Mdmé Michaut, Rue Mayet, Paris VI. Pri njej je našel gostoljubno streho že marsikateri naš človek. Tudi pokojni Ivan Merc iz Zagreba je bil njen gost. In še celo vrsto drugih ima v blažen spominu. Tudi Mahničovo sliko sem našel pri njej. Za tlo sem omenil, da ji bo treba preskrbeti kako jugoslovansko odlikovanje, ker se v njeni hiši tako radi zbirajo naši ljudje že 18 let. Pa je rekla, da bo bolj vesela dobrega stalnega stanovalca, kot pa odlikovanja. Pri njej bo dobrodošel kdorkoli, moški ali ženska.

Kaj pa Slovenci v Parizu? Nj jih kaj. Tudi za dekleta ni več dobili služb, odkar je veljavna postava, ki odrija tuške. O tej stvari, koliko je tu našega življa in kako žive, bi vedel največ povedati Goresnik, ki ima skrb za dušno pastirstvo Slovencev. Vsako soboto popoldne spoveduje v cerkvi sv. Ambroža, pa tudi po bolnišnicah poišče naše ljudi.

Kri osem duhovnikov

Krvav zločin v sovjetskem kazenskem taborišču

V »K. V.« od 8. t. m. beremo tale popis dogodbe, ki se je zgodila v sovjetskem prisilnem taborišču:

Mrzel dež je tisto noč curljal na veliko prisilno taborišče, v katerem je v siromašnih lesenih barakah že spalo na tisoče jetnikov. Naenkrat pa je nenadno povelje zbudilo speče politične kaznjence ter jim velelo, da morajo takoj vsi na dvorišče. Nihče ni vedel vzroka, ker tako pozno navadno kaznjencev niso budili. Zgoditi se je moralo nekaj nenavadnega. Kaznjence je zunaj na dežju stresal mraz, ko so celo uro čakali, kaj bo. Slednjič je prišel mrki poveljnik taborišča, obkrožen od drugih častnikov. Za njim je stopalo šest taborskih strelcev. Ti strelci so bili sicer tudi jetniki, vendar ne politični, ampak navadni zločinci in morilci, vsled česar so uživali dovolj zaupanja, da so stražili politične kaznjence. Ti strelci navadno tudi izvršujejo razne smrtno obsodbe.

Predstojniki so stopili v kare. »Mirno!« je velel poveljnik. Tovariš taborski poveljnik bo prebral odlok, je pojasnil poveljnikov pomočnik. Kaznjenci so stali, kakor okameneli. Zgodilo se je gotovo kaj nenavadnega. Poveljnik je potegnil iz žepa kos sivga papirja in začel naglas brati:

»Po odloku taborskega sodišča so bili tile kaznjenci: duhovniki Peter Voznesenski, Sergij Sokolov, Nestor Bogoljubov in nekdanji menihi (slede imena) zaradi protirevolucionarne in verske propagande v taborišču obsojeni na smrt in bodo sedajle ustreljeni.«

Pri teh besedah je poveljnik premolknil, ostro pogledal bližnje kaznjence in dostavil: »Obsodba bo izvršena v navzočnosti vseh kaznjencev tega taborišča.« Nato je nadaljeval: »Temu odloku dodajam še tole: Vsako vidno izražanje verskih čustev, če se kdo prekrži, naglas moli ali kakorkoli opravlja kakve verske obrede, bo v bodoče kaznovano s smrtjo. Dobro si to zapomnite, kapitalistična svojati. Sedaj ste v koncentracijskem taborišču GPU in ne doma, vsled česar morate take norčije pozabiti!«

Molk tisočev mu je odgovarjal. Ljudje so bili pobiti in svojim ušesom niso mogli verjeti. Poveljnik je še enkrat pogledal kaznjence ter dejal: »Če ste razumeli, nimam ničesar več pristaviti.« Nato je s povzdignjenim glasom velel svojim pomočnikom:

»Naredite prostor ob zidu!« Kare se je preokrenil, da je postal zid prost. Poveljnik je velel: »Pripravite obsojence!« Dva strelca sta odhitela k vratom. Medtem je vedno bolj deževalo. Potrtim kaznjencem pa je bilo že pri poveljnikovih besedah, da je treba napraviti prostor pri zidu, jasno, kaj se bo zgodilo. Ob zid postaviti se pravi, ustreliti koga.

Nekaj minut kasneje je že začel prihajati žalostni spreved na smrt obsojenih. Mala četa se je počasi premikala, obkrožena od strelcev in paznikov. Obsojenci so šli gololavci v svojih črnih duhovskih oblekah. Sprejaj je stopal star duhovnik, ki je od slabosti in ostarelosti komaj noge premikal. Starček se je naslanjal na visokega kranjskega meniha. Ko je spreved obstal pred poveljnikom, je ta velel, ne da bi se ozrl na svoje žrtve. »Naprej k zidu!« Na smrt obsojeni so bili blede. Vendar je duševni mir ležal na obrazih tako, da so njihovo samopremagovanje morali vsi občudovati. Ob zidu so obstali. Kare se je zopet preokrenil, tako, da so vsi kaznjenci sedaj gledali zid.

V tem je zadonel glas starega duhovnika: »Molimo bratje! Naša smrtna ura je prišla. Pomislite, da je tudi naš Kristus...«

»Nehaj s svojo agitacijo, stari seplear!« je divje zakričal poveljnik. »Tam na oni strani boš lahko klepetal, kolikor boš hotel — tukaj pa molči. Strelci, pripravljene!«

Takoj nato je sledilo povelje: »Merite!« Strelci so pomerili na svoje žrtve. Minile so tri, štiri skrivnostne sekunde, nakar je zadonel povelje: »Pali!« Zadenela je pretrgana salva. Pet obsojencev se je zgrudilo. Ob zidu so stali še trije menihi. Enemu je tekla kri iz rane. Njihovi mrtvaško blede obrazi in vročično svetlikajoče se oči so bile mirne in odločne. »Končajte!«, je zaklical eden.

Oboroževanje in Washington

Ustanovitelj Združenih držav Severne Amerike, Washington, slovi kot mož, ki je v vsem svojem življenju napravil samo en dovtip. Nekoč so poslanci v zbornici razpravljali, naj se ustanovi armada Združenih držav Severne Amerike. Pri tej priliki je neki poslanec predlagal, naj se sklene, da zvezna armada ne bo smela šteti več ko 3000 mož. Po tem predlogu se je dvignil Washington in predlagal dodatni predlog, kateri naj se razglasi vsem državam sveta: »Nobena sovražna armada, ki bi bila močnejša ko 2000 mož, nikdar ne sme stopiti na ameriška tla.«

»Ne prehituj, saj prideš še na vrsto!«, je zasmehljivo odvrnil poveljnikov pomočnik. Nato se je obrnil k strelcem in jim velel: »Merite! Pali!« Sedaj so padli tudi ti trije. Toda izmed osem žrtev sta le dva nepremično ležala na tleh, vsi drugi so iz več ran krvaveč glasno in pretresujoče stokali. Zlasti so trpeli tisti, ki so bili zadeti v trebuh. Od dežja mokra, umazana in blatna tla so bila rdeča od krvi.

V mrtvaški tišini, ki je nastopila po zadnji salvi, so vsi lahko razločno slišali besede ranjenih, ki so ležali na tleh: »Jezus Kristus, ne zapusti me! — Oče naš. — Naj bo odpušeno...«

»Prokleti tepeci, niti streljati ne znate!«, je rjovel jezni poveljnik. »Pokončajte tistega dolgo-lasca!« je velel svojim ljudem od GPU. Da sam da dober zgled, je potegnil svoj težki službeni samokres in naglo stopil k stokajočim ranjencem. Člani GPU so mu sledili. Strelci pa so molče zrl svoje žrtve. Tisoči jetnikov pa so stali tam z grozo v očeh, ko so morali gledati, kako so klali njihove sotrpine. Dvakrat je poveljnik moral nabasati svoj samokres. Ko je bilo vse končano, je poveljnik velel: »Spravite to mrhovino stran!« Jetnikom pa je velel: »Četa za četo nazaj v barake!«

Zimski manevri francoske armade so se vršili v francoskih Alpah blizu Gapa. Nastopili so tudi veliki in težki tanki.

Po saharskem pesku in zraku

Odkar se je Francozom posrečilo, da so v Maroku naredili mir, so si ves čas prizadevali, da bi naredili tudi redno zvezo skozi Saharo do francoske Zahodne Afrike. Ta zveza bi vezala južni Maroko z ozemljem ob reki Niger, ki je že v Zahodni Afriki, katera spada pod Francijo. Lansko

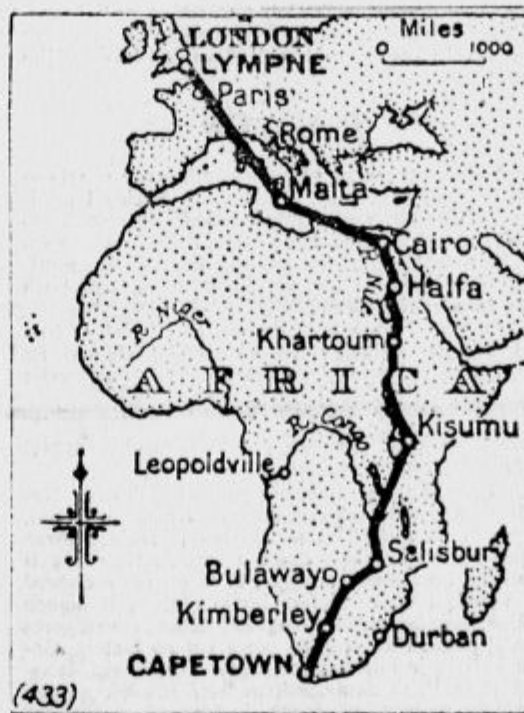
jesen sta iz Marakeša in Dakarja odšli dve vojaški koloni, kateri sta prišli v Taudeni, ki leži že v zahodni Sahari. Obe koloni pa sta ugotovili, da ta pot, po kateri sta hodili, ni primerna za redni promet. Zato so sedaj Francozi organizirali novo ekspedicio, ki je 17. januarja zapustila Maroko. Ta ekspedicijska je bila sestavljena iz motoriziranih oddelkov tujske legije. Vodil jo je polkovnik Trinquet. Ta kolona je prvič prešla puščavo El Juf ter ugotovila, da je ta pot zelo primerna za promet z motorji. Polkovnik Trinquet je 31. januarja prišel v Valato, ki leži kakih 250 milj zahodno od Timbukta. Motorni vozovi, s katerimi je ta kolona popotovala, so bili urejeni na laš za promet po puščavskem pesku. Te ekspedicijske so se udeležili tudi letalci. Nova pot je za

Francoze velike strateške važnosti. Poleg tega pa je na ta način odkrita tudi nova karavanska pot med Marokom in Nigerijo.

V treh dneh iz Anglije v Kapsko mesto

Angleški letalski poročnik T. Rose je 9. februarja ob 18.20 (srednjeevropskega časa) priletel v Kapsko mesto, preletevši progo Lympe na Angleškem do Kapskega mesta v treh dneh, 17 urah in 47 minutah. Letel je po progi angleške letalske družbe. Tako je potolkel rekord gospe Melison, katera je pred časom dosegla rekord na krajši puščavski progi. Poročnik Rose je bil sila utrujen, ko je s svojim letalom pristal. Vendar pa je bil, v nasprotju z drugimi letalci, lepo obrbit in čedno oblečen. Skoro na vsej poti mu je nagajal nasprotni veter. Skrbil mu je delala tudi okvara na bencinskem lanku. Na poletu čez reko Hex in čez gore je letalo močno trpelo. Tudi letalec sam je pri tem prestopal hude napore, tako da je bil na obeh rokah poškodovan. Na letališču ga je že vse popolne pričakovala velika množica ljudi. Ko je končno proti večeru pristal, ga je sprejelo več tisoč ljudi.

Poročnik Rose je takoj z letališča odšel na brezlično postajo, odkoder je na Angleško sporočil, da se mu je polet posrečil. Nato je odšel

k svojemu prijatelju, kjer se je pošteno naspal, kar mu že tri dni ni bilo mogoče, odkar je zapustil Anglijo. Ta letalec je že v začetku lanskega leta enkrat poskusil preleteti progo London—Kapsko mesto, toda med potjo se mu je letalo pokvarilo in Rose je takrat moral svoj polet opustiti.

(Naši dve sliki sta povzeti iz londonske »Times« od 10. febr.)

Na vratih male postaje lokalne železnice je bilo napisano: »Prosimo, zapirajte vrata, ker bodo sicer ostala odprta.«

Pred sodiščem: »Obloženec. Po vsem tem, kar smo dognali, je docela nemogoče, da bi bili vi sami vlomili brez pomoči drugega.« (Obloženec molče srmi v tla.) »No, zdi se mi, da se vam zbuja ves, ali boste sedaj povedali, kdo vam je pomagal?«

»Ne, gospod predsednik, jezi me le, ker mislite, da bi sam kaj takega ne bil zmožen.«

Zmagovalec v teku na 18 km v Garmisch-Partenkirchenu, Sved Eric Larsson, je dosegel najboljši čas ter je prejel zlato kolajno.

Stroj, ki glasno bere

Ze leta 1912 je Francoz Fournier d'Albe sestavil stroj, katerega je imenoval »optophon«, kar bi se po slovensko reklo »svetlobni slušalec«. Ta stroj je sestavljen iz nekake kamere in telefona obenem. Naprava je iz take kovine, katera je dobra prevodnice elektrike, kar se okrepi moč svetlobe. Stroj bere na ta način, da kamera sprejme svetlobne vtiske in jih po telefonu spremeni v glasove. Ta čudovita iznajdba za vsakogar pomeni veliko prijetnost, ker nam v bodoče ne bo treba brati knjig, ampak jih nam bo naglas prebiral tak aparat. Zlasti pa je taka iznajdba koristna za slepce, ker jim bo močno nadomestila oči. Sicer je res, da je v pisavi slepcev napisanih že dosti knjig, vendar je vse to skupaj kaj malo v primeri s celotno literaturo. Ta iznajdba, katera je že več ko 30 let stara in je bila skoraj že pozabljena, se je v zadnjih časih tako izpopolnila, da jo bo morda res mogoče uvesti v domovih za slepce. Tega se je zavedal tudi angleški zavod za slepce, kateri je sklenil nakupiti več takih optophonov. Sedaj, ko je iznajdba izpopolnjena in cenejša, se bo morda razširila tudi drugam. V Londonu imajo sedaj že več takih strojev, ki zelo dobro služijo slepcem.

»Tako! mi ga spravi nazaj tja, odkoder si ga privlekel!«

»SLOVENE« pred 60 leti:

V četrtek 17. februarja 1876.

Deželni zbori, izvemši tržaškega, goriskega in isterskega, so po ukaz u cesarjem od 11. t. m. sklicani k zborovanju 7. marca. Kranjskim poslancem izteče letos šestletna doba poslanstva, tedaj ho to zasedanje za-nje zadnje; potem bodo nove volitve.

Tržaški okoličani se vrlo gibljejo. Njihovo politično društvo »Edinost« se krepko poteguje za pravice, ktere lahonsko mestno svetovalstvo krati okoličanom slovenskim, in priporoča poslanecem, da naj od novih volitev energično tirajo vse, kar ljudstvu treba. Posebno okoliči tržaški predsedajo okrajni načelniki in se je pri mestnem svetovalstvu že zdavnej vložila prošnja, da naj se ti načelniki prej ko mogoče odpravijo.

Domače novice.

(Iz seje deželnega odbora 12. februarja.) Sklenilo se je, da se prihodnjemu deželnemu zboru naznani dopis deželne vlade o tem, po katerem načinu naj bi se pričela v dr. Rafael Vicentini-evi knjižici nasvetovana dela za obrambo povodinj na Notranjem ter da se stavi nasvet, da bi se omenjena knjižica prevedela v slovenski in nemški jezik. — Deželnemu šolskemu svetu se na njegove dotične dopise odgovori, da deželni odbor pri-trdi: 1. da se Franc Vrančič v učiteljski službi v Hotiču definitivno potrdi; 2. da se ljudska šola v Senožčah v prihodnjih 2 letih razširi na 4 razrede, ter da se plače učiteljev te šole ustanove ena s 600 gld., ena s 500 gld., dve po 400 gld.; 4) da se postavi v proračun normalnošolskega zaklada za l. 1877 in 1878 po 1000 gld. podpore za zid-danje nove šole v Dolškem. — Občini Col se do-voli poberanje 25% občinske priklade na direktne davke za l. 1876, mestni občini kranjski pa poberanje 20% občinske priklade za vžitino. — Občini Col pri Crnomlju se na njeno prošnjo od-govori, da naj se za povračilo kordonskih stroškov obrne na okrajno glavarstvo, kteremu naj predloži nadrobni izkaz stroškov obrne na okrajno glavarstvo, kteremu naj predloži nadrobni izkaz stroškov občine za kordon, ki se po postavi iz l. 1868 imajo poplačati iz državne blagajnice.

(Naglj ali brzovlak), o kterem smo zadnjič poročali, da je skočil iz šin, je peljal tudi barona Rodiča, dalmatinskega deželnega namestnika na Dunaj. Nesreča se je zgodila med Logatecem in Bo-rovnico in sicer tako, da so vozovi s sprednjimi kolesi ven zdrsnili, zadnja kolesa pa so ostala na šinah; tako je vlak drsal se že kako dva kilo-metra dalje, predno so ga mogli ustaviti, nesreča pa se ni nobena zgodila. Vsled tega je imel tudi poštni vlak izdatno zamudo.

Razne reči.

— Slovenskim pisateljem blage volje. Nekaj let že se opazuje tudi v slovenskem slovstvu, da nekateri ime »Boga« dosledno pisarjijo z malo črko »b« o g, dasi malike poganske in sploh osebstva počesčajo z veliko pismenko začetno... Po napadnih naukih modrovateljskih tajijo taki edinega, živega in osebnega Boga, ter mu ne privošijo velike črke začetne. Nekteri delajo to vedoma, nekteri posnemajo nevedoma. Kato-liški kristjanje razločujemo ime pravega Boga z veliko začetno črko od vseh nepravih bogov po-ganskih ali malikov. Ker so taki, kteri po tem pisanju nekako presoajo že celo slovenske pisa-telje, bodi pojasnanje to v opombo vsem, kteri so blage volje.

Italijanska vojska parada na bojišču. Nova slika izza italijanske fronte v Abesiniji. Preden je odletela italijanska eskadra težkih bombnih letal nad abesinske postojanke, je bila vprito strojev prirejena velika parada vojaških čet.

Dne 15. februarja 1611 v Pragi

V franciškanskem samostanu Marije Snežne v Prag

Smrt praških mučnikov - francižkanov (bakrorez iz l. 1611)

Glasni svarilni klici so prekinili samostansko tišino. Razburjeno teka vratar brat Janez po hodnikih in kliče sobrate. Ti pa vznemirjeni popuščajo svoje delo in prisluškujejo. — Naj beže, jim kliče skrbni vratar.

Že slutijo. Prav gotovo jih ni napadel nihče drug kakor krivoverci meščani, ki pobožne brate sv. Franciška na vso moč sovražijo. Prišla je ura maščevanja in pripraviti se morajo za beg, pa tudi za mučeništvo, kajti ljudstvo ne bo prizanašalo; pijano je od včerajšnje zmage.

Dolgo se je pripravljalo, včeraj pa je pošlo. Ogrski kralj Matija je s silo vzel češko krono bratu Rudolfu in si jo del na glavo. — Rudolf pa, dasi se za vladarske posle ni veliko brigal, tega ni mogel pozabiti in tudi katoliški plemiči niso bili s tem zadovoljni, kajti novi kralj je bil naklonjen krivoverškim husitom in luterancem. Zato je Rudolf v okolici Passaua zbral vojsko, češ, da si hoče osvojiti Jülich v Porenju; v resnici naj pa bi vojska zasedla Prago, izgnala Matijo in postavila za kralja svojega vojskovodjo Leopolda. Toda zaradi premočnega odpora krivoverških Pražanov se načrt ni posrečil, ampak se je Rudolfova vojska morala umakniti. Srd se je obrnil proti katoličanom in zlasti proti samostanom.

Redovniki so vedeli za napad in napadalec podpirali, s tem podžigajo krivoverški plemiči razvneto ljudstvo, ki se še danes ne more pomiriti, ampak se preliva po ulicah, zboruje po trgih in slavi zmago.

»Preiščimo samostane!« in že se odtrgata od nepregledne množice dve tolpi, oboroženi s sekirami, gorjaci in bodičastimi kijli, ter navalita na zasovraženi franciškanski samostan.

Komaj pred dvema dnevoma je nek krivoverec zavpil v cerkvi pridigarju o. Frideriku: »Kmalu zazvoni tebi in tvojim bratom mrtvaški zvonec« in danes se že uresničuje grožnja.

Ko je zvesti čuvaj vse opozoril na nevarnost, misli na se in se hoče rešiti. Kljub hudi rani na nogi spleza skozi podstrešno okno v bližnjo hišo, po dveh dneh se pa splazi v minoritski samostan sv. Jakoba. Po treh mesecih muk in trpljenja je odšel po plačilo v nebesa. Ker ni umrl mučeniške smrti takoj, se v splošnem ne prišteva v število naslednjih mučencev.

Z dvorišča prihaja starček snežnih las; kuhar brat Kristof z drvmi v naročju. Kolikor mu dopuščajo slabotne moči, hiti v kuhinjo, da bi pripravil sobratom skromno kosilce. Toda pri vratih se mu zareži v obraz nesramna tolpa, ga zasramuje, mu grozi z orožjem in s kletvom razbije glavo, nato pa še biča z železnimi bodicami po tilniku, hrbtu, ob straneh in po glavi. V smrtnem boju pade na drva, ki jih je prinesel, jih prepaja s svojo krvjo in slednjice izdihne.

Obednico je tisti čas pripravljal za obed mladi klerik novinec brat Klemen. Kar zasliši nenavaden ropot in vpitje razdivjanih krivovercev. Da bi videl, kaj je, hoče na hodnik, a že na stopnicah ga prestrežejo z gorjaci in meči; že ranjenemu po vsem telesu s sekiro presekajo glavo in tako umrje.

Sedaj se razbojniki razbeže po vsem samostanu, pretikajo vse kote, delavnice, podstrešje, celice in skrbno iščejo redovnike, da bi prav gotovo vse pomorili. V bolniški sobi najdejo o. Simona. Slab je in si še ni opomogel od ra-

ne, ki mu jo je pred tremi dnevi zadal z bodalom krivoverec, ko ga je povabil k sebi na kosilo. Z gorjaco ga udarilo po glavi, prebodejo ga z mečem potem pa še zbadajo z bodali, dokler ne izdihne.

Francižkani v Pragi še danes časte kip Presvete Device, ki jo imenujejo »Mati samostanac«. Sedaj stoji na oltarju na samostanskem hodniku. Po tradiciji je to prav tisti kip, pred katerim je klečal diakon br. Hieronim in z rokami ter očmi povzdignjenimi proti nebesom v goreči molitvi svojo dušo izročal Večnemu Očetu. S čudovito srčnostjo in nezlomljivo mladeniško silo je pričakoval poslednjo uro od razbrzdane drhali, ki mu je porinila dolg meč v hrbet.

Vrtnarja br. Janeza najdejo v neki podzemni delavnici, kamor se je skril. Privlečejo ga na hodnik in mu pridružio tovariša v mučeništvu o. Jerneja, ki so ga pravkar zgrabili. Oba psujejo, preklinjajo in nato pretepajo z žilavkami in biči, dokler ne izdihmeta.

En del drhali je vdrl v cerkev in pred oltarjem našel še opravljenega v mašna oblačila o. Janeza. Hitro je spoznal namene besne množice, pa je hotel zato na varno spraviti Najsvetejše. Toda razdivjani napadaleci ga prehitijo. Z neverjetno besnostjo mu skušajo iztrgati iz rok ciborij, ki ga pa sveti mašnik z obema rokama trdno pritiska k sebi. Vsa sila je zaman. Odsekajo mu desno roko, a levica se ga še vedno tesno oklepa. Sovražniki divjajo okrog njega, sujejo ga s sulicami in v hrbet, da kri iz ran zaliva mašni plašč, in z enim udarcem mu prebijejo glavo. Ciborij pade na tla in nesramneži zasramujejo in teptajo presveto hostijo; zatek se zruši še duhovnik sam, da s svojim telesom zavaruje svete hostije, ki jih škropi njegova kri. Mučenje ne preneha, dokler mu nove rane ne odpro nebeski vrat.

Ostale redovnike, ki jih še niso zajeli napadaleci, zbere na zgornjem hodniku samostanski vikar o. Friderik. Za njim beže na podstrešje. Toda zastoj. Besni krivoverci so jim za petami. Ugledali so zadnjega in sedaj jih zasledujejo. Trije od njih: klerik novinec brat Janez, kuhar br. Emanuel, laik novinec br. Anton se skrijejo med podstrešne tramove; vendar jih tudi tukaj najdejo in podarjajo. Skozi luknjo in stropu jih pomečejo v cerkev, da se razbijejo in njihova kri in možgani oškrope cerkvene stene in stebre.

Štirje preostali splezajo po lestvi v zvonik, pa tudi tu so jim razbojniki za petami. Zadnjega med njimi, subdiakona br. Gašperja zanjamejo med zvonovi, razsekajo in posamezne ude pomečejo iz zvonika. Brat laik Didak rav-

no pleza na streho in se še drži za rob okna, ko ga napadejo z meči in drogovci. Hudo ranjenega zadene še krogla iz puške lovca Jakoba Rabocha, da se zvrne na streho in v strehe zdrsne na tla. Klerika br. Jakoba zbije druga krogla z vrha strehe, da zgubi ravnotežje in se zvali na cerkveno dvorišče.

Poslednji preostane vikar o. Friderik, ki se skriva za zvonik. Spretna preganjalčeva roka mu zasadi kopje v srce in krogla, izstreljena z zvonika, ga podere, da pade s strehe in se na tleh nabode na pripravljene sulice.

Pa vse to razbojnikom še ni zadosti. Mrtva in na pol živa trupla zvečejo na kup, slečejo in se z njimi zabavajo, parajo trebuhe ali režejo proč posamezne ude. V izropani cerkvi se oblečejo v habite pomorjenih redovnikov in se bogokletno norčujejo iz svetih obredov, pred cerkvijo pa postavijo na prodaj sveta oblačila, posode in druge predmete, dokler se vsega ne naveličajo.

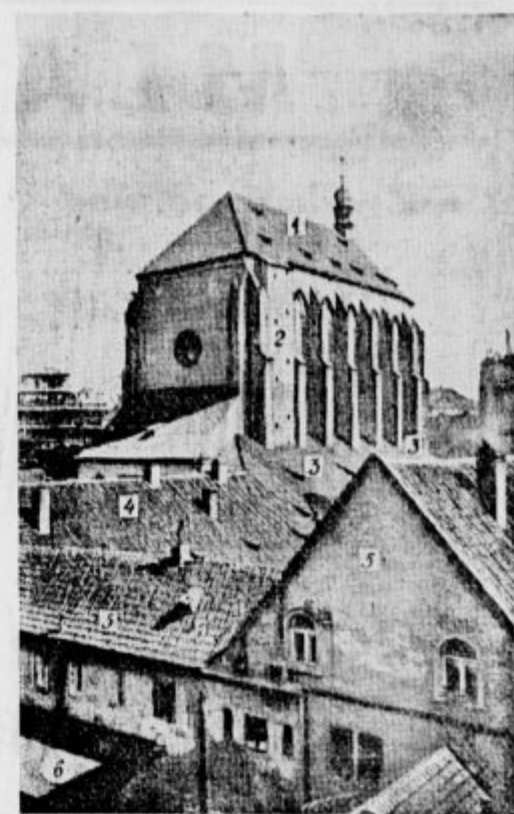
Bog pa ni zapustil svojih svetih. Oblast je sicer cerkev zaprla, vendar se je iz nje ponoči širila čudovita svetloba, ki je razsvetljevala tudi okolico in o njej pričajo katoličani in krivoverci; obojni so priznavali čudež. Drugi spet so slišali prijetne melodije, ki niso mogle izvirati od ljudi, saj je gosposka uradno zaprla cerkev. Nek pogumen mož je videl skozi špranjo vrat štirinajst francižkanov, ki so s lučmi v rokah v procesiji hodili po cerkvi in prepevali hvalnice.

Pobožni ljudje so si upali iz hiš šele ponoči. Skrivaj so obiskali kraje mučeništva in pobirali s krvi mučencev prepojeno zemljo. Uporabljali so jo pri bolnišnicah in v resnici je ozdravela žena enega teh nabiralcev, cesarskega godbenika Kristofa Zeckla. Zapisani sta še dve ozdravljeni. Na gradu Stahlav pri Plznu na Češkem je leta 1659 ozdravela, toda že čez eno leto umrla hči barona Kokorov. Leta 1668 je pa v Pragi za trajno spregledal slepi francižkan o. Rudolf Vavrovsky.

Ko so francižkani jeseni znova naselili, so pričeli obhajati prvo nedeljo po 15. februarju veliko cerkveno slovenost v čast svetemu Rešnjemu Telesu in začeli častiti mučence za samostanske patronke. Pri pridigi so jih sprva vsaj omenjali, kasneje so pa izdali tudi podobice in jih razširjali med ljudstvo.

Ljudje so jih imeli vedno za mučence in svetnike in isto izraža papež Pavel V. v pismu ogrskemu kralju Matiji: »Doznali smo, da je bilo nekaj očetov in bratov, služabnikov božjih, pobitih.« Dalje sta apostolska nuncijska iz Prage in z Dunaja zahtevala kazni za morilce. V Rim sta poročala o mučencih: »Prešli so kri in tako dosegli venec večne slave.« Značilno je, da se je češki baron Matija Thurn opravičeval, da je pri umoru častljivih služabnikov božjih nedolžen; priznal pa je krivdo, da je ščeval ljudstvo zoper samostane.

Ni čuda torej, da se je že leta 1677 začel pri nadškofijskem ordinariatu v Pragi proces,

Cerkev Marije Snežne v Pragi, kot izgleda danes

da bi bili imenovani mučenci proglašeni za blažene. Akti so bili že tudi odposlani v Rim, toda stvar je zastala, ker ni bilo denarja za proces.

V drugo se je začel proces let 1906 na pobudo tedanjega generalnega ministra franciškanskega reda o. Dionizija Schulerja in leta 1908 so bili akti z dodatki spet poslani v Rim.

Praški francižkani upajo, da se bo končno pričel proces za beatifikacijo pri sv. stolici le-tos, ker bo komisija v Pragi v kratkem dovršila svoje delo, ki ga je začela leta 1932. Preiskava, ki jo vodi praški nadškof dr. Karel Kašpar, je imela sledeče štiri naloge: 1. Ugotovila je vzrok mučeništva in kakšno je bilo mnenje o njem, pretehtala je čednosti mučencev in čudeže, ki so se zgodili na njihovo priprošnjo; 2. pregledala je spise, ki so jih zapustili, da ne vsebujejo nikakršnih verskih zmot; 3. preiskala je, kakšni so napisi na njih podobah, in se 4. prepričala, da se jim ni skazovalo samovoljno javno čiščenje.

Tako smemo upati, da bomo dobili po štiri sto letih francižkani in Slovani svoje blažene mučence. (Po Minařiku Pan)

Država s 6000 prebivalci

Pol republike, pol kneževine, brez davkov s 6 policaji

Ali naj dobi Andorra, najmanjša država na svetu s svojimi 6000 srečnimi državljani, telefon, ki jo bo zvezal z velikim svetom onstran pirenejskih gubenov. In če se vladarji Andorre odločijo, da napeljejo telefon, kdo naj ga napravi, ali Francija ali Španija. Kajti Andorra, ki je pol republike, pol monarhija, leži stisnjena med stene Pirenej med Španijo in Francijo, ki obe ljubosumno skrbita za tega piščanca med državami sveta. To so vprašanja, ki razburjajo Andorčane, o katerih se sedaj vsa Andorra prepira na javnem trgu prestolice, po par redkih gostilnah in po srečnih neobdavljenih domovih. Vprašanje telefona še ni rešeno.

Andorra ima od leta 1278 kar dva vladarja. Eden izmed njiju je vsakokratni vladar Francie, naj bo kralj ali predsednik republike, ki ima pravico nositi naslov in uniformo andorskega kneza, drugi pa je vsakokratni škof v Urgelu v Španiji. Torej nek čuden preostanek srednjeveških razmer, ko sta si dva plemenita gospoda delila zemljo in ljudi v andorskih dolinah. Toda škof v Urgelu in knez Andorre, to je predsednik francoske republike, sama ne izvajata vladarskih poslov. Izbrala sta vsak svojega upravitelja, ki sta skupaj in skupno vrhovna poveljnika vse andorske oborožene sile, ki šteje 6 izbranih stotnij, ki se jim v času potrebe pridruži še nekaj strunskih andorskih državljanov. Oba upravitelja morata vladati sporazumno, morata isto hoteli in ne velja, da bi eden vlek del sem, drugi tja. Sedaj že več desetletij ni bilo slišati, da bi bila kdaj sprta amrak sta sporazumno skrbela za dobrobit svojih podložnikov. Včasih pa bi bilo tako. Ker tudi upravitelja ne stanujeta v dolinah Andorre, sta si morala postaviti vsak svojega zastopnika, ki imata pravico, da storita vse potrebne policijske ukrepe, ki osebno poveljujeta policijski četni, ki jo sestavlja 6 lepo uniformiranih Andorčanov ter pozoveta pod orožje, ako bi blavor države tako zahteval, vso oboroženo vojsko, 600 mož, ki pridejo v vojašnice šele na poseben poziv, sicer pa opravljajo doma svoje dnevne opravke.

Toda Andorčani, ki so na svojo svobodo ponosni, niso mogli prenašati absolutistične komande svojih dveh vladarjev, oziroma njihovih upraviteljev, oziroma zastopnikov. Andorčani so zahtevali demokracijo in si jo končno tudi priborili. Oba vladarja sta jim morala priznati avtonomijo in kot znak samouprave tudi ljudski parlament, ki nosi pomeno ime »Generalnega sveta doline« in ga sestavlja 24 izvoljenih poslancev, po 4 iz vsake fare, ki jih je skupno samo 6. Volitve do zadnjih let niso bile Bog ve kako napredne. O kakšni splošno volilni pravici ni bilo govora, tudi o strankah ne in njihovih listah. Volitve tudi niso bile tajne, ampak so se opravljale okrog župnikov mize v farovžu. Voliti so smeli samo hišni gospodarji »cap de casa«, drugi pa ne. Toda andorska mladina je, kakor povsod drugod po svetu, zanosno nasočila postojanke starih in po par uspešnih vaških pretepkih, kjer je morala nastopiti šeststrogolava policija in celo člani 600 mož močne armade, so se stari morali vdati ter opustiti svoje pravice, ki so veljale po andorskih dolinah od sivih davnin. Čba vladarja sta morala miru na ljubo in mladini v veselje dovoliti splošno volilno pravico ter prepisati, naj bodo tajne. Andorra je dobila volilno celico, kroglice in skrinjico. Vozili so jih okrog od fare do fare, da so ljudje na lastne oči videli orožje demokracije in mu izkazali čast in spoštovanje. Dejansko pa je pri volitvah obveljal starodavni običaj, da so odločili hišni gospodarji, s to razliko, da je sedaj vsak gospodar prinesel seboi odrasle sinove in hčance, ki so s svojimi glasovi glas gospodarja pedprti.

Andorčani so sklenili, da svojim 24 poslanecem mesto zastajniških vozovnic in plače dajo posebno uniformo, pri kateri se najbolj odlikuje trikotni klobuk, ki ga mora vsak poslanec brezpogojno

nositi, kadar je v javnosti, da se lahko ljudje nad njim vedno opredeljujejo. Poslanci se zbirajo v parlamentu Casa la Vall — Hiša dolin — imenovanem v stari prestolici Andorra le Vieja — Stara Andorra. To je stara, prastara hiša, pol vdolbena v skalovje gora, ki služi istočasno za cerkev, muzej, državno ječo in seveda tudi za parlament. Poslanci lahko v Casa la Vall prenočijo in tam dobijo tudi hrano. Državni arhivi so zaprti v stoletja stari hrastovi omari, ki jo zaklepajo s 6 starodavnimi

Pogled na Andorra la Vieja, prestolnico »države« Andorra.

ključavnicami. Ta »Manuel Digest« e Politar Andorra je mogoče odpreti le, če se zberejo vsi šesteri zastopniki šesterih fara, ki hranijo ključke do omare.

Andorra je srečna, presrečna država. Edina na svetu, ki ne pozna državnih dolgov. Njeni državni proračun znasa 70.000 pezeta na leto, to je c. 100 Din letno na vsakega Andorčana, mladega in starega, ženskega in moškega. Toda v državni blagajni leži skrbno zaprtih 300.000 frankov (milijon dinarjev), kot zadnja rezerva za nepredvidene potrebe. Tudi ta blagajna je zaprta s 6 ključi. Davkov Andorčani ne plačujejo nobenih. Vse državne izdatke krijejo z obdavčitvijo neke inozemske industrijske družbe, ki izkorišča andorske vodne sile in rudnike in se je morala poleg tega še obvezati, da skrbi za lepe steze po gorah in lepe ceste od doline do doline. Kako sijajen zgled daje Andorra velikim državam, ki svoje lastne državljane z davki davijo (davek pride morda od daviti...?), inozemske bogataše pa pustijo na miru, da nosijo bogastva dežele čez mejo. Andorčani so pravi demokrati, ki v prvi vrsti za sebe skrbijo. Le, če sila pride, če hudoourniki škodo napravijo, ali če toča pobije ali suša vse uniči, pobirajo izredni davek tako, da hodijo možje od hiše do hiše in pobirajo prispevke, kot pri nas v oddaljenih kmetijskih krajih, katerih potrebe država ne vidi.

V najnovejšem času so se andorski državni odprli novi viri dohodkov. Tujece prihaja vedno več v deželo. Iz bližnjega Aix-les-Thermes vozijo dnevno številni avtobusi v andorsko državo in tuji se ne morejo načuditi krasotam teh dolin, kjer še vedno diha sveži zrak davnih stoletij. Poslanci »generalnega sveta dolin« so naučili ljudstvo, da morajo tuice lepo sprejeti in jim udobnosti, ki jih nudijo, tudi pametno zaračunati. Po nekaterih va-

seh imajo mične hotelčke z vsemi udobnostmi, da celo »escalades« — vroče kopeli se najdejo. Da ni zamere, računajo Andorčani za potrebo v španskem denarju, toda na razglednice, ki jih turisti pišejo na vse kraje, morajo prilipiti znanke v francoski valuti. Tudi brzojave odpošiljajo francoski uradniki, med tem ko jih kliče k redu policist v španskem jeziku.

Sedaj dobijo še telefon. Le kdo ga bo napeljal, Francozi ali Španci. In takrat bo Andorra, ta krasni preostanek davnega srednjega veka, zares povezan z modernim svetom leta 1936. Komu v korist? Komu v škodo? O tem poslanci »generalnega sveta doline« še niso razpravljali v svoji Casa la Vall, niti so si glede tega jasni vsi cap de casa šesterih neodvisnih fara andorske vladavine.

Za smeh

Bodoči svak. — Povej, Mirko, ali gledaš kdaj skozi ključavnico, ko sem jaz s tvojo sestro v sobi? — Samo včasih — kadar mama ne gleda.

Profesor Martin (precej okajen): »Sedaj moram ugotoviti: Če so bele miške na plošči, sem zdrav — če jih pa ni, imam delirij.«

Smrt praških mučnikov - francižkanov po bakrorezu iz l. 1608

MLADI SLOVENE

Zgodnja pomlad

Zvončki s poljan že pozvanjajo
z glasom skrivnostnim. Cin, cin...
Bratec, sestrice oznanjajo:
»Vigred gre s sončnimi planin!«

Vigred je dobra kot mamica
ki iz tujine domov
vrača z darili bogatimi
k deci pod rodni se krov.

Dolgo, joj, dolgo smo čakali
nanjo te žalostne dni.
Hudo je bilo brez materinih
toplih, ljubečih dlani.

Kmalu bo spet vse lepo kot nekaj:
veter bo lička napel,
pihnil, odpihnil vso žalost in skrb,
z nami bo rajal in pel...

Kdo je ta brhki mož?

Takole si Kotičkovega strička predstavlja v duhu Franc Veber, dijak II. razr. kl. gimn. doma v Ladiji pri Medvodah, Gorenjsko. Narisal ga je tako lepo in imenitno, da se je živemu Kotičkovemu stričku kar mlo storilo pri srečanju in se vzdihnil na ves glas: »Oh, zakaj v resnici nisem tako brhek in zal!«

Janezkove naloge

Krava

Krava je domača žival. Stanuje v hlevu. Krava je zelo rodovitna, ker nam daje mleko, maslo in smetano. Na trebuhu ima pripeto pripravo, iz katere teče mleko. Spodaj sedi naša Mica in molze. Če krava ne daje mleka, ji pravimo vol. Voli sploh nimajo mleka. Kravin obraz se imenuje glava. Čeprav krava ne nese jajc, je vendar zelo koristna. Imamo rumene, rdeče in rjave krave, toda mleko je zmerom belo. Tam, kjer krava v hlevu stanuje, je na tleh gnoj. Krava ne zna govoriti, ampak samo tuli. Munuu! Naša Mica ima kravo zelo rada. Kadar se naš hlapec Tone napije, mu pravi Mica zmerom: »Kraaaa!« Toda naš hlapec Tone ni krava.

Mačka

Naša mačka ima večkrat mlade. Včasih jih je šest, včasih še več. Najprej so čisto majhni in nič ne vidijo. Potem jim zrastejo oči. Nato mačka leže nanje, da jih maček ne požre. Potem jih stara uči loviti miši. Pri nas imamo mnogo miši in ima zato naš sir luknje. Tudi podgane imamo včasih. Zato imajo pri nas mačke mnogo dela in jela. Mačka je pokrita s kožo, ki ima včasih samo eno barvo, včasih pa več barv. Na koncu ima mačka rep, s katerim miga. Rep je v začetku debel, potem tanjši, na koncu pa ga nič več ni. Naša mačka ima tudi mnogo bolh. Od nje jih nalezem tudi jaz in potem me mama krega.

Konj

Konj je žival, ki ima štiri noge in sicer na vsakem koncu eno. Zadaj ima konj še eno nogo, ki pa sploh ni noga, ampak rep. Rep je porasel z lasmi. Včasih so kratki kakor pri našem očku, včasih pa dolgi kakor pri mami. Na glavi naš konj ni plešast kakor ded, ampak ima lase. Iz konjskih las delajo žimo. Na glavi ima konj tudi ušesa, s katerimi posluša. Na vsaki nogi ima konj podkev, katero včasih izgubi. Potem jo kdo najde in pravi, da prinese srečo. Včasih konja tudi zokoljejo in potem jemo salamo. Konj je sploh zelo koristna žival.

Pes pismonoša

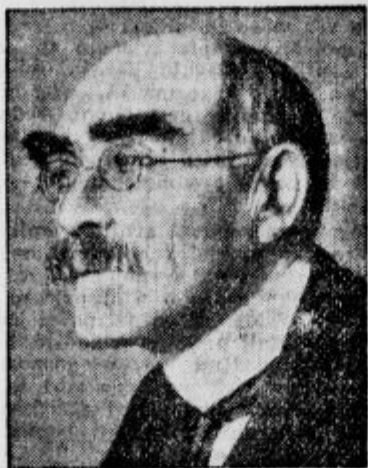
Gotovo ste že slišali o znamenitih psih bernardinceh, ki so med vsemi pasjimi vrstami najpametnejši in človeku tudi najkoristnejši. Decembra meseca je neki pes-bernardinec v švicarskih gorah na čudovit način rešil življenje smučarju, ki se je ponesrečil. Pes je našel njegovo sled, šel za njo in kmalu našel ponesrečenca. Mož je bil nezavesten. S svojimi toplimi in gostimi kožuhami je pametna žival nesrečnega najprej ogrela, nato pa ga je s svojimi tacami toliko časa drgnila, da se je prebudil iz nezveste. Nato ga je z gobcem vlekla skozi meter debel sneg uro daleč do najbližje človeške naselbine. Bernardinec je bil za svoje junaško dejanje odlikovan. — Pred kratkim pa so napravili v švicarskih gorah nekega psa-bernardinca za pravega pismonoša. Vsak dan nosi pošto iz doline do najvišje kočice na gori Sv. Bernard. Doslej je šlo vse v redu. Niti koščka pošte še ni izgubil.

Zaspale. Kdaj vstajaš, prijatelj? — Cim posije prvi solnčni žarki v mojo spalnico. — Tako zgodaj? — Saj ni tako hudo. V mojo spalnico posije solnce šele opoldne.

Nič ne de. Oče pride vprašat k profesorju razredničarju, kako kaj napreduje njegov sinko. Prof.: »Drugeče se gre, samo v zemljepisju je bolj slab.« — »Nič ne de, saj tako nimamo denarja za potovanje,« odgovori oče.

Mlada prebrisano. Tonček vpraša staro mamo, ki pripravljajo mizo za obed: »Stara mama, zakaj pa imate naočnike?« — »Zato, ker vse povečajo.« — »Oh, mama, potem pa proč pogledajte, ko boste zame potico rezali.«

Kako je Riki premagal kačo

Pred kratkim je v Londonu v visoki starosti 70 let zatisnil oči znameniti angleški pisatelj Rudyard Kipling. Kipling je napisal mnogo knjig, ki jih danes čitajo po vsem svetu. Napisal je tudi več knjig za otroke. Dve od teh »Zakaj?« — »Zato!« in »Knjiga v džungli«, sta prevedeni v slovenščino.

Kipling se je rodil v daljni Indiji, v mestu Bombayu. Njegov oče je bil graditelj in kipar, mati pa pisateljica. Že v rani mladosti mu je bilo usojeno, da bo postal pisatelj, ki bo svetu razkril vse skrivnosti čudežne dežele Indije, njenih pragozdov, njenih ljudi in živali. Njegova vzgojiteljica je bila Indijka Ayah, ki je dečku dan na dan pripovedovala prečudne indijske storije in ga naučila tudi indijskega jezika. Že tedaj je mladi Rudyard sklenil, da bo, ko postane velik, vse to opisal. In res, ko se je izsolal, je zagrabil pero in poslej skoraj ni minulo leto, da ne bi izšla kakšna njegova knjiga. Njegova najlepša mladinska knjiga je »Knjiga o džungli«. Da boste videli, kakšne zanimive stvari je Kipling pisal, vam danes povemo zgodbo, ki ji je dal naslov: »Kako je Riki premagal kačo.«

Riki je bil mungo.* S svojim kožuščkom in košatim repom je bil videti kakor mačka, toda njegov gobček je bil špičast kakor podlasičin. Konica njegovemu nosu in oči so bile rdečkaste. Glavico je imel tako gibčno, da se je lahko lizal po vsem telesu; pomagal pa si je pri tem tudi z nožicami. Z repom pa je znal migati in mahati kakor domača kuža. Kadar se je plazil po vseh štirih skozi visoko travo, je kljubovalno odmeval daleč naokoli njegov bojni klic: riki-iki-iki-lek!

Nekdo — tako se zgodba, ki je predolga, da bi jo ponatisnili v celoti, nadaljuje — bi Riki kmalu utonil. Rešil ga je deček Teddy in ga vzel k sebi. Poslej je Riki živel v Teddyjevi družini.

* Mungo je kakšnih 65 cm dolga, ljubka živalica, ki živi v Indiji in Avstraliji. Podobna je mački, vendar ima bolj ošpičen gobček in vitkejši truplo. Kljub temu, da spada med živali-roparice, se da prav lahko udomačiti. Ljudje v Indiji in Avstraliji ga imajo radi, ker lovi miši, podgane in je zlasti hud sovražnik strupenih kač.

Mladanija

Lesena sablja

Živel je bogat graščak. Nekega dne se je preoblekel v navadnega vojaka in odšel v gostilno. Tam je prisedel k nekemu drugemu vojaku, ki je nosil za pasom bridko sabljo. Naročil si je kozarec vina.

Ko je v vojaka preoblečeni graščak izpil vino, je hotel oditi. Vojak, h kateremu je prisedel, pa ga je poklical nazaj ter mu rekel: »Prijatelj, ali ne boš več pil?«

»Kako, ko pa nimam v žepu niti prebite pare več,« je odgovoril graščak.

»Pil bi pa še, kajne?« ga je vprašal vojak.

»O, tisto pa!« se je nasmehnil graščak.

»Sedi!« ga je povabil vojak. »Tako, dobiva še vina.«

»Pa ga boš ti plačal?« je vprašal graščak.

»Mislim, da imaš prav toliko beličev v žepu kot jaz.«

»Ne skrb,« ga je zavrnil vojak. »Denarja res nimam, a zastavljam bom svojo sabljo.«

»Sabljo?« se je začudil graščak. »Kaj boš pa storil, če boš moral jutri z izdrto sabljo korakati pred graščakom?«

»To naj te še manj skrbi,« se je brezskrbno zarežal vojak. »Doma imam leseno sabljo — z njo si bom pomagal iz zadrege, če bo treba.«

In je res zastavil svojo sabljo. Krčmar mu je dal zanjjo veliko mero vina.

Ko se je graščak vrnil domov, je brž vprašal grajskega ječarja:

»Ali je kdo v ječi zaprt?«

»Da, neki kmet,« je povedal ječar.

»Jutri mora biti umorjen!« je zapovedal graščak. Ječar se je zavzel. Bil je prepričan, da je narobe slišal, pa je rekel:

»Saj vendar nič hudega ni storil. Zakaj naj bi ga umorili?«

»Ukažem ti: jutri ga odpelji na morišče! Spodoma obvesti tablja, naj bo pripravljen.«

Na te besede je graščak s trdimi koraki odšel. Ječar je naslednjega dne res na vse zgodaj od-

... Teddy je pritekel iz šole domov. Prva njegova pot je bila k Rikiju, ki je žedel pod mizo in po svoje preganjal dolg čas. Vzel ga je v naročje in ga božal po gladki koži.

Tedaj je zapiskal čisto blizu tenak, zlokoben glas: —

»Bojte se me, prinašam smrt!«

Bila je karait, majhna rjavkastosa kača, ki se prav rada skriva v prah, v katerem je ni mogoče opaziti zaradi njene varovalne barve. Kljub temu, da ima neznatno telesce, pa je karaitin pik prav tako strupen kakor kobrin. Ljudje pa se je boje še bolj nego kobre, ker jo opazijo navadno šele tedaj, ko je že prepozno.

Riki-iki, ki je na srečo dobro poznal smrtonosni pik strupenega vsiljivca, je jadrno zdrknil s Teddyjevega naročja. S svojimi čudnimi poskoki in gibmi se je previdno bližal kači. Pri tem se je tako smešno obnašal, da se je moral Teddy na ves glas zakrohotali; toda prav to čudno poskakovanje je za mungo zelo važno, kajti omogoča mu, da odskoči zdaj sem tja, kakor se mu poljubi. Riki-iki se ni zavedal, da je boj s karaito mnogo nevarnejši kakor boj s kubro. Karait je silno majhna in zaradi tega zelo okretna in gibčna. Rikijeve oči so postale rdeče; srepo je strmel v neznatno stvar pred seboj in preudarjal, kako bi jo najlažje užugal. Kača se je zdajci poglajala naprej — Riki je bliskovito odskočil vstran, toda že v naslednjem drobcu sekunde je siknil drobn napadalec proti Rikiju; tokrat je le za las manjkalo, da mu ni planil na hrbet.

Teddy je zaklical v izbo:

»Mama! Očka! Riki bo ubil kačo!«

Teddyjeva mama je glasno zakričala, očka pa je pritekel od nekod z debelo palico. Toda preden je mogel poseči v boj, je karait tretjič naskočil Rikija in tretjič zgrešil cilj. Tedaj pa je Riki sam prešel v napad. S smešnim poskokom se je znašel tik pred sovražnikom in hip nato je že s prednjimi tacami krepko držal nevarno drobno telesce. Njegovi ostri zobje so se strastno zagrizli v karaitin vrat... Kača se je še z zadnjimi močmi obupno prizadevala, da bi njeni smrtonosni zobje dosegli Rikijev gobček, toda Riki je junaško vztrajal. Še nekajkrat se je streslo vitko telesce v smrtnem drgetu, potem pa je bil boj končan.

Teddy je skakal in plisal od navdušenja. Riki pa se je svečano pripravil, da bi svojega mrtvega sovražnika s kožo in kostmi pohrustal. Že je pričel s pojedino, tedaj pa se je moral domisliti nekaj boljše. Spustil je mrtvo kačo na tla in se s svojimi smešnimi skoki približal Teddyju. Bržkone se je spomnil, da taka obilna južina zanj ni prida, kajti če hoče kdo ostati vitek in gibčen, ne sme preveč jesti. In Riki je pravkar izkusil, kaj pomeni gibčnost in okretnost v boju s karaito.

»Sladki Riki!« je dejala Teddyjeva mama, vsa v solzah, dvignila drobno živalico in jo poljubila na pralni gobček. »Teddyja si rešil smrti, večno ti bom hvaležna za to!«

Očka ji je brž nemo pritrdil; vsi trije pa so božali in ljubovali Rikija, ki je migal sam in tja s svojim rdečkastim gobčkom in jih začudeno gledal. Bil je zadovoljen sam s seboj.

Pri večerji se je smel Riki sprehajati po mizi med krožniki in skledami. Najlepše pa ga je počutil Teddy, vzvel ga je k sebi v posteljo in poslej sta vsako noč spala skupaj.

Tat

V brezvezdni noči deček Jaka po beli cesti prikoraka, krog sebe bistro ogleduje, če morda kdo ga opazuje.

Iztegnil Jaka je roko tja na sosedovo drevo, odtrgal z njega sočen sad, ki jedel ga je močno rad.

To zmerom je nadaljeval, nazadnje velik tat postal. Je krasti jabolka začel — na vislicah je obvisel.

Ivan Berlec,

dijak I. razr. kl. gimn. v Ljubljani.

(Sal. zavod na Rakovniku.)

vedel žalostnega kmeta, ki je izvedel, da je obsojen na smrt, na trg. Okoli trga, sredi katerega je stal morilni oder, so se zbrale goste množice ljudi.

Ze je krvnik zgrabil meč in ga dvignil v zrak. Vsem je zastala sapa. Nesrečni kmet je molil svoj zadnji očenast.

V zadnjem hipu je skočil k rablju graščak: »Stoj! Premislil sem se. Ti imaš že dovolj takšnih grehov na vesti. Danes ne boš moril. To delo bo opravil eden izmed vojakov.«

Reki je stopil pred vojake, ki so stali kot mrtva straža okoli odra. Izbral si je med njimi vojaka, s katerim je prejšnjega dne skupaj pil v gostilni na račun zastavljen sablje.

Vojak je prebledel. Pa je kljub temu pokorno stopil iz vrste in se vzpel na oder h kmetu, ki je držal glavo na tlni in vsak hip pričakoval smrti. Na oderu se je vojak obrnil proti zbranemu ljudstvu in s svečanim glasom izpregovoril:

»Ljudje božji! Zdjaj se bo izkazala pravica: če je ta kmet nedolžen, se bo moja sablja spremenila v leseno, da kmeta ne bom mogel obglaviti. Če pa je kriv, bo moral umreti.«

Potegnil je sabljo iz nočnice in jo zavijtel po zraku. Udaril je z njo kmeta po vratu. Kmet je glasno zavpil in planil pokoncu.

Ko so ljudje videli, da ima kmet še glavo na vratu in da je sablja lesena, so začeli navdušeno kričati:

»Čudo božje! Kmet je nedolžen!«

Graščak pa, ki je zgodbo o leseni sablji pre-dobro poznal, se je namuzal in poklical prekanjenega vojaka predse. Ko je vojak stopil predenj, je graščak odprl svojo blagajno, zgrabil polno pest cekinov in jih vsul v trepetajočo dlan, rekoč:

»Tu imaš, ker si je znal tako imenitno zmazati iz zadrege! Toda rečem ti: sabelj mi nikoli več ne zastavljal!«

S temi besedami ga je odslovil.

Vojak poslej res nikoli več ni zastavljal sablje, kajti vedel je, da se to v drugo pač ne bi tako srečno končalo.

Lado Grbec, dijak, Ljubljana.

Tebi

Veseli se zdaj še iz oči ti sije
in sreča zlata ti povsod se kljuje.
Kot sredi žitnega polja pšenica si rumena,
Cvetlica v vrtu komaj razcvetena.
In tebi, ki ti je ljubezen — dobro delo,
Ta nauk ti bodi skoz življenje celo:
O, da bi ti srce vsledar
Med brati kakor sveti žar,
Enako kresu pod nebo plamtelo,
Trpečim rane božati umelo.
Ohranji si še nauk: da le zasé
Veseli se nikdar se delit ne sme!
In kaj poreče k temu, deklica, ti zdaj srce?

Lado Grbec, dijak v Ljubljani.

Cin, cin...

Kaj neki venomer: cin, cin,
pozvanja danes iz daljin?
So ptički drobni to, krilati,
ki pojejo na mladi trati?
Oj, ptički drobni in krilati
ne pojejo na mladi trati.
Le zvončki drobni nežni, beli
cingljajo pesemco veseli.

— Cin, cin... Cin, cin...
tako pozvanja iz daljin.
— Zaspance lene jaz budim!
zvoni, zvoni iz belih lin.

Lado Grbec, dijak v Ljubljani.

Pomladno jutro

Tam na obzorju sonce vstaja,
mane otroku oči,
zlata rosica rastline napaja.
Črički pojo: »Na delo zdaj vsi!«
V cerkvi na gričku
se zvon oglaš, kmetu molitev
iz duše kipi:
»O, naj mi zemlja bogato rodi!«

Jože Sivec, dijak II. razr. kl. gimn. v Ljubljani (sal. zavod na Rakovniku).

STRIČKOV KOTIČEK

Dragi kotičkov striček! — Zopet se oglašam. Ponóči se mi je sanjalo, da so prišli Požgančev oči in me vzeli s seboj na luno. Zalibog o tistih prebivalcih, ki si nam jih Ti opisal, ni bilo niti duha ne sluha. Bila sem med samimi golimi skalami. Na eni izmed teh si stal Ti kot ponosen kralj z žezlom v roki in s krono na glavi. Hotela sem se Ti približati — toda v tem hipu sem se zbudila. Premišljevala sem te sanje in sklenila, da Ti moram pisati.

Zdjaj pa to pisemce končam in ga ptičku v kljunček dam, naj ga nese v tisti kraj, kjer si Ti, Kotičkov striček, zdaj.

Te pozdravlja Mira Ban, učenka II. razr. meštanske šole v Brežicah.

Draga Mira! — Cisto prav Ti je! Zakaj si se pa prebudila tako hitro. Če bi bila še malo počakala, pa bi bila lahko stopila pred mene, ki sem stal na skali, ter me pobarala, kaj na luni delam in še marsikaj drugega. Gotovo bi se jaz na tvo moč vzradostil svoje dobre znanke in Ti povedal toliko zanimivega in lepega, da bi se Ti zdajle ves svet čudil. Kajti ne doživi tega zlepa kdo, da bi po luni lomastil in Kotičkovega strička kot kralja videl... Še mene zanima, kako bi se Tvoja pustolovščina na luni končala. Če bi me bila nagovorila, bi Ti bil gotovo napravil imenitno govoranco in Ti podaril zlata in srebra, da bi ga morala s tovrstnim avtomobilom odpeljati na zemljo.

Kaj pa — ali si v sanjske bukve že pogledala, kaj bi Tvoje sanje utegnile pomeniti? Nisi? Jaz pa sem! Veš, kaj stoji napisano v sanjskih bukvah? Do pike natančno takole: »Kotičkovega strička v sanjah videti, pomeni: hudo razočaran biti...« Da bi vas kolkjal! sem užaljeno zaren-tail, ko sem to črno na belem bral, in sem treslil sanjske bukve skozi okno, da je neki gospod, ki je v tem hipu mimo šel in pogledal navzgor, videl sto luno. Tako se je na licu mesta uresničilo pre-rokovanje sanjskih bukv: gospod me je videl in bil hudo razočaran, s takšno silo so mu bukve pri-letele na glavo...

Tako, zdaj pa tudi jaz svoj odgovor končam in ga »Slovene« v kotiček dam, da ga ponese v tisti kraj, kjer si Ti, moja dobra znanca Mira zdaj. Pozdravljena! — Kotičkov striček.

Za mlade risarje

Risbe z eno potezo

Današnje risbo z eno potezo je napravil Zvo-ne Žitnik, dijak II. razr. klas. gimn. v Ljubljani. Zraven je zložil pesemco, ki ponazoruje sliko. Objavljamo jo spodaj.

V tistih časih,
ko so Turki k nam hodili,
so vasi požigali, ljudi uboge pa morili.
Otroci, dobro si ogledjte sliko!
Takih je umorov bilo, žal, veliko:
domačin pokleknil, prosil —
Turek pa v zabavo
rekel je: »Ne boj se, bratec!
In mu je odsekal glavo...«

To je hudo. Andrejče grize rezino z medom pomazanega kruha in joče. »Kaj pa je hudega, Andrejče?« vpraša znanec. Andrejče zahtji in vzdihne: »Ker je rezina zmerom manjša.«

DRUŽINA

Šolana ženska in družina

So ženske, ki je njih poklic, da se udeležujejo znanstveno ali umetniško. Kako je z njimi glede materinstva, saj se prav te ženske najčešče tudi omožijo? Tedaj jih zgrabi težko vprašanje: Ali moram, če se omožim opustiti svoj poklic? Ali bom zamogla to, da bom kos obema nalogama, da bom izpolnjevala dolžnosti gospodinjice in matere in zraven se svoj poklic, ki sem se šolala zanj? — Težavna je taka dvojna pot ženske. Predvsem je potrebno, da je dotična krepkega zdravlja. Mno tega pa mora biti tudi vajena domačih, gospodinjstvih del. Zenski, ki se duševno udeležuje v svojem poklicu, pač ne bo škodilo, če sodeluje pri gospodinjstvu. Toda ustroj gospodinjstva mora biti vendarle tako urejen, da se nomenoteno razvija, čeprav gospodinja ne bi mogla sodelovati. Treba je imeti zvesto, pridno služkinjo in zdrave otroke: oboje je duševno delavni, poročeni ženski neobhodno potrebno.

Se bolj pa je potrebno to, da je zakon urejen in sta z možem v lepi, mirni skupnosti, zakaj na tisti podlagi, kjer so večni pretrsljaji, ne more ničesar duhovnega uspevati. Bistveni pogoj za tako skupnost je, da mož upravlja, ceni in tudi želi duševno delovanje svoje žene. Še več: če bi žena omagala na poti svojih dvojnih, težavnih nalog, naj bi jo mož bodril in krepil, seveda, če bi bil prepričan, da žena ne sme zakopati svojega daru.

Važno je tudi, da se zna taka poročena, šolana ženska in mati vsak hip osredotočiti, da more svoje misli, ki v hipu ne spadajo k tistemu delu, spraviti vase in jih prihraniti za poznejši čas.

Porabna moda

Na pričujoči sliki je troje prav porabnih modernih oblek. Št. 1 je preprosta, a ljubka volnena obleka, ki ima dosti modnih novosti. Predvsem ima obleka dva počez postavljena, vsa prešita žepka na krilu iz dveh pol, ki ima ob straneh na vsaki strani spodaj majhen razporek. Moderni so rokavi, zgoraj nabrani, spodaj razširjeni. Modna sta oba reverja iz žameta na jopici, ki se spredaj zapenja. Potrebujes 235 cm blaga v širini 130 cm. — Št. 2 je tako preprosta obleka, da si jo more

tudi začetnica v šivanju sama prikriti in sešiti. Krilo ima šest pol in pod usnjatim pasom tesno pristo na gladki živote. Okras tvorijo ovratnik iz belega krepa in šapotelj. Potrebujes 285 cm blaga, ki je široko 130 cm. — Št. 3 je obleka za močnejše postavne iz volne ali umetne svile. Prav nalazno je urejen velik, kot šapotelj podajoči ovratnik. V izrezu krog vratu je vložek (telovnik) iz svetlega krepkega satina, ki je ves v robčkih. Kupiš 420 cm blaga v širini 94 cm.

Špehovka

Špehovka (za debeli četrtek). Naredi testo iz 1/4 kg moke. Dodaj rumenjaki, jajce, malo mlačnega mleka, malo masla, soli in 3 dkg kvasa. Testo dobro stepi in daj vzhajati. Medtem zreži 15 dkg sveže slanice, ocvrli ocvirke, poberi ocvirke iz masti in ocvir v njej kruhove drobtine. Ali pa polj razvaljano testo z mastjo in ocvirki, ga potresi s sladkorjem (in lahko tudi s cimetom). Zvij testo v potico, daj, da vzhaja — nato jo speci Špehovko daj gorko na mizo in naj bo dobro potresena s sladkorjem. — Špehovka je svečanostna jed za debeli četrtek (20. t. m.) in že od nekdaj je bila slovenska navada, da so »ta debeli« obhajali svoj »god« s špehovko. Vse, kar je narodnih, slovenskih šeg, pa obdržimo in tako si specimo tudi špehovko, ki ni prav nič drago pecivo!

Maže za na kruh — brez presnega masla: Sir (iz kravjega mleka) zmešaš s čebulo, papriko in soljo. Drugič ga zmešaš s kumarico, sardelo, paradižnikovo mezgo, zribanimi jabolki, s hrenom ali seseklanim slanikom.

Slanikova krema kot maža za na kruh je izborna. Narediš prežganje, dodaš prav malo čebule, gorčice in seseklanega slanika. Če dodaš še rumenjaki in kanes malo olja, je ta maža jako okusna, a pojesti se mora takoj, ko je še sveža.

Maža iz v trdo kuhanega jajca. V trdo kuhana jajca prav na drobno seseklaš, pomešaš s sladko ali kisló smetano in z začimbami. Dodaš tudi sesekljano meso, ostanke pečenikine masti, solate in drugih prikuh iz zelenjave.

Oglejte si veliko izbiro dvokoles, otroških in igračnih vozičkov, invalidskih vozil, prevoznih trikotnikov, motorjev, šivalnih strojev, pnevmatike in raznih delov. Cene znižane! Cenik franko! „TRIBUNA“ F. BATJEL, tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovaška cesta 4.

Zmožna mora biti tega, da dela, čeprav so otroci krog nje. Otroci ne smejo čutiti, da mati kaj drugega dela; če piše, da ni vsa hiša eno samo pisanje in so otroci ovirani zaradi materinega duševnega udeleževanja! Otroci naj se tudi zanimajo za delo svoje matere izven doma in naj bodo ponosni na to. Po vsem tem bo zmogla dvojno nalogo svojega življenja le tista žena in mati, ki za svoje delo zares živi, ki je vsa prešinjena z njim.

— Poglavitna in najvažnejša zapoved za tako žensko pa je, da prav posebno ljubi svoje otroke, zakaj — potem bo nemogoče, da bi otroci kaj trpeli radi materinega poklica. — Če so vsi ti pogoji dani, potem ni materinstvo za poklicno, poročeno žensko kaka ovira, marveč se pobuda in poživilo za njeno duševno delovanje. Saj je materinstvo za žensko zmeraj izvor najčistejše sreče in je z njim najbolj bogata. Kar pa bogati našega duha, to podžiga tudi naše delovanje. Prepričani smo, da je moči združiti poklicno delovanje ženske in materinstvo. Še več: pod to zvezdo se bo vsa ženskost in vse žensko delovanje šele pravilno razvilo in razcvetelo v blagor človeštva. — Iz vsega tega pa tudi jasno spoznamo razliko med materinstvom in očetovstvom. Medtem ko se moramo izpraševati, ali tripijo kaj otroci, če je mati duševno zaposlena, se glede na očeta nikoli ne vprašamo tako Materinstvo je torej neprimerno globljega pomena ko očetovstvo in zato se ni čuditi, če očetje skoraj izlahka zapustijo družino in otroke, medtem ko je tako dejanje pri materah nenavaden, nenaraven izrodek. Zena zares podpira tri vogale hiše.

Kako čistimo madeže različnih vrst

Madeže od piva na volnenem blagu čistiš z mlačno milnico iz beneškega mila ki je najmilejšje milo za čiščenje madežev. Iste madeže na svili pa čistiš z vodo kjer je prav toliko alkohola.

Madeže od krvi, sveže, čistiš, če izpereš blago najprej v mrzli vodi nato v pol litru tople vode, kamor daš poldrugo žličko navadne soli. Izplakneš pa z litrom vode kamor si kanila nekaj kapljic vodikovega superoksida.

Madeže od krvi, stare, čistiš, če pereš blago v raztopini 1 dela jodovega kalcija in 4 delov vode. Nato dobro izplakneš.

Madeže od krvi na občutljivem blagu odpraviš, če narediš kašo iz riževga škroba in vode in daš to na madež. Pustiš, da se posuši in nalahko izkrtiš z mehko krtačo.

Jajčnate madeže na volnenem blagu pustiš, da se prisušijo. jih nato skrtiš, potem krtiš še z mlačno vodo kamor kaneš nekaj kapljic vodikovega superoksida.

Beljakove lise odpraviš, da jih drgneš z milnim spirantom ali z mrzlo milnico in izpereš s čisto vodo.

Mastne madeže splošno odpraviš z bencinom. Ali pa z morsko peno. Pustiš to nekaj časa na blagu, nato blago skrtiš.

Mastne madeže na svili odpraviš s brozgo iz bencina in magnezije.

Mastne madeže na volni, pleteninah čistiš z etrom in daš blago takoj med dva čista pivnika.

Mastne madeže iz platna ali bombaževine odpraviš večinoma ko iz volne ali pa z milom zoper madeže (dobiš v drogeriji).

Mastne madeže, nove, iz usnja, odpraviš, če namočiš pivnik v bencin, ga položiš na usnje, daš na pivnik platneno krpo in vse obložiš z mrzlim likalnikom in ga pustiš ondi tri četrt ure.

Mastne madeže, stare, odpraviš iz usnja, če jih krtiš z raztopino jelenovega rogova, dokler se nič več ne peni, nato osušiš.

Mastne madeže odpraviš iz papirja tako, da napraviš kašo iz žgane magnezije in bencina, jo daš na madež in za dve uri obložiš s kako težo.

Mastne madeže očistiš iz žameta, če madež poliješ s čistim alkoholom in ga nato drgneš z vročico vročega peska. (O madežih nadaljujemo!)

Drobtine

Brez domačih nalog

Angleško prosvetno ministrstvo je sklenilo, da popolnoma odpravi domače naloge šolskih otrok. Le izjemoma jih smejo učitelji še zahtevati.

Nizozemke v gospodinjstvu

Iz Nizozemske poročajo, da bodo ondi uvedli zakon, ki določa da mlada dekleta do 16. leta ne bodo smela v nobeno pisarniško ali tvorniško službo, marveč se bodo morale doma posvečati gospodinjstvu.

Angleška družba radiopostaj je sklenila, da sledi zgledu drugih evropskih držav in da bo nastavila ženske za napovedovalke, ker imajo prijetnejši in razločnejši glas ko moški.

Najpripravnější deska za likanje.

Majhne razpoke na dežniku nevidno popraviš, če deniš razpet dežnik na desko za likanje in podložiš na notranji strani na razpoko primerno blago (svilo, klot, kakor pač spada), pomažeš z gumijem na vrhnji strani in z vročim železom polikaš.

NAŠ DELAVEC

O skupni fronti proletarijata

V življenju našega delavstva je bila nekoč doba, ko je delavstvo v tovarnah in delavnicah samo garalo in trpelo, ker ga je nastopajoči kapitalizem neumilno izrabljalo. Takrat je bilo delavstvo brez zaščite, brez socialne zakonodaje in brez organizacij. Le Cerkev je bila tista, ki je z besedami evangelija nastopala proti izkoriščevalcem delavnih slojev. Salonski socialisti si niso znali poiskati poti do delavnih množic, ki so bile takrat enotne po duhu in niso bile ločene po svetovnih nazorih. Krščanstvo je bilo zagovornik delavskih pravic pred nastopajočim liberalizmom, ki je napovedal boj vsem tradicijam na vseh poljih. V teh časih je obstajala dejanska skupna fronta delavstva, čeprav ni bila kaj take organizirana.

Nastopil pa je marksizem, razbil delavstvo, ker je začel učiti ljudi novo vero, novo gledanje v svet. Od takrat dalje je delavstvo razbito v glavnem na krščanski in marksistični tabor. Med njima so se pred vojno pojavile razne liberalne organizacije, po vojni pa nacionalno fašistične. Toda krščansko in marksistično delavsko gibanje sta se v medsebojnih bojih tako organizirala, da danes vmesne organizacije pri delavstvu sploh ne pridejo v poštev. — Po svetovni vojni so se začeli močni glasovi po »enotni fronti proletariata«. Nosilci tega glosa so bili komunisti, ker so s to frazo skušali priti do širokih delavskih množic. Tudi pri nas na Slovenskem se je že mnogo govorilo in pisalo, posebno v strokovnih organizacijah, o »skupni fronti«. Ugotoviti moramo pri tej priliki žalostno dejstvo, da je tudi v naši krščanski strokovni organizaciji »enotna fronta« okužila dobromislele voditelje. V svojem časopisu, ki je izhajalo in izhaja v sklopu te organizacije so čestokrat padale krilatice, kakor: »Danež že prihaja spoznanje med delavstvo. Zakaj bi sovražil Tebe, ki si z menoj vredi revež... Tudi mi krščanski socialisti kličemo: Proletarci vseh dežel, združimo se!«. Enotni fronti kapitala more držati ravnotežje le enotna proletarska fronta... Misel, da je katoličanstvo nezdružljivo s socializmom je čudovito zastarela... V temnih nišah proletariata je bodočnost... samo, da se preje združi v enotno fronto, v razrednem boju. Tako je pisal njihov mladinski mesečnik. Sama organizacija pa pravi v resoluciji njenega obnega

zboru: »Delavstvo in nameščentvo mora skrbeti za skupno fronto. Mi bomo to stremenje vedno podpirali in pri tem tudi sodelovali.«

Kljub temu, da so gredi naših strokovničarjev ki so zapopadeni v gornjih stavkih, že več ali manj starejšega datuma, se nam zdi primerno, da to na tem mestu pred slovenskim delavstvom poudarimo in povemo, kakšno stališče pa bi to enotne fronti proletariata morali zavzeti. Kaj naj predstavlja enotna ali skupna fronta delavstva? Ona more predstavljati sodelovanje delavstva vseh grup v političnem, kulturnem in strokovnem gibanju. Vprašamo se, ali je tako sodelovanje sploh mogoče? Nel Kakšno naj bo na pr. v kulturnih zadevah sodelovanje katolika in marksista. Ali more s pravo dosledno vero prežeti kristjan delati v neki organizaciji skupaj z brezbožnim marksistom? Praznovanje nedelj in praznikov je za kristjana zapoved, ki je marksist ne prizna. Ali bi mogla potem krščanska strokovna organizacija žrtvovati na ljubo marksistom in s tem skupni fronti to zapoved. Gotovo nel! Kaj more imeti skupnega katolik z marksističnim delavcem, če oba skupaj služita enemu stroju. Ničesar! Skupna fronta delovnega ljudstva za nas ne obstoja. Naše delavstvo se nahaja v veliki duhovni skupnosti z vsem našim katoliškim narodom, zato nam skupna fronta ni potrebna! Nas je večina in zato vsi delavci spadajo k nam v naše vrste. Samo oni je za skupno fronto, ki neti in širi razrednost, razredni boj. Po stanu in po poklicu se ločimo med seboj, toda svetovni nazor nas druži v celoto. Ta celota — svetovni katoliški nazor — je tista vez, ki naše ljudstvo druži, ga kulturno krepí in vzgaja, da ne omaga pred vabljenimi gesli rdečkarjev. Ta vera, ta duhovna skupnost, ta svetovni nazor ima veliki odraz pri obhajilni mizi, ko katoliška cerkev vabi delavce, kmete in vse stanovalce, da skupaj pokleknejo in prejmejo v svoje srce evharističnega Kralja. Če se bo delavstvo držalo naukov in navodil Kristusovih, bodo izginila nesoglasja, krivice in trpljenje delovnega ljudstva. H koncu pozivamo vse naše delavstvo, da požene nazaj v nasprotni tabor vsakega, ki bi se hotel s krinko »skupne fronte« vgnezditi v našo sredo.

Knjiga o zaposlitvi inozemcev v Jugoslaviji

V preteklem letu je bila zakonodaja o zaposlitvi inozemcev v naši državi popolnoma predučena. Namesto pravilnika z dne 25. novembra 1935, ki je bil izdan na podlagi zakona o zaščiti delavcev, je sedaj stopila v veljavo specialna Uredba od 29. III. 1935. — Referent za inozemske delavce v ministrstvu socialne politike g. D. Pavlovič je sedaj izdal vse zakonske predpise o zaposlitvi inozemskih delavcev v posebnem zborniku. Ta »Zbornik« je izšel v mesecu januarju t. l. Knjiga je razdeljena na šest poglavij: 1. Nova zakonodaja. 2. Zakonski predpisi pred 30. aprilom 1935. 3. Važne odredbe ostalih zakonov, ki se nanašajo na bivanje in zaposlitev inozemskih delavcev. 4. Konvencije in aporazumi, ki urejajo položaj inozemcev v naši državi. 5. Spisek vseh ustanov in organizacij, ki vodijo evidenco o stanju domačega delovnega trga.

Knjiga bo zainteresiranim dobro služila. Strokovne organizacije, delodajalci in delavci sami bodo v knjigi dobili vse, kar zakon od njih zahteva. Knjiga stane 40 Din in obsega 304 strani. Dobi se pri avtorju: Belgrad, Činovnička kolonija 291 in pri vseh Javnih borzah dela.

Slovenci za svoje rojake

Naši Slovenci v Ameriki so poslali senatorju J. Bulkley-u posebno spomenico o zaposlitvi slovenskih delavcev in nameščencev. Spomenica se glasi:

»Odkar je predsednik Roosevelt na krmlu ameriške države, je bilo ustvarjenih mnogo novih zveznih uradov, v katere so bili sprejeti oni, ki so izvršili višje šole, oziroma univerze. Tudi Cleveland je dobil svojo kvoto za te nove urade, toda v teh novih uradih se nahaja komaj 20 slovenskih nameščencev... Zahtevamo, da se v bodoče boli upošteva naše ameriške državljane slovenskega pokolenja, izlasti v zveznih uradih, kjer imamo dovolj mladih inteligentov, ki so sposobni prevzeti kakršnokoli delo v zveznih uradih...«

Drobtine

Iz Jugoslavije.

V Kraljevu bodo povečali delavnico lokomotiv in vagonov. Nova zgradba tvornice bo obsegala prostor 11 hektarov.

Iz Amerike.

Po poročilu American Iron Steel Institute se je število zaposlenih delavcev v kovinarski industriji Amerike ponovno dvignilo. Podjetja obratujejo s 56,4% svoje kapacitete, napram 55,4% v prvem polletju 1935.

Iz Nemčije.

Strojna industrija v Nemčiji je dosegla največjo možnost zaposlitve največ zaradi tega, ker so ponovno dospela velika naročila iz sovjetske Rusije.

Iz Francije.

Industrijska produkcija se je v Franciji zelo dvignila. Po mesečnem izkazu Statistique Generale izkazuje indeksi produkcije v oktobru 95%, v septembru 94%. V tekstilni industriji znaša dvig od 68 na 71%, v premovalni industriji od 99 na 100%, v industriji kavčuka od 773 na 809%. Avtomobilska industrija je dala v promet v mesecu oktobru 8846 avtomobilov, v septembru samo 6393 voz.

Iz Abesinije.

Italijanska avtomobilska tovarna Lancia v Turinu bo v Asmari odprla podružnico za italijanske kolonije.

Iz Češkoslovaške.

Zveza tekstilnih podjetij v Pragi je v sporazumu z Zvezo nemških tekstilnih podjetij izdelala osnutek zakona, s katerim se bo uredila tekstilna industrija v Češkoslovaški. Zakon predvideva tole: Tovarne, ki še ne obratujejo nad 1 leto, morajo ustaviti z obratovanjem. Uvor tekstilnih strojev iz inozemstva se zabrani. Sindikat, ki bo v to svrhu osnovan, bo zamožl določati tudi količino proizvodnje. Novi zakon bo znatno zadel industrijo jute, katere je sedaj v kartelu.

Ameriški rudarji napadajo kapitaliste

Zveza (unija) ameriških rudarjev, ki šteje 500 tisoč članov, je obdružila National Association of Manufacturers, v kateri so vključeni ameriški industrijski, da čuva delavstvo na razredno sovrastvo. Rudarji ostro obsodijo nastop ameriških velekapitalistov, ki so ob priliki zanje konvencije v Newyorku napadali Roosevelta, ki je uzakonil mnogo zakonov v korist delavstva.

Približno 11.000.000 delavcev je danes v USA brezposelnih. Industriji v bojni napovedi ne omenjajo ničesar, kako bodo skrbeli za brezposelne delavce in njihove družine. Zahtevajo, da se odpravi relif, podpora države. — Delavci so se proti delodajalcem odločno uprli.

Strokovna zveza poljedelskega delavstva

Oblast je potrdila sedaj pravila Strokovne zveze poljedelskega delavstva s sedežem v Ljubljani, ki to organizacijo naše delavstvo, zaposleno pri poljskih delih, že tako dolgo željno pričakuje, ker vidi v njej bodočo zaščitnico svojih pravic. Pripravljeni odbor bo kmalu sklical ustanovni občni zbor, ki bo izvolil odbor in stalne funkcionarje. Zato vlijudno vabimo vse zavodne tovariše od blizu in daleč, da se prijavijo na dopisnici pripravljalnemu odboru kot člani, poštredvalnejši pa tudi kot zaupniki za svoj kraj, v kolikor se to že ni zgodilo. Da ne bo povpraševani, poudarjamo: Član strokovne zveze more postati vsak ročni delavec in delavka, ki je zaposlen pri kmetijski proizvodnji, to je pri poljedelstvu, živinoreji, perutninarstvu, sadjarstvu, vinogradništvu, zelenjadarstvu, cvetličarstvu, čebelarstvu, avilopreji, lovu in ribištvi.

Potreba in duh časa kličeta po organizaciji. Zato se je vsi oklenite. Hitite s prijavami, da čimprej postavimo temelje svoji stavbi.

Pripravljalni odbor Strokovne zveze poljedelskega delavstva, Ljubljana, Tyrševa cesta 29, I. nadstropje.

Iz Poljske.

Poljska tekstilna industrija je izvozila v mesecu novembru 1935 4700 kg tekstilnega blaga v vrednosti 116.900 zlotov. Volneno blago je kupila Argentina za 31.800 zlotov, Jugoslavija za 21.900 zlotov ali okrog 1 milijona dinarjev. Madžarska za 17.000 zlotov.

Bombažno blago je bilo izvoženo izključno samo v Madžarsko, Avstrijo in Jugoslavijo.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKA ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6

IL NADSTROPJE

Naš domači zdravnik

I. G. D. Čir v dvanajstniku popisujete povsem točno, tako, da ne dvomim o pravilnosti razpoznav, ki so vam jo pred leti napravili v bolnišnici kot verjetno. Zdravljenje takšne in tako zastarele bolezni je kodljiva zadeva že od blizu, kaj šele od daleč! Če le morete, dogovorite se z bližnjim zdravnikom, da se zdravite pod njegovim vodstvom po načrtu. Takšno zdravljenje traja povprečno pol leta, prve tri mesece treba, da hodite k njemu po navodila glede prehrane in zdravila na štirinajst dni, drugo polovico ob mesecu. Takšno zdravljenje se da izvesti, ne da morate prekiniti poklicno delo. Če pa vam je takšno zdravljenje nemogoče iz kakršnegakoli razloga, izposlujte si dopusti ali pa jo opravite v času, ko nimate poklicnih opravil, stradanje namreč, in sicer šesttedensko stradanje po načrtu. Določite namreč svojo navadno prehrano natančno, kar se le da s tehtnico in merico, pritrjujte si dosledno vsak dan približno za eno dvajsetino, tako, da pridete 21. dan zdravljenja na samo vodo (in obliki sline ali neosajenega čaja ali čiste juhe). Pijače brez hranilne vrednosti so dopustne ves čas v poljubni množini. Nato pričnite 22. dan z eno dvajsetino doslej navajene hrane in vsak naslednji dodajte po eno dvajsetino, da dospete po šestih tednih do svoje navadne količine hrane, seve v obliki, primerni vaši bolezni. Tudi nadalje oprežite s prehrano dolgo, dolgo! Če to ne pomore, dajte se operirati, a vedite, da brez oprežanja ne pojde niti po operaciji!

V. G. D. Krvavenje izven čišče utegne biti ali iz maternice — kakor menite vi — ali pa je čisto drugačnega izvora. Brez zdravniškega pregleda je vse ugibanje prazno.

Ista. Zakon brez otrok ni vedno in vselej po ženi »krivdi«, v dobri tretjini takšnih primerov je vzrok na moževi strani. Tozadevno ugotovitev vam lažje in zanesljivejše opravi bližnji domači zdravnik kakor oddaljeni strokovnjak. Pa še nekaj uvažujte: Setev ne uspe v vsakem času, marveč samo o primernem času!

J. Z. V. Kolcanje je zunanji in večkrat zelo mučni izraz ponavljajočega se krča v preponi, tisti mišičasti mreni med prsno in trebušno duplino. Krč povzroča kakršnokoli draženje v želodcu ali v dolenjem delu požiralnika ali v preponi sami ali pa v srčni ali prsni mreni; dogaja se kolcanje tudi iz razdraženega živčevja v hrbnem mozgu ali možganih. Glejte, kako zamotana je ta dozdnevno enostavna zadeva! Kako naj vam dam pameten nasvet na daljavo?

M. J. Lj. Bradavice na roki se dajo odstraniti na več zdravniških načinov. Kot domače zdravilo vam svetujem mazanje s svežim sokom mlečka (bot. cuphorbia cyparissina) ali krvavega mlečka (bot. chelidonium majus). Pri navadnih bradavicah zadošča mazanje z lasno tečo slino.

M. G. K. Največja stena otroške spalnice je na severno stran kar smatrate za vzrok neprestanemu bolehanju vaših otrok. Odkar spita v novi spalnici, imata kar zaporedoma nahod kašelj, vnetje v grlu. Ne morem se popolnoma strinjati z vašo domnevo,

našete boleznijo so prav za prav samo znaki bolezni, ki so nalezljive in ki jih dobivajo tudi ljudje v zdravih stanovanjih. Morda pa vaša otoka ne ozdravi, ker je soba premrzla ali prevlažna? Če je sobni zid pretežen ali vlažen, dajte ga poleti znotraj pod omotom pokriti s ploščicami, ki dobro varujejo pred mrazom in vlago in takih je več vrst, zunaj pa pokrijte zid s lesenimi ali cementnimi ploščami. Za zdaj pa spalnico čez dan dobro kurite in še bolj zračite!

M. P. C. Zastarelo vnetje vek (trepalnic) se ne ozdravi z enotredenskim mazanjem. Najbolj važno je, da se izogibate tiste škodljivosti, ki vam povzročajo vnetje prah, dim, vročina, veter ali prepri, naporno gledanje, premočna ali nezadostna svetloba, so najbolj pogostni vzroki te očesne bolezni pri občutnih ljudeh.

F. A. K. Črne dlačice na rokah in nogah (menda na laktih in golenih) hočete odpraviti ali vsaj manj vidne napraviti z beljenjem? Nikar ne poskušajte, nagrada se s popravljanjem rajši poslabša kot izboljša! Dovolj sem gledal in spregledal ta svet, da vam mirnodušno zaupam svoje prepričanje. Zavaljo tiste domišljene nakaze ne dobite nič slabšega, pač pa bržkone boljšega moža! Ne poznam lepote pravila, naj bo žena brez dlak, kakor je žaba ali druga golazen.

I. P. B. Naduha priletnega moža je bolezen, ki ga gotovo spremeni, če ne spravi v grob. Da se to ne dogodi prekmalu in da bo pot dotlej kolikor toliko znosna, naj se počvari prahu in dima, posebno tobakovega, diha naj stalno samo skozi nos, vsako jutro in vsak večer naj se vadi v krepkem izdihavanju, noge naj si drži tople, zjutraj in zvečer naj pije prsi čaj.

V. P. Lj. Tvoravost in zaprtost se kaj rada družita. V vašem primeru je zadeva bolj zamotana; izbire v hrani nimate, ker morate jesti, kar vam dajejo; čepenja je gotovo preveč, gibanja premalo. Dokler ste v teh razmerah, pomagajte si ali s presnim železom na tešče ali z drožjem ali z du-najskimi fiakerskim praškom, kakor je bilo že večkrat opisano.

Isti. Mesne jedi so vam nevspešne, mastne pa naravnost zoprne? Kako odoleti in dejanskih razmerah zdravemu okusu in resnični potrebi, v vaših okoliščinah je pač težko zahtevati izjemo za enega samega. Če pridobite v svoji »bratovščini« več tovarišev, ki žele trajno ali pretežno rastlinsko hrano z mlečnimi dodatki, dosežete po mojem mnenju brez težav, kar je primerno vam in koristno tudi večini vaših vrstnikov.

J. M. G. Skujane živce vardevati pri možu srednjih let, ki je podedoval živčno rahlost po materi, sam pa si je živčno moč izčrpal s pretežkim delom, je zadeva, ki je glede uspešnosti odvisna od močve zdrave razsodnosti in njegove trdne volje. Poiščite si izkušenega zdravniškega vodnika, ki vam pokaže »bližnjico« do ozdravljenja, da vam ne bo treba bloditi po strminah in goličah. Zdi se, da vam po soparnem jutru in viharnem predpolnočju zasine mirnejše pol dne in zadovoljivo popoldne.

P. Z. T. Brez izkazila in opravičila — nič!

Kmetijski nasveti

Streha, ki je krita s škodlami. D. M. Č. — Hišo, hlev in kozolce imate krita s klanimi smrekovimi deščicami — kutelnji — škodlami, ker v tej višini snežni viharji nanesejo polno snega pod streho, ki je krita z opeko. Radi bi vedeli, kako naj tako streho deli časa ohranite nepokvarjeno. Jeli bi bilo škodle preprosti s karbolinijem ali z zeleno galico, kakor delajo z brzojavnimi drogi? — Škodle za kritje streh kolejajo navadno iz smrek ali jelk, ki imajo smolnat les, zato se laže obvarujejo pred vlago ter se ne skvarijo tako hitro. Ker se zaradi smole ne navzamejo tako lahko karbolinije ali kakega drugega sredstva, zato se navadno v teh ne namakajo. Če so pa sčasoma neuporabne, tedaj jih je zamenjati s svežimi, ki itak ne stanejo mnogo. S škodlami pokrivajo namreč strehe tam, kjer je dovolj gozdov igličastega drevja. Kjer tega ni, pa se uporablja drugačen strešni material. S karbolinijem preprosti les listnatega drevja, ki nima smole, kajti ta brani vsakemu sredstvu prodiranje v les. Smolnate škodle pa trajajo po deset, dvajset in še več let.

Niger-seme — Ramtila — za kanarčke. I. C. V. — Zelite vedeti, kakšna rastlina napravi črno seme, ki ga prodajajo za kanarčke pod imenom Niger-seme, in kje se goji. — Ta rastlina se imenuje ramtila (Gnizotia olifera), je vrsta osati z rumenim cvetjem ter raste v Vzhodni Afriki in v Južno-zahodni Aziji. Jih je več vrst. Eno izmed teh goje v Abesiniji in v Vzhodni Indiji za pridobivanje olja iz njenega semena. To vsebuje namreč 43% tolišče (olja) in skoro 20% beljakovin. Olje te rastline jetamkaj za zabelo pa tudi za razsvetljavo. Pri tem odpadke oljne tropine (pogaše) so izvrstno krmilo. Poskusi, da bi to tropino rastlino gojili tudi pri nas v Evropi, se niso obnesli. Seme, ki ga k nam uvažajo iz zgoraj omenjenih dežel, služi večinoma le kot krmilo kanarčkom.

Listi krmne pese — slaba krma za krave. M. P. C. — Za svoje krave pridelujete tudi krmno peso, ki ji obirate zelene liste ter jih jim pokladate pomešane s senom. Radi bi vedeli, če je ta klaja dobra za molzne krave ali če neugodno vpliva na količino in kakovost mleka. — Morda škoduje tudi obriranje zelenih listov pesni korenini ob njeni rasti. — Obriranje zelenih listov pese, zlasti že v avgustu, vsekakor zavira njen razvoj, kajti zeleni listi so pljuča in želodec rastlin. Cimveč jih odtrgamo, tembolj se zmanjša njih prehranjevalna ploskev in korenina se ne more zadostno debeliti. Zato je obrirati pri pesi kvečjemu njene spodnje liste, ki začno že nekoliko rumeneti. Teh ni škoda. — Zeleni listi pese so le tedaj neškodljiva krma za mlečnost krav, če jih pokladamo v majhnih množinah in pomešane s senom. V taki obliki ne kažejo slabih posledic. Sicer pa niso najboljša klaja, ker so prevodni in premalo tečni. Imajo pa tudi to napako, da vsebujejo do 3% šavne kisline, ki povzroča drisko. Zlasti jih je nevarno pokladati doječim kravam, ker preide ta kislina v mleko in z njim v sesajoča teleta, ki potem navadno dobe drisko, ki je njim bolj nevarna. Torej bodite previdni pri pokladanju zelenih pesnih listov.

Zmrznjenice ozimne rži — jarovizacija. S. R. N. V nekem časopisu ste čitali, da so na Ruskem spomladaj sejali ozimno rž na ta način, da so seme zakopali v sneg, po nekoliko dneh pa posejali na njivo. In tako pripravljena ozimna rž je ravno tako dobro uspevala, kakor ona, ki je bila jeseni posejana. Na svoji njeni ste pa opazili, da je na enem delu jeseni posejana rž popolnoma izginila. Sedaj bi jo hoteli nadomestiti s podsetvijo na isti način, kakor to delajo v Rusiji. Radi bi vedeli, kako se to popolnoma praktično in preprosto dela ter ali je od tega pričakovati kaj uspeha. — V Rusiji delajo res že več let take poskuse, sicer pa največ z ozimno pšenico, ki jo puste na kupu na tistem prostoru nekoliko skaliti, potem jo postavijo na mrzel prostor (ne v sneg), da nekoliko zamrzne

(ne pa zmrzne). Ko je čas spomladne setve, tedaj jo posejajo in po tamošnjih vesteh uspeva ravno tako dobro, kakor da so jo posejali jeseni. Ta način imenujejo »jarovizacija« od jarega žita, v katero se spremeni ozimno žito. Toda ta način gojitve žita je dosedaj še premalo natančno preizkušen in še ni uveden v široko prakso, da bi se ga moglo splošno priporočati. Zaradi tega vam ne vemo svetovati, na kak priprost način bi sedaj pojali ozimno rž, da bi z njo dosegli ravno tak uspeh kakor z jeseni posejano.

Kisanje zelene krme in naprava silosov. M. P. C. — Zelite dobiti navodila za kisanje zelene krme in za napravo silosov, o katerih ste v strokovnih listih že večkrat čitali, ne da bi mogli priti do popolne jasnosti. Zlasti bi vam služila izmera silosa za 2 kravi za 6 mesečno krmljenje, nadalje način okisanja krme, soljenje in pokladanje silose. — Predvsem vas opozorimo, da imate v svojem mestu sreskega referenta za kmetijstvo, ki je o vsem tem dobro poučen in vam bo najlaže na mestu dal vsa pojasnila. Ta strokovnjak ima tudi na razpolago knjižico »Kisanje krme in kmetijski silos«, ki jo je pred lanskim izdala banska uprava in jo od njega dobite za 4 Din. In nje lahko posnimate vse potrebno o kisanju krme in o zgradbi silosov. — Drugo zeleno krmo lahko solite, pesnih listov pa ne.

Zatiranje praproti na pašniku. I. R. S. Na pašniku se vam je praproto močno razrasla, pa bi jo hoteli zatreti. — Praproti ni tako lahko zatreti, ker odžene vedno znova iz podzemeljskih korenin. Najbolje storite, da praprotno liste takoj, ko se spomladaj pokažejo iz zemlje, požanete ali pokosite in tako delate neprestano vse do jeseni. S tem bodo korenike v zemlji ošibe in ne bodo več mogle odganjati. Uspešno je tudi izkopavanje korenin praproti, toda to delo je preveč zamudno. Tam, kjer je mogoče, naj se zemlišče preorje, vse korenike izbete ter požgo. Prostor pa nanovo zaseje s travno mešanico.

Presajevanje lipe in divjega kostanja. Rada bi dala presaditi mlado lipo, ki ima sicer že precej lepo košato krono, iz senožeti na vrt pred hišo. Kako naj se ravna s tem drevesom, da se ne bi po presaditvi posušilo? Kdaj je najprimernejši čas za to, in ali se drevo lahko presadi, ne da bi se mu krona porezala? — Ali se sme divji kostanj, ki je bil pred tremi leti vsajen in že lepo odganja, poljubno premakniti? M. Z. R. — Najprimernejši čas za presajevanje mlade lipe je jesen ali spomlad. Ako je vaša lipo starejša in njeno deblo meri v prsni višini preko 6 cm v premeru, tedaj presadite drevo sedaj pozimi, ko zemlja zmazuje. V tem slučaju pa izvršite presajevanje tako-le: Okrog lipe izkopljite do tri četrta metra globok in približno toliko širok jarek, tako, da ostane okrog lipe tudi za tri četrta metra nedotaknjena zemlja. Vse rane korenin, ki se posekajo pri kopanju jarka, je treba gladko obrezati z ostrim nožem. Zemlja, ki ostane okrog debela, se zvečer izdatno polije z vodo tako, da (zemlja, ki se drži korenin) čez noč zmazuje. To polivanje in izkopavanje drevesa ponavljajte večer za večerom, dokler se drevo ne izkopije s primerno količino zmrznjene zemlje okrog korenin, odrezano od zemlje, ga prevrnete na podstavljen voz in ga odpeljete na vrt pred hišo. Da se pri prevažanju deblo ne bi poškodovalo in obrnilo, ga ovijte z žakljevino. Na vrtu morate pravočasno izkopati primerno široko in globoko jamo tako, da bo vsa-jeno drevo ostalo v isti globini, kakor je sedaj na senožeti. Po vsajenju zadelaite odprtinno drevesne jame s kompostom ali z dobro pladno vrtno zemljo. Veje v kroni morate spomlad, meseca marca skrajšati približno za polovico, oziroma za dve tretjini. Da bo drevo trdno stalo, ga privežite z žico na tri kratke kolčke, ki jih zabijete okrog drevesa v zemljo približno 1 m proč od debela. En konec

žice privežite tik pod krono na deblo, a drugi konec na kolček. Da žica ne rani deblo, ga zavaruje na mestu, kjer privežete žico, s starim kolesnim gumijem ali pa s krpami. Deblo presajenega drevesa mora biti tekom celega poletja zavito od tal do krone s konjami. Tekom poletja morate drevo večkrat izdatno zaliti z vodo. V junju zavito deblo pa poskropite po parkrat na teden z vodo tako, da ostane deblo vlažno. Na jesen odstranite konje z debela. — Divji kostanj, ki je bil vsajen pred tremi leti, lahko premaknete sedaj pozimi ali pa spomlad meseca marca. Dobro je, da ga pognojite okrog korenin s kompostom ali dobro vrtno zemljo.

Cepljenje dreves v letu, ko pričakujemo, da bo sadno drevje cvetelo. Se-li obnese cepljenje dreves tudi v tistem letu, v katerem pričakujemo, da bo drevje močno cvetelo? Je-li v tem kaj razlike in kakšne? C. I. S. R. — Drevje lahko precepate tudi v tistem letu, ko pričakujemo, da bo močno cvetelo. Razlika je le v toliko, da ste pač oškodovani za sadje, ki bi ga sicer rodilo neprecejeno drevje. Ako ste se odločili, da drevje precepate, vam svetujemo, da to storite še to leto, ko vnaprej ne morete s sigurnostjo sklepati, kakšna bo letos sadna letina.

Domače milo. V zalogi imam precej loja, ki ga mislim porabiti za napravo domačega mila. V vojnem času smo tu na deželi že uporabljali loj v to svrhu, a se mi zdi, da se nam izdelava domačega mila ni najbolje posrečila. Kako bi se dobro skuhalo doma milo, po kakšnem zanesljivem receptu? M. Z. V. — Za napravo domačega mila vzemite in denite v posodo, ki drži okrog 25 litrov, to-le: 8 litrov vode (najboljša je v to svrhu de-ževnica, ki je mehka), 1 liter luga iz pepela bukovih drv, 3 kg loja in pol kg lužnega kamna. Vse to kuhajte dve in pol ure med neprestanim mešanjem; vre naj enakomerno in brez prestopanja. Proti koncu kuhanja dodajte še osminko litra terpen- tina in en prašek »Radiona«. Kuhano milo spravi- te v oblikovalno (zaboj), ki ga poprej obložite na dnu in ob straneh znotraj s strami krpami. Nato pustite, da se milo v oblikovalu strdi. V kose zre- žite milo z debelo nitjo.

Pravni nasveti

Negotova pravda. F. S. V. Če hočete preprečiti nadaljnje vožnje krme in listja posestniku, fl. čez novo kupljeni travnik, ga morate pač tožiti. Vendar boste vi tožbo izgubili, če bo nasprotnik dokazal, da je v zadnjih 30 letih po isti poti vozil vse to, kar sedaj vozi. Sicer vam je prodajalec travnika rekel, da H. nima pravice voženj, vendar vam je H. sam, še pred sklenjeno pogodbo rekel, da si to pravico lasti in se vsled tega ne morete sklicevati na to, da ste kupili travnik v zaupanju na javne knjige brez bremena služnostne pravice.

Ločeni zakonci in otroci. S. T. Mož in žena sta sporazumno ločena. Ločena žena zahteva pri sodišču potom odvetnika prisojo otrok. Vprašate, kdo bo trpel odvetniške stroške, kdo bo imel pravico do oprave in ostalega, ker je v zakonu bilo nabavljeno izključno iz moževih prejemkov, če bo otroke do- bila mati; koliko znašajo alimenti za otroke in do- klej se jih plačuje. — Ako se zakonca ločita in se nista s pritrditvijo sodišča nitešar dogovorila o negi in vzgoji otrok, mora sodišče v nespornem postopku odločiti, je-li prepustiti vse otroke ali ka- tere očetu ali materi. V nespornem postopku ni predpisano zastopanje po odvetniku in mora zastop- nika plačati stranka, ki ga najame. Dolžnost je očeta, skrbeti za vzdrževanje otrok dokler se ne morejo sami preživljati. Ako je oče brez sredstev, mora mati skrbeti za vzdrževanje, če pa je mati brez sredstev, preide ta skrb na očeto stare in za temi na materine starše. Kar se je v zakonu nabavilo iz moževih plače, je last moža. Seveda, če bi sodišče odločilo otroke materi, bo pač moral oče dati vse potrebno, da bo mati lahko otroke primerno oskr- bovala. Višina alimentov je od 100—600 Din za otroka.

Obresti zaščitenega kmeta zasebniku. K. J. Od dolga, ki ga je zaščiten kmet napravil leta 1924 pri zasebniku, mora plačevati po uredbi o zaščiti kme- tov 1 odstotek obresti na leto.

Plačilo izročevalnine. J. P. Pred desetimi leti ste izročili posestvo zetu. Zavezal se je tedaj vam izplačati večji znesek. Dosedaj ga niste terjali, se- daj pa potrebujete denar za priboljšek, ker ste že v visoki starosti. Vprašate, če lahko kaj izterjate. Zet je zaščiten kmet. — Ni verjetno, da bi mogli kaj več izterjati, kakor dopušča uredba o zaščiti kme- tov. Sicer so izzete od zaštite tudi terjatve za vzdrževanje, ki pristojijo komu zoper dolžnika kmeta na osnovi dolžnikove vzdrževalne dolžnosti, vendar dvomimo da bi sodišče izročevalnino smatralo za takšno terjatve. Sicer je pa precej odvisno od vse- bine izročilne pogodbe, kakšne vrste je vaša terjatve.

Posojilo kmetu. A. J. Če ste posodili denar kmetu pred 20. aprilom 1932, morete po sedanjih uredbi o zaščiti kmetov zahtevati le 1 odstotne obre- sti na leto.

Prenos dolga na novega dolžnika ni zaščiten. I. S. Posestnik je kupil posestvo in je prevzel tudi nekaj starega dolga. Prodajalec je bil zaščiten kmet. Posojilnica novemu posestniku in prevzemniku dolga ne prizna več zaštite ter mu je povzela obresti. Ali je tako postopanje v skladu z uredbi o zaščiti kmetov? — Po uredbi uživa ob prenosu imovine ali dela imovine zaščitenega kmeta na drugo osebo novi lastnik zaščito glede prevzetega dolga le tedaj, če se je izvršil prenos na osnovi dedovanja. Iz tega sledi, da je v gornjem slučaju stališče posojilnice pravilno. — O pobotanju dolga s tujo hranilno knjižico smo pa že pisali.

Procenti od dediščine. A. K. D. Dediščine v prvem kolenu sorodstva v vrednosti do 100.000 Din so proste samo državne takse, ne pa tudi banovinske. Od vsakega prenosa nepremičnin v območju dravske banovine se pobira namreč 2 odstotka ban- novinska taksa. Od prenosa kmetijskih nepremičnin na kmeta med živimi se pobira samo polovica gor- nje takse, ako so osvojitelji in pridobitelji med seboj sorodniki v prvi črti ali so s takimi poročeni ali zaročeni. — Taksa se predpiše od čiste zapu- ščine in je jasno, da ne tudi od dolgov. Sodnik, ki vas je poučil, da ne bo treba plačati nobenih pristoj- bin, je pač mislil pri tem na državno takso. Če je taksa pravilno odmerjena, bi vam mogel povedati tisti, ki bi pregledal zapuščinske spise. Sicer pa pro- site pri davčni upravi za pojasnilo, če se niste pla- čali. Če je bil pok. oče samo do polovice lastnik po- sestva, se je banovinska taksa odmerila samo od njegove polovice, ki jo je zapustil.

Bolnišne pristojbine. J. F. P. Po pravilniku iz leta 1933 o bolnišnih pristojbinah v državnih in ba- novinskih bolnišnicah davčni obvezanci z letnim neposrednim davkom — izvezni davek na hišo, v kateri stanujejo, a od nje nimajo nobenega dohodka — do vseh let 200 Din — ne plačajo nikakršnih bolniških stroškov v III. razredu. Te ugodnosti pa ne morejo izkoriščati tiste osebe, ki plačujejo tudi manj kot 200 Din letnega neposrednega davka, a imajo kakšno drugo imovino ali dohodek, na kate- rega se jim osebno ne predpisuje davek. Če torej ne plačujete 200 Din davka in nimate poleg malega posestva nobenih dohodkov, vložite ponovno prošnjo za oprostitve pristojbin in ji priložite potrebna dokazila.

Ponovna določitev dednih deležev. A. S. Leta 1929 ste prevzeli posestvo, ki je bilo cenjeno in ste se tedaj zavezali izplačati sestrin polovico vrednosti. Velik znesek ste ji še vedno dolžni. Vrednost po- sestva se je sedaj znižala in znaša sedaj komaj to- liko, kolikor morate izplačati sestri. Radi bi zvedeli, če bi mogli doseči ponovno cenitev posestva in po- novno določitev sestrinega deleža. — Nimamo po- stave, ki bi dopuščala ponovno cenitev in ponovno določitev dednih deležev, če vrednost posestva pade ali zraste. Ako ste kmet v smislu uredbe o zaščiti kmetov, spadate glede dolgov, nastalih pred 20. apri- lom 1932 pod zaščito. Sicer je po uredbi terjatve, ki izvirajo iz dedovanja, izvzeta od zaštite, vendar le tedaj, ako dedič pristane, da se dediščina izplača po vrednosti ob času izplačila.

Kopanje peska. A. C. T. Upravičenci, 13 po številu, imajo skupen prostor za pridobivanje pe- ska. Na tem prostoru so poleg imenovanih kopali pesek tudi drugi vaščani in jim tega nikdo ni branil. Ko ste vi kopali pesek, sta dva upravičenca proti temu ugovarjala, vendar večina upravičencev vam je dovolila kopati pesek. Vprašate, če lahko

jemo, da to storite še to leto, ko vnaprej ne mo- rete s sigurnostjo sklepati, kakšna bo letos sadna letina.

Domače milo. V zalogi imam precej loja, ki ga mislim porabiti za napravo domačega mila. V vojnem času smo tu na deželi že uporabljali loj v to svrhu, a se mi zdi, da se nam izdelava domačega mila ni najbolje posrečila. Kako bi se dobro skuhalo doma milo, po kakšnem zanesljivem receptu? M. Z. V. — Za napravo domačega mila vzemite in denite v posodo, ki drži okrog 25 litrov, to-le: 8 litrov vode (najboljša je v to svrhu de-ževnica, ki je mehka), 1 liter luga iz pepela bukovih drv, 3 kg loja in pol kg lužnega kamna. Vse to kuhajte dve in pol ure med neprestanim mešanjem; vre naj enakomerno in brez prestopanja. Proti koncu kuhanja dodajte še osminko litra terpen- tina in en prašek »Radiona«. Kuhano milo spravi- te v oblikovalno (zaboj), ki ga poprej obložite na dnu in ob straneh znotraj s strami krpami. Nato pustite, da se milo v oblikovalu strdi. V kose zre- žite milo z debelo nitjo.

Neopravičeno poseganje preko meje. O. C. Sv. J. Mejaš ni upravičen sam od sebe prestaviti meje, ki jo je sam sklopi leta spoštoval, čeprav je dobil sedaj neko mapo, kjer je meja drugače zarisana, kot teče v naravi. Cim bi mejaš začel uživati vaš svet preko sedaj vidnih mejnikov, ga lahko tekom 30 dni tožite radi motenja posesti. Če bi hotel do- biti vaš mejaš v last in posest oni svet, ki mu ga preko sedanje meje kaže njegova mapa, potem bi vas moral tožiti na priznanje lastnine spornega sveta. Tak tožba bi bila v danem položaju, kjer stojijo vidni mejniki že več kot 30 let, popolnoma brezupna.

Zena ni plačnica za moževe dolgove. J. D. Lj. Nameravate se poročiti z vpokojencem, ki je zelo zadolžen na špeceriji. Vprašate, ali bi vas mogli kot zakonsko ženo tožiti za dolgove moža. — Vi niste plačnica za dolgove svojega bodočega moža. Le v slučaju, če se sama v trgovini obvezate, da boste plačali stare dolgove moža, vas bi mogli tudi s tožbo prisiliti k plačilu.

Rubež delavčeve plače. S. A. Sodišče je dovo- lilo izvršbo radi izterjavanja preživnine in zaru- bilo delavčovo plačo, in sicer tako: mezda za že opravljena dela delavca, ki še ni izplačana do dne, ko se vroči rubežni nalog, je zarubljena docela, vsa duka mezda do polovice. Istočasno je delodajalcu prepovedano izplačati zarubljene prejemke delavcu. Ker znaša delavčev zaslužek mesečno le kakih 500 dinarjev, delavec sam pa podpira še mater, tako, da s polovičnimi prejemki 250 Din ne more živeti, vprašate, če je tak rubež dopusten, koliko prejem- kov mora ostati delavcu rubeža prosto in če delo- dajalec kljub temu sme delavcu izplačati, kar nuj- no potrebuje za svoje preživljanje. — V gornjem primeru gre za alimente, ki imajo po zakonu pre- dnost pred drugimi terjatvami in je sklep prvega sodišča v smislu obstojitih zakonskih predpisov pravilen. Po sedaj veljavnem izvršilnem redu- mi določen eksistenčni minimum, ki se delavcu ne sme zarubiti. Pač pa je praksa nekaterih sodišč taka, da prizna delavcu mezdo do višine 500 Din rubeža prosto. Svetujemo vam, da delodajalec v dvomlj- vih slučajih vpraša naravnost pri izvršilnem sodi- šču, koliko sme delavcu izplačati od že zarubljene plače.

Oprostitve zgradarine. L. H. P. Poleg malega posestva se pečate tudi s trgovino z mešanim bla- gom in s pekarijo. V sled prevelikih bremen nameravate opustiti obe obrti. Vprašate, če boste potem tudi zgradarine oproščeni. — Zgradarine boste oproščeni, ako se boste bavili izključno s kmetij- stvom, kajti tega davka so oproščene zgradbe, ki služijo izključno kmetovalcem in njih delavcem za stanovanje. Za kmetovalca je treba smatrati tiste- ga, ki sam ali s svojimi rodbinskimi člani obdeluje svojo ali v zakup vzeto zemljo, odnosno, ki je kot kmetijski delavec v službenem razmerju, če se ne bavi trajno z nobenim drugim poklicem. Za kme- tovalca se smatra tudi, kdor obdeluje svoje po- sestvo tudi s tujo delovno močjo; vendar pa mora tudi sam ali morajo njegovi rodbinski člani sode- lovati pri tem delu. Zgradba, ki jo ima kmetovalec v skupni posesti s kom, ki ni kmetovalec, je zave- zana plačevanju davka, ne glede na kraj, kjer stoji.

Poljska pot — občinska pot. J. S. S. Če je pot na vaše zemlišče proglášena za občinsko pot II. reda, je ista v upravi občine in občina se ima bri- gati za zadostno širino. Zato se radi ogra-je, ki so jo napravili ob tej poti, obrnite na občino, da napravi red!

HERSAN ČAJ
ZDRAVJE

s pomočjo zdravilnih svojstev raznih zelišč
se dobi, ako se uživa

„HERSAN ČAJ“

mešanica posebnih zdravilnih zelišč po se-
stavi zdravnika R. W. Pearsona, šef-zdravnika
v Angliji (Angelska Indija).

Po večletnih izkušnjah je neovrgljivo doka-
zana velika vrednost

„HERSAN ČAJ“

in to z nedvomnim uspehom pri obolenjih
zaradi poapnenja žil, pritiska krvi, pri ženskih
bolezni, pri menstruaciji (imenanju meseč-
nega peria), migreni, revmatizmu, otolenju
obisti, ieter, motnjah v želodcu, zastrupljenju,
zapeki, protinu (gibtu), črevesni bolezni, he-
moroidih, zgagi in pri čezmernem odebelenju.

„Hersan čaj“ se dobiva v vseh lekarnah.

Poučno knjižico in vzorec Vam pošlje zastopnik:

„RADIOŠAN“, Zagreb, Dukićaninova 1

Reg. S. št. 14001 z dne 6. VI. 1934.

Belega pekla strahote

(K 25-letnici žaloigre kapitana Roberta Scotta na južnem tečaju)

Sneženi vihar brije po polarnem ledu in bodi-časti mraz se veča in veča do 40 stopinj, nato do 50 in še do 60 stopinj pod ničlo. Sivina mraku se pozibava nad samotnim molkom ledene barijere, ki spaja južni del Viktorijine zemlje z južnim tečajem. Tu je »kraljestvo bele smrti«, kakor se imenuje smrt radi mraza.

Prisledi od severa. topota dvanaest mož po nanovo zapadlem snegu, vleče zvrhano naloženo sani in tipaje stopa korak za korakom naprej. To je južni oddelek angleške ekspedicije za na južni tečaj pod vodstvom kapitana Scotta. Otekle ozeblin jim pokrivajo roke in noge, njih oči so ko ohromele in oslepele. Toda skozi grozoto mraza in tuljenje burje sopihajo po neskončno dolgi poti, ki si jo z mukami sproti utirajo, dokler ne bodo zmagovito prodrli do končnega smotra.

Kapitan Scott se za hip ustavi. Nato zakliče tovarišim: »Se pet sto metrov!«

»Se uro muke, pa je teh pet sto metrov za njimi, dospeli bodo do ledenika Beardmorea. Tu si postavijo kar naglo taborišče, kot postojanko za k južnemu tečaju.«

Dva dni pred svetim večerom leta 1911. je. Tovariši se zberejo v šotoru Omahueja do smrti so utrjeni, vsi trdi so od mraza in imajo še vsaj stari, drzni smehljaj na obrazu. To je smehljaj maddoveškega junaštva, ki ima celo smrt za norca. »Tovariši!« Scottov glas je mil in dober. »Stirje od nas se morajo vrniti, iti nazaj do prezimovališča na rtiču Evansa. Njih naloga je, da potujejo obema južnima oddelkoma naproti, s pasjo vprego, da nas nato spravijo nazaj na »Tero Novos«.

Možje molčijo. Nihče ne bi bil rad član tistih štirih, ki bodo morali nazaj. Stehni bi rad kraj svojega poveljnika doživel trenutek, da je prvi do segel južni tečaj. Dr. Atkinson, ekspedicijski biolog, pristopi h kapitanu: »In kateri so tisti štirje, ki se morajo vrniti?«

Scott se prisrčno nasmehne: »Najprej ta hrabri vprašalec sam.« Atkinsonu je težko vrniti kapitanu smehljaj.

Scott se zresni: »In potem vi. Shery-Garrard, — in vi, dr. Wright — in četrti.« Kapitaneve oči begajo od tega do onega. Nato obstane pogled na oglatem obrazu častnika Creana. Častnik se ugrizne v ustnice; vendar se vstane, molče prikloni.

Dr. Atkinson mora še nekaj vprašati Scotta: »Torej konec marca, kapitan?« — »Tako sredi marca, do konca aprila, bom v glavnem taborišču. Ne pozabite naložiti na sani za tri tedne živin in kurivala.« — »All right. O pravem času bomo odpotovali vam naproti in bomo vzeli vas in vaše oddelke s seboj v pristanišče Good by, kapitan!«

Vsi po vrsti sežejo drug drugemu v roko in oba oddelka se ločita. Atkinson in njegovi trije spremljevalci so 28. januarja 1912 srečno dospeli v glavno taborišče na rtiču Evansu.

Scottov oddelk, ki ima zdaj še osem mož, pa se odpravi dalje na jug.

Se 280 kilometrov.

Poročnik Bowers zasadi svojo palico v ledeno skorjo. »Le kje je ta preklicani južni tečaj? Danes je spet 22 kilometrov za nami. Plazimo se po višavju 3000 metrov in južnega tečaja le še ni, kapitan!«

Scott ga ne sliši. Stoji malo v stran od tovarišev, odpre usnjato torbico, potegne svoj dnevnik iz nje in si zapíše:

»3. januarja 1912. Samo še 280 kilometrov! In vendar ne bomo vsi prišli tjakaj! Evans, Lashly in Crean se morajo vrniti in jim je hudo. Jutri nas gre le pet naprej. Imamo 5 in pol živinskih edinic, to je več ko za mesec dni za vsako osebo. Če bomo jutri le mogli uspešno korakati naprej z vso zalogo? Če se nam posreči, potem bo zmaga naša!«

Jutro se dani, ura skovesa je tu ko strašilo. Stari Crean se ne more več premagovati. Za vse na svetu bi ostal rad pri svojem poveljniku. Debele solze mu polzijo po ledenih licih. Poročnik Evans si ožema premočene, napol zamrle roke, in si jih natika na posinile prste. Strumno stoji pred Scottom. Poleg njega je Lashly, ki mora tudi nazaj. Poveljnikovega načrta ni moči prekriti. Scott si ogleda sani, ki se uprežejo ti trije vanje.

»Vidim, da bo šlo. Srečno boste dospeli. Torej, za vse zahvaljeni, tovariši! In veliko sreče in dobrega vremena za na pot — in na veselo svilenje na laditje!«

Sneženi biči opletajo okrog glav teh treh, ki se vračajo. Mraz se jim zjeda za nohte na nogah, krog gležnjev in višje do meč in kolien, vendar krotijo strahovite bolečine. Dan na dan se borijo in zmagujejo. Pridejo do ledenika Beardmorea.

Poročnik Evans, poveljnik četice, je na koncu svojih moči. Brez pomoči svojih palic se ne more

nič več držati pokonci. Skorbut! Ozeblin! Vsak dan 12 ur hoda v burji in snegu in hudem mrazu! Gladki ledeniški led, sani, ki so zmeraj težje in ki jih je poročnik vlekel za seboj, pičila hranila! Ne more več. A moral se je 95 kilometrov. Evans omahuje. Še trideset kilometrov — še dvajset, še tri — tedaj klecne na led.

Sreča, da je taborišče blizu. Tovariši položijo onemoglega Evansa na sani in radi bi ga vlekli še teh dvajset ur do koče, kjer jim bodo pomagali Atkinsonovi tovariši. — Toda, nemogoče je! Orkan izbruhne! Iz nebes in pekla se usujejo plasti snega nanje! Sani ni moči spraviti z mesta. Lashly se ukvarja z bolnikom v šotoru. Stari Crean hoče in mora pomagati bolnemu tovarišu. A le kako? In s čim?

Tedaj si upreže svoje živce pred svoje hotenje in zdviga v viharno noč proti glavnemu taborišču. Topota po snegu in se plazji, se dvigne, pa spet telebne v sneg. Le naprej, Creane, le naprej! To si zatuli sam sebi. Plazi se, teče, šepa in se spotika, se dviga iznova, sopiha in divja skozi vihar bele grozote: osemnajst ur dolgo, osemnajst neskončno dolgih, samotnih, od mraza zvenekajočih, in srce segajočih ur in dospe bolj mrtev ko živ v taborišče! Omahne v šotor; ura je štiri jutraj, tovariši spijo:

»Na pomoč! Poročnik Evans umira, brz, tečite, rešite poročnika!« Čez tri dni je poročnik Evans rešen.

Dne 4. januarja, Scott in njegovi štirje spremljevalci so danes prehodili 23 kilometrov.

»Tovariši! Se 137 kilometrov do tečaja!« Dr. Wilson odvrne voditelju: »To se pravi še sedem dni korakati, ne da bi zmazali!« In Bowers se zasmije: »In bomo vsi prepreneni sedeli na zadnjici sveta! Bowersova šegavost je ko balzam za tovariše. Celko beli Scottovi zobje se prikažejo izza posinelih ustnic. Tudi stotnik Oates se junško zasmije, čeprav ga mraz najbolj muči in pravi: »In južni tečaj bo naša last!«

»Da, naša!« se zasmije Scott in koraka moško naprej. Muke tri in štiridesetih stopinj pod ničlo so z vsakim korakom manjše radi bližnjaja težko pričakovanega cilja: južni tečaj bo angleška last in trdnjava, ki jo bo zavzel kapitan Scott! Po dneve dolgo brije hud južni veter, po dneve dolgo morajo nehote počivati. Približa se 15. januar. Scott načeka z okorelimi prsti: »Čudovita misel, da imamo le še dva dni trajajočo pot do južnega tečaja! Samo še borih 50 kilometrov! Moramo dospeti tja, pa naj velja, kolikor hoče...«

Orna lisa.

Opoldne 16. januarja: dr. Wilson opiše z levico kolobar po ozračju: »Vse to je Anglija! In jutri dospemo na cilj!« Bowers zavrisla ob misli, da bodo slednjič po dolgotrajnih, neznanskih, po mesece dolgih potih vendarle zmazali! Tedaj se Bowers mahoma ustavi: »Tamle! — Črna lisa!«

Vsi se ko začarani ozro v čudoviti znak, ki je le nekaj sto metrov oddaljen. Oates potegne kapitanu za levico: »Ondi, kapitan, glejte! — Črna lisa!«

Scott ne odvrne ničesar, tovariši molčijo. Tiho, neprestano gledajo na eno in isto točko, korakajo naprej. Scottu utripa srce, da bi se mu skoraj razpočilo. Oates se prvi opoteče proti skrivnostni lisi. Ali se južni tečaj takole razodeva? Vsi imajo to vprašanje v mislih. Ali je fata morgana? — Ni. — Dr. Wilson se skloni, boljši na dolgo, dvotirno snežno sled, ki vodi naravnost k črni lisi proti jugu. Oates zajecja brez glasu: »Sledovi sanil — Pasje stopinje!...«

»Ljudje so bili tu. Pred nami! — Kapitan Scott, ljudje, so bili tu — in bili so pred nami!« Scott molči. Še sto mukopolnih metrov. Nato pa stojijo Scott in njegovi tovariši okameneli in oledeni spriču neusmiljene resnice, ki jih tišči za vrat. Ta strašna resnica je še bolj mrzla ko led polarnih pokrajina, ta resnica: Prepozno je!

Tu se zajeda neusmiljena resnica v steklene, bolšee oči Angležev, tu prav pred njimi v obliki kola, ki je zasajen globoko v sneg in ki mu na konici vira bandero. Zastava Norveške! Zastava zmagovalcev!

Scottovi tovariši zró mimo zastave v daljo, v brezmejno pustino večnega ledu. Scott bi bil rad trden. Srce mu podrtava, ko izbegava za kako lažjo, za kako šegavo besedo, a njegova usta mu stiska molk. Od strani pogleduje svoje najzvestejše. In tako mu je, ko da čuje štirikrat tuljenje vprašanja iz najglobljih globlin njih duš. Vprašanje: »Čemu smo se mučili? In ves ta trud in vse to trpinčenje in vsa ta grozota? Le čemu?«

Toda moti se. Tako ga njegovi najzvestejši ne izprašujejo. Le nanj mislijo, mislijo na ubogega, nesrečnega, krasnega, nesebičnega poveljnika. Ne vidijo ga. Nočejo, da bi mu vzeli bolest iz njegovih oči. Zdjaj še ne!

Le nekdo zasepeče usodno ime: »Amundsen.«

Tedaj se Scott opogumi. Njegove besede zve-

nijo trdo v brezsončni dan: »Prekosili so nas, ti Norvežani. Amundsen je bil prvi na tečaju.«

»Z večjo srečo,« zavzdihne Oates. »Z velikim številom psov in sani in z boljšimi sredstvi.«

Postavijo si taborišče. V šotoru se uležejo in zdi se, ko da vsi spijo. Utrujeni, modricasti odsev lojave svetilke strahotno bega sem in tja. Kapitan Scott ne spi. Še enkrat se ozira po svojih tovariših, zagleda se zdaj v ta zdaj v oni trpki, rumeni, od prestanih vremenskih nepravil razjedeni obraz, nato potegne dnevnik iz torbe. »18. januarja. A zdaj smo nezvestemu smotru svojega častihlepa obrnili hrbet. Pred nami se odpira 1500 kilometrov težavnega romanja, 1500 kilometrov žalostnega porivanja sani, 1500 kilometrov pomanjkanja, lakote in mraza! Sanje mojih dni — z Bogom!«

NAZAJ!

Po trideset kilometrov prehodijo hrabri junaki na dan, vsak dan po trideset ali po dvajset kilometrov. Mučijo se od postajališča do postajališča. Dr. Wilson in kapitan vlečejo sani, ker sta še najbolj trdna, Evans, Bowers in Oates pa stopajo zraven.

Evansov nos je ozebel, da je bel in trdi; dva nohta na prstih sta mu odpadla. Oates ima ozeble noge, Wilson toži o skeletih bolečinah v očeh, ki so že skoraj oslepele.

Dne 8. februarja zapustijo vsi tri izžrpani tovariši »Zgornje ledeniško taborišče«, kjer so pa dobili premalo živin. Dalje, dalje! Do drugega taborišča more biti le še dva dni, meni kapitan. Oates mu pritrdi, rekoč, da imajo tudi samo še za dva dni živin.

Naprej!

Naprej preko ledeniških razpok in globin! Čez griče in hribe iz snega! Navzlec bolesnemu ječanju neskončno trpečih teles! Nazaj do glavnega taborišča!

Toda Wilson se nič več ne upa na svoje smuč, velikanske bule mu pokrivajo nogo. Naprej, naprej!

Scott jih vzpodbujajo: »Samo 26 kilometrov je še do prihodnjega postajališča! Drug zraven drugega se vlečejo naprej. Tedaj zavpije Evans: »Stojte! Stojte!«

Zakaj bi obstali? Zakaj naj se pa ustavimo?« vpraša Scott. »Naprej!« A čez sto metrov poti spet zaukaže Evans: »Stojte! Vsi stojte!« Obstali so. Kaj je?« vpraša Bowers. Evans samo strese z glavo in obstane. Drugi capljajo naprej. Evans zaostane Scott zasliuti nekaj čudnega, obrne se in — zagleda Evansa, kako leži v razgrižani obleki, golih kolen in rok v snegu. Roke so zmazane, iz oči pa seva divji, tuji, neznanski pogled.

»Evans!« zaprosi Scott. Tovariši se približajo, dvignejo nesrečnega. Zblaznel je. Naredi še tri korake — in se sesede. Vlečejo ga do drugega šotora. Evans takoj zaspi — in nikoli več se ni zbudil. Ladijski častnik Edgar Evans je v noči od 17. do 18. februarja 1912 umrl.

Zdjaj so samo še štirje, s Scottom vred, ki zberejo svoje poslednje moči. Oates ne more nič več peljati sani, njegove noge ga nič več ne nesejo, skelijo ga in zbada ga v njih, da bi zblaznel. Po dva kilometra na uro — to je največ, kar morejo doseči. Wilson se trudi z zahvalnimi nogami, kolikor se le more. Oates se zahvaljuje z naporimi kretinjami svojih krčevito sključenih prstov in zaprosi tovariše: »Bodi dovolj! Lepo se vam zahvalim, a ne gre več. Rešite se. Jaz ostanem. Dajte mi spalno vrečo!«

Scott obstane ves prevzet pred stotnikom: »Za božjo voljo, Oates, kaj pa mislite! Poskusite vendar še! Še polovico dneva. Na noben način vas ne pustimo, da bi ostali. Saj vendar nismo morikli! Pa če bi vas na ramah nosili! Oates!« — In ta se vleče dalje. Zaveda se in čuti, da se bo radi njega vsa četica uničila. Njegovo trpljenje bo vse te tovariše poglaval v smrt. Te misli ni mogel prenesti. Zvečeri se. Oates se uleže v šotoru in se poslovi od tovarišev, rekoč: »Želim vam, da srečno pridete domov, dragi moji! Zaspal bom; za večno.«

A drugo jutro se Oates spet zbudi. Zunaj razsaja orkan in besnijo vse furije pekla. Scott jih pozove k odhodu. Toda Oates zaprosi: »Pustite me, da grem malo ven. Ostal bom nekaj časa zunaj. Bolje mi bo.« Scott mu ne brani in niti ne sluti ne, da je Oatesova prošnja laž junaka.

Oates zbere svoje pojemajoče, poslednje moči in napodi vse svoje drhteče mislice z jekleno voljo, da jih ponese skozi orkan in viharno noč v smrt. Da ne bodo njegovi tovariši pogubljeni! Scott in ostali čakajo in čakajo na povratek Oatesa. Ta pa je že tisoč metrov oddaljen od šotora s ponosno zavestjo v srcu, da je s svojo smrtjo rešil trem tovarišem življenje. In čez kratko urico pokrije mehka, snežena odeja truplo hrabrega Oatesa.

POSLEDNJI TRIJE

Zdjaj so Scott, Bowers in Wilson sami. Do prihodnjega taborišča je še tri dni hoda. Živil je manj in manj, kuriva ni nič več. To je smrt! Wilson in Bowers se hočeta prelotiti do taborišča, da bi dobila kurivo. A besneči snežni metež ju ne pusti iz šotora. Scott čepi na plahti, zraven njega sta oba tovariša. Spati ne morejo, ker so njih bolečine prehude. Jesti ne morejo, ker nimajo ničesar več. Ogreti se ne morejo, ker je poslednja kapljica kuriva izgubljena.

Wilson se zmeraj upa na prihod pasje vprege severnega oddelka. Bowers se smeje ko navadno. Vendar je zdaj njegov smeh resen: »Pasja vprega?«, vpraša. »Pasja vprega je pač sama prišla na psa! Ne, ne, Wilson, temu upanju se kar odreci! Pa kaj! Kajne, kapitan, kaj bi?«

Scott se z levico pogladi po čelu, desnico pa skrči v pest: »Toda bomo, bomo vztrajali...« — »Do konca,« pravi Wilson. Bowers se zasmije in zabrunda šegavo popevko. Vendar šegavost ne traja dolgo. Smeje se pevec se utruji, onemi. Zavije se v spalno vrečo. se uleže zraven Wilsona, ki vpravi zapre oči: »Lahko noč, kapitan!«

Ko se ta dva nič več ne zganeta, vzame Scott dnevnik iz torbe; poslednjikrat, prav zadnjikrat. Naglo načeka te-le poslovilne besede: »V petek, 29. marca. Od 21 dalje hrumi jugozahodnik. Vsak dan smo bili pripravljani da odidemo k taborišču, ki je 20 km od tu, a pred našim šotorom je vsa krajina en sam divji vrtnec in snežni metež. Nič več ne moremo upati, da bi se spremenilo na bolje. Toda vztrajali bomo do konca; smrt brez dvoma ni več daleč. Hudo je, a mislim, da ne bom mogel nič več pisati. R. Scott.« — Naglo se okrene in pogleda oba speča tovariša; dozdeva se, da se gibljeta. Nato strmi kapitan predse. Tako mu je, ko da se mu nekaj plazji po sključenem hrbtu in mu zapoveduje, naj pripiše še en stavek. In svinčnik zapleše po papirju: »Za božjo voljo, skrbite za naše svoje!«

Nič več ne more pisati. Končano! Kar napravi se zdaj, se mu zdi, da mu nekdo ukazuje: dotipa se do Wilsonovega ležišča. Dotakne se nalahno in molče njegovih senc, da spečega ne prebudi. Toda senci sta mrzli. Wilson je mrtev. — In Bowers?! Križ božji! — Potipa prsi poročnika Bowersa. A prsi so mrzle. Bowers je mrtev.

Tedaj sklene kapitan stoje roke. A stati ne more več, zato poklekne. Razpne si suknjič, se uleže zraven svojih najzvestejših dveh, odviha spalno vrečo, si položi dnevnik pod glavo in pleča in pričakuje minute, ki bo poklcala tudi njega.

Oči mu blodijo vzdolž žalostne stene šotora, pohitijo mu ven v noč, čez led, čez morje, v domovino. Se enkrat zagleda v duhu podobno: »Terra Nova!« tečaj, mrtvi tovariši in vsi, ki še živijo. Kapitan se pokojno nasmehne, zaveda se, da je izpolnil svoje dolžnosti, kakor je zdaj izpolnjeval njegovo življenje. Pri dnevnih ok s krbito urejena pisma za njegovo ženo, ki je zdaj vdova; zraven so pisma, a srčno krivjo in z ljubeznijo napisana, tolažilna pisma za vdove njegovih tovarišev, ki so se mučili z njim vred.

Kapitan prisluhne v noč bele smrti. Kaj je to? Nevhita se je polegla. Vse je tiho na barijeri večnega ledu, vse molči. Nalahno in mehko polzijo snežinke izpod neba, polzijo in tvorijo plast za plastjo, kar venomer, venomer. Venomer.

Kratko sredo doživi kapitan. Pa se mora prejeti za srce, ki noče nič več utripati. Mrzlično se mu oglasi zadnje povelje izza ohromelih ustnic: »Ne šel!« Posloviti se še moram. Od teh dveh! — Od Wilsona — in od — Bo...« Iztegne levico proti mrtvemu Wilsonu: »Pridi, prijatelj, objamem te še...« Lej, kar precej — bom — pri tebi, dragi moji Wilson.« Objame mrtvega. In desnico bi rad iztegnil proti Bowersu. Zahrope in zagrgr, a Scott obupno premaga bolečino, dvigne roko — a bela smrt ga ne izpusti nič več. Roka omahne nazaj in pade kapitanu na prsi.

Kapitan kraljeve britske mornarice, vitez reda kraljice Viktorije, Robert Scott, premagovalec belega pekla — je mrtev.

Zunaj pred šotorom pa naletava sneg. Tiho. Venomer. (Emil Wisura.)

BANKA BARUCH

11, RUE AUBER
PARIS (9e)

Telef.: Opéra 98-15 — Telef.: Opéra 98-16
Naslov brzojavkam: Jugobaruch Paris 96

Banka Jugoslovanskih izseljencev v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu.

Odpremila denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu.

Vrši vse bančne posle najkvalitetneje.

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše

čekovne račune:

BELGIJA: No. 3064-64 Bruxelles.
FRANCIJA: No. 1117-94 Paris
HOLANDIJA: No. 1458-65 Ned. Dienst.
LUKSEMBURG: No. 5967 Luxembourg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Razprava o pečenem prašičku

Cloveštvo, poroča neki kitajski rokopis, katerega mi je prijatelj M. vljudno prebral in razložil, je jedlo v dobi prvih sedemdeset tisoč rodov meso surovo, ga opraskalo z nohti, ali odgrizlo od žive živali. Jasno meri na to dobo njihov veliki Konfucij v drugem poglavju svojega dela »Svetovne izpremembe«, kjer omenja neko vrste zlato dobo z označbo Cho-fang, dobesedno »Praznik kuharjev«. Rokopis pripoveduje nadalje da je svet slučajno iznašel znanost pečenja mesa na pločevini ali bolje, na zerpjavici, na tale način!

Svinjski pastir Ho-ti je odšel nekega jutra v gozd kot po navadi, da nabere žira za svoje prašiče ter pustil kočjo v varstvu najstarejšega sina Bo-boja. Ta je bil velik, stotast deček, ki se je rad igral z ognjem, kot delajo to navadno taki dečki, a pri tem je dopustil, da je ušlo nekaj isker v snop slame, ki se je naglo vnela in razširila ogenj po vseh delih njihovega revnega stanovanja, dokler ni bilo popolnoma upepeljeno. Skupno s kočjo — žalostno tvorbo predpotopne stavbe, kakor si lahko mislite — kar je bilo še večje važnosti, pa je poginil tudi precejšen zarod mladih prašičkov, nič manj kot devet po številu. Kitajske prašičke so smatrali za delikateso po vsem vzhodu od najstarejših časov, o katerih beremo. Bo-boja se je polasila velika prepadlost, kar si lahko mislite, ne toliko zaradi bivalistič, kajti z očetom bi lahko postavila vsak čas zopet drugo iz nekaj suhih vej in z delom ene ali dveh ur, temveč zaradi izgube prašičkov. Medtem ko je razmišljal, kaj naj reče očetu in je obupno vil roke nad kadečim se ostankom enega izmed prašičkov, mu je udaril v nos prijeten vonj, ki nikakor ni bil podoben onim vonjem, katere je

doslej spoznal. Od kod utegne prihajati — od požgane kočje ne, takšen duh je duhal že poprej — kajti to nikakor ni bila prva nesreča te vrste, katere se je zgodila po zanikarnosti tega nesrečnega mladega požigavca. Se manj je bilo to podobno vonju kakega zelišča, plevela ali rastline. Slabe so se mu pričele cediti. Ni vedel, kaj misliti. Na to se je sklonil p tlom, da bi potpal prašička, da bi čutil, ako je še kako znamenje življenja v njem. Osmodil si je prste in da si jih ohladi, jih je po svoji budalosti navadi vtaknil v usta. Nekaj koščkov opaljene kože se je oprile njegovih prstov in prvič v svojem življenju — v življenju sveta, prav za prav, kajti pred njim ni nihče tega vedel — je okusil... hrustajočo, opaljeno kožo pečenega prašička! Znova je potpal in segel je po prašičku. Ni ga več peklo kot poprej, vendar si je obilnoval prste kot iz nekeke navade. Slednjič je spoznal, da je bil prašič ono, kar je tako dišalo, da je bil prašič ono, kar je dalo tako slasten okus; in vdal se je novorojenemu užitku. Pričel trgati polne pesti opaljene kože skupno z mesom in si mašiti usta, ko vstopi oče, oborožen z gorjačo, med kadeče se tramovje. Ko je uvidel položaj, je pričel udrihati po rami mladega lopova, kot bi se usula toča, za kar pa se Bo-bo ni zmenil nič bolj kot bi bile muhe. Šečetajajoč ugoditi ki ga je občutil v želodcu, ga je napravilo neobčutljivega za vsako neugodje, ki bi ga utegnil občutiti v onih oddaljenih delih. Oče naj le prilaga, a od prašička ga ne bo mogel odbiti, dokler ga ne sne. Sele, ko je oče nekoliko bolj premočnil položaj, se je pričel naslednji dvogovor.

»Ti požrešno ščene ti, kaj vendar ješ? Ali ni dovolj, da si mi požgal tri hiše s svojimi pasjimi budalostmi, za kar naj te vzame vrag; sedaj moraš jesti še ogenj in ne vem kaj še drugega — kaj imaš vendar tam, ti pravim?«

»O, oče, prašič, prašič! Pojdi vendar sem in poskusi, kako slasten je ožgan prašič.«

Ušesa so se Ho-tiju zvila od groze. Preklinjal je sina, preklinjal je sebe, da je mogel roditi sina, ki uživa ožganega prašiča!

Bo-bo, čigar vonj se je od jutra sem čudovito poostiril, je izkopal v kratkem še enega prašiča, ga kar popolnoma pretrgal na dvoje, vrgel z vso silo manjšo polovico Ho-tiju v roke, še vedno kričeč »Jej, jej ožganega prašiča, oče, samo poskusi ga.« — o Bog — in si je med podobnim, divjim vzklikanjem mašil usta, ko da se hoče zadaviti.

Ho-ti se je tresel po vseh udih, ko je prestregel gnusno stvar v roke, in ko je še omahoval, ali naj usmrti sina kot kako nenaravno spako, tedaj mu je opočena prašička koža osmodila prste kot poprej sinu; pomagal si je z istim zdravilom ter pri tem nekoliko okusil prijetnega okusa, in če tudi je delal na videz še tako kislá usta, mu je bilo vendar všeč. Končno sta sedla oče in sin prijateljsko k jedi in nista prenehala, dokler nista pospravila vsega, kar je ostalo od prašičjega zaroda.

Bo-boju je bilo zabučeno, naj nikar ne izda tajnosti, kajti sosedje bi ju gotovo kamenjali kot dva ostudna malopridneža, ki da sta se upala izmisлити izboljšanje dobrega mesa, ki jim ga je Bog poslal. Vsakako so se širile čudne govorice. Opazili, so, da je pogorela Ho-tijeva hiša pogostejše kot kdaj prej. Požari in zopet požari od tega časa dalje. Nekateri je izbruhnil pri belem dnevu, drugi v nočnem času. Kadarkoli je svinja vrgla, je bila Hotijeva hiša prava gotovo v ognju; in čemur so se še bolj čudili, Ho-tu sam, namesto da bi kaznoval sina, je postal, kot se je zdelo, vedno bolj prizanesljiv proti sinu. Končno so jih opazili in razkrili grozno skrivnost, oče in sin sta bila pozvana k sodnijski obravnavi v Peking, takrat še neznatno mestice s sodnijskim sedežem. Podali so dokazani material (evidenca), zasvoženo jed so pokazali v sodnijski

dvorani; in že hoteli izreči razsodbo, ko zaprosi predsednik porotnikov, naj podajo v porotno klop nekoliko ožganega prašiča, zaradi katerega sta bila zločinca obtožena. Pretipal ga je sam, pretipali so ga vsi in si pri tem osmodili prste, kot se je to zgodilo Bo-boju in njegovemu očetu; nakar jih je narava prisilila k istemu pripomočku, da so si obilnovali prste — toda spriču očitnih dejstev, kljub najjasnejšemu poverljivemu govoru — kar jih je kdaj sodnik govoril porotnikom — v osuplost vsega sodišča, mestnih prebivalcev, tujcev, poročevalcev in vseh navzočih — ne da bi zapustili porotne sedeže, brez vsakega posvetoovanja, so oddali enoglasno poudarek: »Ni krivi!«

Sodnik, bistroumen človek, je zatislil oko pred očitno razsodbo; ko je razpustil porotnike, se odšel skrivaj naokrog in polupil vse prašičke, in jih je bilo mogoče dobiti za denar. V nekaj dneh je bila že v ognju Njegovega sodnega veličanstva mossa hiša. Stvar se je razširila z bliskovito naglico in odslej je bilo videti požare vse povsod. Kurivo in prašiči so postali v vsem okraju neznanski dragi. Zavarovalni uradi so zaprli drug za drugim vrata. Ljudje so zidali vedno manjše hiše dan za dnem, dokler se niso pričeli bati, da se bo izgubila vsa znanost in arhitektura na svetu. Navada, zažigati hiše se je tako razpasla, dokler ni s časom poroča rokopis, vstal mož, kot naš Locke, ki je razkril, da se more svinjsko meso, seveda tudi vsake druge živali skuhati — kot se je temu reklo — ne da bi bilo treba uničiti celo hišo za pripravo mesa. Tedaj je prvič nastala nerodna oblika mreže za pečenje. Pečenje na raznju je prišlo v navado eno ali dve stoletji pozneje, ne vem pod katero dinastijo. Po takih počasnih stopnjah, zaključuje rokopis, si utirajo pot med človeštvo najbolj koristne in navidezno najbolj očitne znanosti.

Charles Lamb. Prevedla: Papež Fani.

Nedeljsko pismo

Lepo je, če človek pri sveti daritvi ves čas moli z duhovnikom s prelepimi besedami, ki mu jih cerkev polaga na ušnice. A Bog mi odpusti: včasih me pri daritvi tako prečene kaku misel, da gredo vse druge mimo mene in se jih komaj zavem. Potem v svojo daritev položim samo listo misel in prožjo.

Tako se mi je že zgodilo drugo predpustno nedeljo. Cerkevne pesmi (vstopne, med berili, pri darovanju in obhajilu) niso nikdar tako lepe kot v predpustnem in postnem času. Ne morem na steviti posameznih. Samo pesem med berili so drugo predpustno nedeljo naj vam povem:

»Naj vedo pagani, da je troje ime Bog, da si ti edini Najvišji na vsem svetu. Moj Bog, napravi jih kakor poltavajoče listje in kakor seno v verbi! Pretresel si. Gospod, deželo in jo razval. Zacepi njene rane, zakaj ruši se! Da bodo sočražniki zbežali in bodo rešeni teoji izvoljenci!«

Glejte, to je molitev, ki se s svetom bori. Saj sami veste, kako je na svetu: božje ime izbrisujejo in marsikdo so ga že izbrisali. Božje cerkve stoji tako ponižno sredi palat, ki so jih že davno prerasle. Božja beseda je tako ob veljavni, ko vladajo zemlji najbrezbožnejši dogovori. Božji ljudje so staročeski, ki se vendar zna svet danes tako

sijajno sukati brez Boga. Potem pogledajte v cerkev! Mrzlo nedeljsko zimsko jutro je, vendar je čisto polno. Zamislite se v človeka, ki tiho kleči v klopi v mrčnem kotu in moli. Moli a Cerkevjo. Pa mu pride med berili ta čudovita prošnja, ta silna želja.

Kar gleda jih: ljudi, ki sovražijo Boga, a tako odločujoče segajo v željenje in politiko. Ki sramote Boga, a vendar njihova volja toliko dosegajo. Ki preganjajo Boga, a vendar lahko rečejo in pobijajo cerkev kakor Savel nekot.

Vercu človek moli in prosi. Ko daruje kruh in vino, ko daruje drži Jezusa v rokah in ga ljubeče prejema v srce, pa moli in ponavlja: »Pokaži jim, da si Bog, da si ti edini Najvišji. Naj bodo igrače v tvojih rokah. Poigraj se s temi močniki kakor veter z listjem ali senom! Naka zemlja je radi njih vsa razrvana in se bliža propadu. Zacepi njene rane in reši tiste, ki te ljubijo!«

Ali ni čudovita ta cerkevna prošnja? Morda v svojih ozkih skrbih sploh ne bi bili prišli do take misli. A Cerkev nam jo naroča. Božji Duh nam jo vzbuja. Kako važno moli vernik v tistem nedeljskem jutru!

Vital Vodusek.

Strežba bolnikov

Kadar kdo naših svojcev zbolí zaradi resnejše bolezni in ni ne zdravnik ne bolničarke takoj pri roki, ali pa si je zaradi siromašnejših razmer ne moremo privoščiti, se pokaže, kako malo razumevanja imamo nekateri za domačo strežbo bolnikov, ki pa je vsekakor zelo potrebna. Nekateri kar glavo izgubimo, zlasti v najhujših slučajih, ako se je n. pr. kdo ponesrečil in mu ne znamo nuditi niti prve pomoči, od katere pogosto zelo veliko zavisi morda celo življenje. Ne vemo, kako ravnamo z bolnikom v lažji bolezni, ki se pa lahko razvije v resno bolezen, ako z njim ne ravnamo prav. Ne znamo se zamisliti v njegov položaj, nimate razumevanja zanj, za njegove potrebe, za odredbe zdravnikov. Ne znamo kaj mirno preudariti, ne vemo, kako in kaj. Saj je pa prava strežba bolnika zares umetnost, zakaj biti moramo dobre glave, potrpežljivi, taktični, diplomatični, iznajdljivi, previdni, spretni, znati moramo opazovati; posvetiti se moramo bolniku z vsem bišjem, zlasti težko bolnemu. In če pomagamo takemu trpinu, ki si sam ne more pomagati, ki je morda popolnoma zapuščen, bo naš trud stotero poplačan z iskreno hvaležnostjo okrevanega, ki smo ga mogoče smrti iztrgali.

Zlasti pa je ženska roka, potrpežljiva, vztrajna roka tista, ki je poklicana za to plemenito delo, da bolniku z razumevanjem in ljubeznijo lajša telesne, velikokrat tudi dušne bolečine.

STREŽNICA

Zdravje je največje bogastvo. Kdor ga ima, ne ve, kaj ima. Sebe bolnik, ki je priklenjen na posteljo, ki potrebuje drugega, da mu pomaga, ga vzdiguje. Bolečina ga muči, bolezen ga črpa, razjeda ga skrb zaradi zdravja. Kar po dneve dolgo je morda sam seboj, odvisen je od pomoči drugih. V njegovi duši se menjavata upanje in malodušnost, želja in strah. Ali je čudno, da je občutljiv, da ga vsaka malenkost razdraži in ako je, kakor kaj radi pravimo »siten«? Bolezen je trpljenje, telesno in duševno. Le strežnica, žena, mati, hči, sestra, skratka tista roka, ki s pravim razumevanjem upošteva to in ono, bo bolniku res lajšala trpljenje. Svoje naloge se bo lotila z ljubeznijo in s sočutjem; ne bo je opravičevala topo in mehanično, kakor n. pr. uradnik ali delavec. S potrpežljivostjo bo prenašala njegove muhe. Bolnik čuti svojo slabost in išče pomoči pri zdravniku in strežnici. Zato ga bo vedrila in tolažila, toda ne bo mu kazala preveč po-

milovanja, ker mu to tako rekoč jemlje pogum. Strahu, dvoma, pomislekov bolnik ne sme videti na našem obrazu, ampak odločnost, zaupanje v Boga. Kako neznatna je naša moč, se učimo prav posebno ob bolniški postelji.

Strežnica mora prav posebno paziti na svojo osebno snaznost. Zlasti pogosto in natančno si mora umivati roke. Preko obleke naj ima širok, vedno čist predpasnik, ki ga odloži vselej, ko zapušta bolniško sobo.

BOLNIŠKA SOBA

Dobro prežračena, sončna in čista, prostorna mora biti bolniška soba in suha naj bo. Njene stene naj bodo mirne, sive, modre ali zelene barve. Slikarije ali tapete s kričnimi vzorci niso za bolnika, zlasti za vročnega ne, ker ga razburja. Ako vidimo, da bo bolnik dolgo trajala, da pa soba ne ustreza tem navedenim pogojem, preselimo bolnika v primernejšo sobo, ako jih imamo več. Postelja naj stoji na najboljšem mestu; bolj pa je, da ni v kotu, kamor ne more veliko zraka.

M. r. Vsaka bolezen nekoliko vpliva na živce bolnika. Zato pazimo na mir, predvsem na lego sobe, kamor ne prihaja hrup. Tudi strežnica naj bo vedno mirna, ne razburjena. Skrbni naj za to, da bo tiho hodila, da ne bodo čevlji škripali, vrata cvčila, da se ne bo slišalo morda iz kuhinje kapljanje vodovodne pipe, da ne bo glasno odpirala in zapirala predalov, omar, polke ali oken; da ne bo ropotala s posodo in da ne bo kdo ropotal pred vrati sobe.

Zračenje. Dober zrak lajša bolniku težave, ga miri, krepi, izpuhtevanje, potenje bolnika, jedila, zdravila, izločki — vse to daje svoj značilni, težki vzduh bolniški sobi. Zato jo moramo pogosto in dobro zračiti. Pri tem ni nobene nevarnosti za bolnika, če smo količnik previdni. Pazili bomo, da ne bo v prepihu. To napravimo tako, da postavimo med njegovo posteljo in okno zaslon ali špansko steno. Ta brani bolnika z občutljivimi očmi tudi pred svetlobo. Lahko pa tudi nad bolnikom odpremo dežnik, ali pa vtačemo za stranici postelje dve palici in čez nje razpneemo ruho ali odno. Pozimi lahko zračimo skozi sosednjo sobo. Ako napravimo prepih, se soba hitreje in bolje prezrači in manj ohladi, kakor brez prepiha. Brez prepiha se soba sploh temeljito ne prezrači. V bolniški sobi naj ne bo duha, ne dobrega in slabega.

Seveda, če pol mi na tiste jurčke, ke sa sklenil, de nam jih boja puslat, zastojn čakama in jih sploh nkol ne dubema, pa gespudam tud ni za zamert. Sej maja dost drugeh nujneh skrbí. Mi pa tud lohka mal pučakama, sej sma bl vaju en čakajna, koker berač mraza. Pužrešen pa tud nisma buhve kuku. Treba je holt, de se mal s putrplejam pu trebuh namažema, pol pa fajn masirama, pa boma tud brez tistih jurčku gviral.

S špetalam je glih tku Clouk se ja usega prvad. Zadnē sm šla u špetau moija lonemana ubiskat, ke mu neki u želodca fali Douh sm ga škala pu tist sob, ke m ja je usmilena sestra pukazala. Sej je tud tešku najdet bounika, ke jih je tulk na usak pojstle, de jih tešku preštejes. No, nazadne sm ga pa le najdla na en pojstle čist u kot, ke sa sam trje na ne ležal. Ke sm ga prašala, kuku je kej z negavem želodcam, m je vs veseu puvadu, de je negau želodec že dober. »Sam učeri sm s pojstle padu, pa sm s roka zlomu. Zdej morm pa še tulk pučakat, de m boja še roka pučajal,« je reku.

»Za božja Kriščuva vola« sm se jest začedila. »Sej morme srumaki s pojstl padat, ke vas tulk gor naluže.«

»Nē se na boj. Neška, Juter bo že bulš. Glih dons dopume sa mel usi naš gespudi dohtari, tist, ke sa plačan zatu, de nas zdrauja, in tud tist, ke se zastojn znam ubijaja, kumerferenc. Na te kumerferenc sa sklenil, de na boja več tku bounike na pojstle nakladal, koker du zdej, ke tku preveč rad s pojstle padaja, ampak navskriž, koker lžanc pulena, tri po dougem, tri pa pučez. Na ta viža jih bo šlu ta narum devet na ena pojstla, če na boja glih predebet. Naložl jih boja pa lohka tud gor du stropa, če na bo drgač. En lžanc, ke tamle dol nek leži, ji je pa spoumu na tu.«

Hvala Bugu! Zdej pa na bo treba za Jugo-slavene špetau prizdavat. Buh žiu lžancu!

K. N.

Šport

Kako gledamo mi na Ga-Pa

Teli deset dni, odkar se vršijo IV. zimske olimpijske igre, se je skoraj da ustavilo vse. Deset dni poje zvočnik Ga-Pa, in deset dni se že umikajo iz časopisnih stolpcev politične novice športnim dogodkom. Hitler je olimpijske igre otvoril, švedski princ Gustav Adolf je prišel, da vidi, kako zmagujejo njegovi podaniki. Vse, vse samo čaka in čaka. Starejši ljudje mislijo, da je svet ponorel in da se zopet vračamo v rimske arene in sodobni svet zopet znova kriči panem et circenses. Vsaka posamezna tekma nam da isto sliko. Vse hiti k zmagovalcem, vse mu stiska roko in mu čestita in celo pred mikrofonom mora iti, da tam ves zasoplen pove par besedi, ki se običajno glase: »Srečen sem, da sem zmagal. Vesel sem.« To je vse kar občiti zmagovalec, ki je morda celo uro bičal svoje telo in prenesel vsi voljo, moč in energijo na eno samo tekmo.

Da, to je slika, ki nam jo ponovno daje tekme in marsikdo se temu smeje. Vidi ti, ki se smeješ: vsakdo od teh je žrtvoval toliko truga in toliko dela v svoj uspeh, da to je zmaga nad njim samim in njegovo voljo in slabotnejši človek, ki je sposoben, da je s takim delom dokazal svojo voljo in življensko sposobnost, ta je zmagovalci se marsičesa drugega. Prav s tako voljo in močjo se bo oprijel tudi drugega dela, in če je kaj bolj vzgojno od tega, ne vem. Nauči se mladi mož: samo z najtršim delom boš dosegel uspehe. Mnogokrat pa tudi še takrat ni gotov tvoj uspeh in tvoje volje odvise, ali boš odnehal na pol poti ali pa bo tvoja volja močnejša in boš vključ vsemu nadaljeval, kar si začel. To so prednosti športa, ki jih dosedaj se nobena panoga ni pokazala v toliki meri kot ravno šport. Zato tudi mi pozdravljamo ta olimpijski praznik mladine, ki je klicar nove močne volje mladine današnjih dni.

S tem pozdravljamo obenem tudi naše slovenske olimpijce — preproste gorenske fante in »holcarje«, ki so bili najboljši med dobrimi. Ni dala Ljubljana naših najboljših olimpijcev ampak dežela. Naših ni klical nihče pred mikrofonom in niso prinesli domov zlatih odlikovanj, smo pa vendar ponosni nanje in vemo, da so dosegli več kot smo od njih pričakovali. Mladi smo v športu in nemogoče je, da bi dosegli več kot smo dosegli. Prav ti naši tekmovalci so nam pa dokazali, da imamo Slovenci prav tako talente za šport. Treba je ljudi, ki bodo znali pokazati mladini, da zanjo ni lepšega užitka kot, da drsi po strmih pobočjih v bleščemem soncu in da občuduje lepoto božjega stvarstva in se veseli gibanja in kretne svojega lastnega telesa.

Sah

Iz drugega mojstrskega turnirja v Hastingsu, ki je bil obenem s prvim, v katerem so igrali vele-mojstri, prinašamo danes naslednjo zelo poučno partijo. Znagal je znani španski mojster dr. Rey, ki je obenem s štirimi drugimi mojstri dosegel prvo mesto.

Dr. A. Rey — A. Koblenz

1. d2—d4, d7—d5; 2. Sg1—f3, Sg8—f6; 3. c2—c4, e7—e6; 4. Sb1—e3, Lf8—e7; 5. Lc1—g5, Sb8—d7; 6. e2—e3, 0—0; 7. Ta1—c1, c7—c6; 8. Ld1—d3, d5×c4; 9. Ld3×c4, b7—b5 (mojstra sta si izbrala dobro raziskano varianto damskega gambita do zadnje poteze črnega, ki je namesto te običajnejše Sf6—d5 z razbremenitvijo črne pozicije. Črni prehaja s svojo zadnjo potezo v podoben napad na damskem križu kot v meranski obrambi in katerega cilj je predvsem razvoj damskega lovca na b7. Zanimov poskus obrambe črnega proti damskemu gambitu, ki pa se v tej partiji ne obnese); 10. Lc4—d3, a7—a6; 11. 0—0, c6—c5; 12. Dd1—e2, Lc8—b7 (črnu je uspelo razviti damskega lovca, toda da je bila izvedba tega nekoliko nasilna, se vseeno pozna, ker oslabiljeno črno damsko križ daje belu dovolj prilike, da pri najmanjši neatančnosti črnega doseže odločilno pozicijsko premoč); 13. Tf1—d1, Dd8—b6; 14. Sf3—e5 (preti s Se5×d7 dobiti figuro); 1f8—e8; 15. a2—a4, b5—b4 (beli si je osvojil važno polje c4); 16. Sc3—b1, Sd7×e5 (edina šansa črnega bi bil izoliran pešec d4 in zato bi bilo boljše c5×d4); 17. d4×e5, Dd6—c6; 18. f2—f3, Sf6—d5; 19. Lg5×e7, Te8×e7; 20. Sb1—d2, Lc6×a4 (črni si je navidezno priboril izgleda na damskem križu, toda pozicijska premoč belega je le prevelika); 21. Sd2—e4, c5—c4 (pešca črni ni mogel držati in ga daje nazaj v zvezi s kombinacijo, ki pa jo beli ovzre); 22. Te1×c4, Sd5×e3; 23. b2—b3 (to ovzre kombinacijo črnega), Dd4×b3; 24. Td1—b1, Dd3×b1+ (izgube figure ni bilo mogoče preprečiti); 25. Ld3×b1, Se3×c4; 26. De2×c4, Lb7—d5; 27. De4—d3 (s figuro več beli brez težav zmaga); Te7—c7; 28. Lb1—c2, Ta8—c8; 29. Se4—f6+, g7×f6; 30. Dd3×h7+, Kg8—f8; 31. e5×f6, Kf8—e8; 32. Lc2—a4+, Ld5—c6; 33. La4×c6+, Kd7×c6; 34. Dh7—g8+, Kc8—d7; 35. Dg8×f7+, Kd7—d6; 36. Df7—e7×, Kd6—e5; 37. f6—f7, Tc6—c1+; 38. Kg1—f2, Te1—c2+; 39. Kf2—g3, b4—b3; 40. f7—f8d, Tc8×f8; 41. De7×f8, b3—b2; 42. Dd8—f4+ in črni se je vdal, ker po Kd5 pade še trdnjava na c2. Beli si je s precizno igro priboril zaslužno zmago.

Rešitev nagradne križanice

Vodoravno: 2. akademija, 9. milo, 10. Ezav, 11. en, 12. kad, 14. to, 15. rokavičar, 18. Azija, 19. kot, 21. bon, 23. apologet, 26. ena, 27. era, 28. ar, 29. ban, 31. ve, 33. katoličan, 36. odeja, 37. dar, 39. pat, 41. Elizabeta, 44. mula, 45. oka, 46. lvo, 47. Ub, 48. ki, 49. jed, 52. oporoka, 58. avemarija, 60. Marjan, 71. kobila, 73. uboj, 76. anoda, 77. od, 78. golodhar, 86. epigon, 88. režiser, 90. dohodek, 92. Radohova vas, 93. Manila, 94. karavana, 95. epidemija, 96. Anamarija, 97. čer.

Navpično: 1. Davorin, 2. Amerika, 3. kino, 4. al, 5. dokaz, 6. medij, 7. iz, 8. jata, 13. avizo, 16. Katon, 17. Ciber, 20. opora, 22. otava, 24. labod, 25. genij, 28. akademik, 30. Alena, 32. enota, 34. torilo, 35. Capek, 38. aluvij, 40. ata, 42. za, 43. bob, 50. emir, 51. žaga, 52. obed, 53. pire, 54. ol, 55. Radič, 56. kuhar, 57. Abad, 58. anal, 59. vod, 60. Edo, 61. mah, 62. rov, 63. lida, 64. aga, 65. vek, 67. rov, 68. lna, 69. ara, 70. ne, 71. kip, 72. ovi, 74. od, 75. jez, 76. ar, 79. ova, 80. Erna, 81. nam, 82. lna, 83. čir, 84. ali, 85. raj, 87. pa, 89. že, 91. oje.

Pravilno so resili:

Lojze Hartman, pravni referent, Ljubljana; Franjo Matoh, Karlovec; Jakob Ogrizek, župnik, Peče; Anica Schieckert, Tržič; Karol Volhang, stud. theol., Ljubljana; Nikolaj Koritnik, dijak, Ljubljana; Rajko Makovec, čuvajnica, Vič pri Ljubljani; Zorha Katarina, Ljubljana; Zupančič T., Loke-Trbovlje; Grašič Mitja, učenec IV. razr., Ljubljana; Kosir Stane, dijak, Ljubljana; Pezdirc France, Ljubljana; Stant Goronj, dijak Ljubljana; Otruba Stanislav, Ljubljana; Marija Zakrjasek, Ljubljana; Stanko Kapš, Ljubljana; Alojz Novak, Novo mesto; Konov Peter, Ljubljana; Hojau Zane, Ljubljana;

Brumec Jože, dijak, Ljubljana; Marija Dolenc, učiteljica, Sv. Marjeta n. Puja; Krujčič Josip, dijak, Maribor; Boris Drobnič, dijak, Maribor; Anton Vidensek, pekarna, Ljubljana-Moste; Franc Cacak, Ljubljana; Cuderman Ignacij, gostinčar, Tupalice; Ernest Erjavec, Glince, Ljubljana; Mira Hočevar, Ljubljana; Erjavec Vojko, Ljubljana-Glince; Tone Knafele, Ljubljana; Jelka Hadnik, dijakinja, Ljubljana; Juvan Dušan, dijak, Ljubljana; Levstek Katarina, soproga davčne upravitelja, Ljubljana; Sonja Dekleva, Rakek; Debevec Ivan, Ljubljana-Moste; Gladič Viljem, Ljubljana; Modrinjak France, kaplan, Pišec; Franc Novak, Beltinci; Darinka Černač, dijakinja, Maribor; Jože Cerk, Borovnica; Janežič Vinko, stud. techn., Zagreb; Ladislav Komel, Stari trg pri Rakeku; Ivec Anton, trgovec z mešanim blagom, Suhor pri Metliki; Jakec Silc, učenec II. razr., Ljubljana; Oblak Stanislav, Crnuče; Puntar Borut, dijak, Ljubljana; Urbančič Stanislav, Vrhnika; Albin Kobol, dijak, Ljubljana-Moste; Ivan Omerzu, učenec 4a razr., Ljubljana; Kuharič Slava, Belgrad; Marija Hafner, Jesenice; Zaplotnik Milka, Ljubljana; Cvetanka Priol, učenka 4. razr., Maribor; Korošec Josip, v.šji tajnik drž. železnice, Majšperk; Franc Smolej, Vižmarje pri Sentvidu nad Ljubljano; Pavlič Vinko, Sentvid nad Ljubljano; Adela Bitenc, Zapuže pri Sentvidu nad Ljubljano; Franc Kunstelj, stud. theol., Ljubljana; Hribar J., Bizovik pri Sp. Hrušici; Jos. Ferkulj, dijak, Sentvid nad Ljubljano; Sencur Marjan, Ljubljana; Puntar Stojan, dijak, Ljubljana; Kolaric Erika, dijakinja, Ljubljana; Grunšič Franc, cand. iur., Vič pri Ljubljani; Rozalija Hudovernik, Ljubljana; Vera Kaffje, Ljubljana; Milka Pretnar, Ljubljana; Jakob Pretnar, šel kurilnice, Novo mesto; Pretnar Emerik, Ljubljana; Marica Pretnar, Novo mesto; Gruđen France, Primskovo pri Kranju; Josip Span, Planina pri Sevnici; Jakob Sajovic, župnik, Planina pri Sevnici; Zdravko Jenko, Ljubljana; Erzsin Gabriel, Ljubljana; Osterc Ludvik, Ljubljana; Pezdirc Josko, akademik, Ljubljana; Pavlica Andrejina, stud. iur., Ljubljana.

Izzrebrani so bili:

Zaplotnik Milka, Ljubljana VII., Podjunska 27; Pavlič Vinko, Sentvid nad Ljubljano; Franjo Matoh, Karlovec, Banja 48; Jakob Ogrizek, župnik, Peče; Mira Hočevar, Ljubljana, Rimska cesta 9.1.; Cvetanka Priol, učenka 4. razr. hum. gimnazije v Mariboru.

Na rešitve Nagradne križanice, ki smo jih prejeli po 10. t. m., se nismo mogli več ozirati.

REŠITEV CRKOVNICE

1. Cutara, 2. ataman, 3. Savica, 4. jopica, 5. epigon, 6. zelena, 7. lavina, 8. avijon, 9. Tereza, 10. Ocvirk. Čas je zlato.

Kje je antilopa? Kača jo išče.

Križanica

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13			14	15			16
17		1	19						20
21			22	23				24	
25				26	27		28		
	29					30			31
32				33		34			35
36				37		38	39		
40		41				42	42a		
	43					44		45	46
47						48			

Vodoravno: 2. samostanski predstojnik, 6. obrtnik, 11. stara slovenska pijača, 13. del suhe zemlje, 15. turški naslov, 17. prijatelj tuje lastnine, 19. vrsta barve, 20. reka v jugoslaviji, 21. svetopisemska oseba, 23. možko krstno ime, 24. nadležna žuželka, 25. vrsta angelov, 27. del voza, 28. jed, 29. majhen revež, 32. meso v Palestini, 33. izraz pri kartah, 34. možko krstno ime, 36. svetopisemska oseba, 37. debela palica, 39. kmetiško orodje, 40. predlog, 41. parna piščalka, 42. predlog, 43. pisalna potrebščina, 44. vzrok bolečine, 46. osebni zaimke, 47. slovenski škof v Ameriki, 48. lovilna vrv.

Navpično: 1. poljsko orodje, 3. italijanska reka, 4. družinski ud, 5. utežna mera, 7. mesto v južni Srbiji, 8. mesto v Dalmaciji, 9. mesto v Primorju, 10. ploskovna mera, 12. postaja ob južni železnici, 14. dolžinska mera, 16. nadležna žuželka, 18. cenik, 20. vrsta rane, 22. ameriška država, 24. nemški vilinski kralj, 26. oblika premožnega glagola, 28. svetopisemska oseba, 29. slovenska reka, 30. stara skrajšana vprašalnica, 32. na glavni greh, 33. vodna žival, 35. poljska rastlina, 37. glasbeni instrument, 38. zgodovinski zapisnik, 41. vrsta ptice, 42. žensko krstno ime, 43. vezalna členica, 45. izraz pri kartah.

Solčne kame in solčne bolezni uspešno zdravi znani **SALVAT ČAJ**
 Brošuro o zdravljenju pošlje brezplačno
 Apoteka Sv. Ivana, Zagreb, Kaptol 17
 Ogl. Reg. št. 878.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast **CLAVEN**. - Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost v trgovini in glavne skladišča **M. Hrnjak, lekarnar, Sisk**
 Tvarila se polovici

Zaščitni znak

Gospodarstvo

Poročilo manjšine o novem proračunu

Iz poročila manjšine o novem proračunskem predlogu posnemamo, da je mnenja, da novi proračunski predlog za 1936—37 odgovarja današnji gospodarski in finančni razmeram ter interesom države uprave. Nato poročilo pohvalno omenja uvedbo enotnih proračunov v tehničnem pogledu, ker je na ta način omogočen boljši pregled državnega gospodarstva.

Proračun navaja izdatkov 10.307.040,784 din in ravnotoliko dohodkov. Z ozirom na sedanje dvajsetine so izdatki manjši za 570 milj. din, čeprav so nepokriti krediti iz sedanjega finančnega zakona v znesku 350 milj. din izkazani v računskem delu proračunskega predloga. To znižanje dokazuje varčevanje kralja, vlade in državnega gospodarstva.

Dohodki v novem predlogu so proračunski realno ter izračunani na podlagi dohodkov iz leta 1934 in 1935 računajoč pa pri tem na intencije in ukrepe kr. vlade.

Z ozirom na razne kritike in debate ugotavlja poročilo naslednje. Trditve, da zmanjšanje zemljarine ni dalo nobenega efekta, v kolikor ga je pa dalo, se elekt ne nanaša na zmanjšanje dolgovanih davkov, ni točna, ker ne gre za to, kolika vsota je bila vnesena v proračun kot dohodek od zemljarine, ampak je merodajno le dejstvo, da je katastrski čist dohodek zmanjšal za eno tretjino in se s tem tudi zmanjšala osnova za zemljarino. S samim zmanjšanjem vsote, ki pride v proračun, se nič ne doseže, ker se lahko kasneje izkaže znaten presek.

Odkar je nastopila vlada dr. Milana Stojadovića je nastopil močan val, ki je ukinil drakonski davčni pritisk, na drugi strani pa so prišli gospodarski in finančni ukrepi v izboljšanje položaja. Nato poročilo razlaga dosedanje ukrepe vlade na gospodarske in finančne polju.

Poleg zmanjšanja zemljarine je podaljšal rok za odplačilo davčnih dolgov od 11 na 15 let, dalje je odredilo, da se pred povzemanjem žetve ne smejo kmetje eksekvirati itd. Največ je vlada storila za producente tobaka. Povišana je bila odkupna cena tobaka za 20%, odobrena je dvojna saditev tobaka

v primeri s sedanjo (1.450 napram 754 milj. stotov), nadalje je povečala izvoz tobaka, namerava ustanoviti tobaki institut, nova skladišča itd. Odobrene so znatne olajšave pri eksekutivnih stroških za davčne dolgovce do 10.000 din, saj so zmanjšani na polovico itd. Z uredbo o sorazmernem odpisu dolžnih davkov do konca 1932 so dane možnosti davčnim obvezancem za plačilo dolga, ki grede v nekaterih primerih do oprostitve več kot polovice davčnega dolga. Dalje je bila uveljavljena uredba o plačilu starega dolga s koruzo, kar velja za kmete in male obrtnike. Važne so olajšave, ki so bile dane z ozirom na ukinitje čl. 7. Poleg še številnih drugih so to vse to davčno-taksoni ukrepi.

Poleg tega pa so še ukrepi gospodarskega značaja. Uredba o javnih delih predvideva trošek 1 milijarde din. Dalje je kr. vlada odobrila neodvisno od izrednih kreditov še velike vsote za prehrano pasivnih krajev. Do danes je v ta namen angažirano blizu 40 milijonov din. Nadalje je treba podčrtati pomen uredbe o emisiji 500 milijonov blagajniških bonov. Končno ugotavlja poročilo, da od začetka krize se ni bilo nobene tako bogate periode iniciativ za olajšanje gospodarstva. Vrednost teh iniciativ se mora ceniti tem bolj, ker so bile izvedene v dobi nizkih cen, manjnih državnih dohodkov, ali istočasno zelo velikih državnih potreb.

Drugi del poročila se bavi s politično stranjo tega proračuna ter ugotavlja, da so bile izjave finančnega ministra pred odborom zelo stvarne ter jasne ter je navajal vedno realne razloge za svoje trditve. Zato smatra manjšina, da je soriem strokovno izdelanega proračunskega predloga državni posel, ki je nujno potreben in bi moral opozicija sama pomagati, da dobimo čimprej proračun. Dalje govori poročilo parlamentarni opoziciji, za katero ugotavlja, da posamezni opozicijski klubi nimajo med seboj nič skupnega niti programsko niti politično. Smatra, da gre vlada naprej na poti, črtani v svoji deklaraciji in ta njena politika je v postopnem vračanju normalnemu političnemu stanju, vračanju demokracije in definitivni ureditvi našega političnega in državnega življenja.

doklade	46,0	56,9	43,3
takse	4,1	5,9	9,0
trošarine	22,7	7,6	9,2
kuluf	0,5	0,6	0,8
občinsko premoženje	4,7	3,0	6,4
subvencije	1,8	0,6	0,7
zaostanki iz prejšnjih let	2,6	13,2	16,5
posojila	2,2	2,4	1,7
razni dohodki	4,3	4,1	4,1
občinska podjetja	3,1	2,6	3,4
razpoložljiva gotovina	8,0	3,1	4,9

Tu opazimo močno obremenitev naših občin s trošarinami in nižje zaostanke iz prejšnjih let, kar dokazuje ekspektivnost naših davčnih izterjevalcev.

Zanimivi so tudi tovrstni podatki in primerjava Ljubljani, za Zagrebom in državnim povprečjem vseh devetih sedežev bania in Belgrada (Ljubljana v prvem, Zagreb v drugem, povprečje vseh desetih mest v tretjem stolpcu).

Višina proračuna
107.422.397 Din 246.551.008 Din 829.435.892 Din
Od tega:

Osebnih izdatkov
19.853.059 Din (18,5%) 44.295.199 Din (18%)
186.040.757 Din

Stvarnih izdatkov
87.569.338 Din (81,5%) 202.255.809 Din (82%)
643.395.135 Din

Najnižje osebnih izdatke imamo v Zagrebu (18%), temu sledi Ljubljana (18,5%), najvišje osebnih izdatke imajo pa Cetinje (30,7%).

Osebnih izdatki
19.835.059 Din 44.295.199 Din 186.040.757 Din
se pa razdele na posamezne stroke takole (v odstotkih):

občna uprava	33,9	30,8	26,0
javna varnost	2,8	3,3	3,7
prosveta	10,9	4,2	3,0
zgradbe	3,8	7,2	8,5
kmetijstvo	0,1	1,9	1,5
zdravstvo	3,5	3,7	6,1
socialno skrbstvo	1,6	3,6	2,2
trgovina itd., turizem	0,2	2,5	0,8
meštno premoženje	3,1	0,3	1,3
pokojsnine	17,7	10,5	12,7
meštna podjetja	22,4	32,0	34,2

Občna uprava, prosveta (ženska realna gimnazija) nas drži znatno nad Zagrebom in tudi nad državnim povprečjem, medtem ko smo v zgradbah in zdravstvu znatno pod državnim povprečjem.

Stvarni izdatki
87.569.338 Din 202.255.809 Din 643.395.135 Din
se pa razdele na posamezna poglavja takole (v odstotkih):

občna uprava	1,9	2,8	2,3
javna varnost	1,6	2,9	3,1
prosveta	1,7	2,8	3,5
anuitete	14,6	12,0	25,6
zgradbe	10,8	20,3	15,2
kmetijstvo	—	0,1	0,8
zdravstvo	1,0	2,6	2,8
socialno skrbstvo	8,1	6,9	5,0
trgovina itd., turizem	1,5	0,2	0,6
meštno premoženje	3,8	1,4	1,7
razni izdatki	6,4	1,9	2,2
meštna podjetja	47,1	40,5	31,2
razpoložljiva gotovina	1,5	5,6	6,0

Tu je opaziti zlasti velike investicije pri naših mestnih podjetjih, višje izdatke za socialno skrbstvo, za trgovino, obrt, industrijo in turizem; na vseh drugih področjih uprave pa zaostajamo za državnim povprečjem.

Dohodki sedežev banovin in Belgrada se pa porazdele takole (v odstotkih). Prvi stolpec Ljubljana, drugi Zagreb, tretji povprečje vseh desetih mest.

107.422.397 Din 246.551.008 Din 829.435.892 Din

doklade	6,4	7,4	6,9
takse	7,2	13,1	11,8
trošarine	15,8	17,7	21,3
kuluf	0,1	1,8	2,0
meštno premoženje	13,2	8,0	5,9
subvencije	5,1(?)	—	0,7
zaostanki iz prejšnjih let	1,6	0,1	1,0
posojila	0,6	—	1,0
razni dohodki	0,3	5,7	3,0
meštna podjetja	47,2	43,1	42,0
razpoložljiva gotovina	2,5	3,1	4,4

Po tej razpredelnici imamo višje dohodek od mestnih nepremičnin in subvencij (?), večje zaostanke iz prejšnjih, višji donos mestnih podjetij, vato pa nižje dohodek, takse, trošarine in kuluka.

Sport

Današnji nogometni spored

na igrišču Primorja

ob 14: Primorje rez. : Svoboda.

ob 15: prvenstvena tekma starih rivalov:

Primorje : Ilirija.

V Celju: Celje : Hermes.

V Mariboru: Zelenišar : Rapid.

V Čakovcu: CSK : Atletiki.

Tekme se vršijo ob vsakem vremenu.

Prvenstvo GZSZ

Planica, 15. februarja.

Danes se je vršila tukaj tekma za prvenstvo Gorenjske zimskošportne podzveze. Danes je bil tek na 18 km, ki se kvalificira za samostojen tek in za kombinacije.

Dosegli so

1. Cirandon Anton, Ilirija, 1:22.02; 2. Radič Miha, Dvojje-Mojstrana, 1:27.35; 3. Podlipnik Jože, Bohinj, 1:27.37; 4. Mrak Franc, Ilirija, 1:30.31; 5. Košir Franc, SPD Kranjska gora, 1:31.11; 6. Weber Franc, Ilirija, 1:31.15; 7. Grad Armin, Dvojje-Mojstrana, 1:31.55; 8. Sporn Zdravko, Skala, Jesenice, 1:32.24; 9. Košir Alojz, Dvojje-Mojstrana, 1:32.47; 10. Tavčar Sigi, Sm. kl. Ljubljana, 1:33.09.

Za kombinacijo, ki se nadaljuje s skoki na srednji skakalnici je zasedel prvo mesto Tavčar Sigi (Ljubljana), slede mu pa Klančnik Gregor (Dvojje-Mojstrana), Hribernik Fine (Ilirija), Hribernik Fric (Ilirija), Bračič Danilo (Ilirija). Skoki za kombinacijo bodo ob 9 na srednji 65-metrski skakalnici, popoldne ob pol treh pa bo na isti skakalnici propagandno skakanje.

VREMENSKE PRILIKE V PLANICI.

Z ozirom na obupne prilike, ki vladajo med publiko in v pogledu vremenskih pogojev poslušno to leto, ki je bilo doslej kompromisno in povsem nenormalno, sem se odločil, da za Planico, kjer vodim prvo stalno smučarsko šolo v domu SK Ilirije, osebo izdajam vremensko poročilo. Ta poročilo bom izdajal vsak dan, če bo vreme dovolj jasno, da bo mogoče sestavljati po resničnem stanju vremena. Upam, da bo publika, ki se seštevajo za srednje prilike naših vodnih zmehkih cenov, bila absolutno zadovoljna. Informacija, ker leži Planica s svojo 900 m nadmorsko višino nekoliko v središču naših gorenjskih termov, bodo zainteresirani lahko približno presodili tudi prilike drugih krajev.

Pri tehničnem sestavu teh poročil bo merodajno stanje ob 7 jutraj vsakega četrtka, merjeno na horizontalnem kraju poleg doma Ilirije, torej v dolini Planice, ki ima severni položaj. Poleg momentanega stanja bo priloženo tudi kratko poročilo o vremenu v preteklem tednu. Poročila bodo izdajana pri Pusturku v Ljubljani, Zagrebu in Belgradu ter upam, da jih bodo tudi časopisni uredniki sprejeli.

Sigurno sem, da bo naša zimska publika vzela moč odločitve izdajanja na znanje in mi dala svoje posebno zaupanje.

Lahkotletski športni učitelj za Dravsko banovino, dr. K. Klein, svetelj v Ljubljani. Turistično športno oddel za dvig lahke atletike in pripravo atletov za olimpijske igre vse lahkotletski ljubljanski klubovi, da v torek, dne 18. t. m., prevzame zopet po zelo uspešnih tečajih v Celju, Mariboru ter delne Ptuju trenin lahkotletov vseh ljubljanskih klubov, lahkotletski športni učitelj za Dravsko banovino, gosp. Klein. Ker se naj ne bo ves čas v Ljubljani, opozorjamo vse atlete, da v polni meri izrabijo njegovo udejstvovanje v Ljubljani in redno poskušajo treninje, ki se vršijo: vsak torek, četrtki in soboto od 18.30 naprej v telovadnici II. realne gimnazije na Poljanjski cesti, vhod iz Ciri-Metodove ulice, za skupino Kordana, Primorje in Slogo, vsak ponedeljek, sredo in petek od 10 do 12 telovadnici na liceu, Reitelsova cesta, za skupino

Prijavnice k udeležbi na letošnjem spomladanskem vseletju v Ljubljani ki bo od 30. maja do 8. junija, je uprava vseletja že razposlala. Ako kakšni trdki prijavnica tiskovina slučajno ne bi bila dostavljena, naj jo zahteva od urada vseletja v Ljubljani.

Dražba kožuhovalne v Ljubljani se ponovi dne 9. marca. Tudi za to dražbo je zanimanje inozemstva že močno. Lovci pošljite blago čimprej »Divji koki«, Ljubljana-Vseletjem, da zamore pravočasno obvestiti inozemstvo o naših zalozah krzna.

Fuzija v brodogradnji. Kot smo že poročali, je bila sklenjena fuzija med tvrdko »Brodogradilišče Split« in tvrdko »Yarrow, Jadransko brodogradilišče. Nova tvrdka se bo imenovala »Jadranska brodogradilišča a. d.« Za delnice Splita dobe lastniki 8000 kom. novih delnic po 1000 imenske vrednosti, delničarji Yarrowa pa dobe na 27 starih delnic 200 novih delnic.

Konkurz je razglašen o zapuščini po pok. Homar Francu in o imovini Homar Ivane, posestnice v Kamniku. Zaprice 21: prvi zbor upnikov 25. febr., oglašiti se je do 12. marca: ugotovljeni narok 17. marca.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Zoreta France, trgovca z mečanim blagom v Slov. Konjicah št. 95, narok za sklepanje poravnave 1. aprila, oglašiti se je do 25. marca.

Potrjena poravnava. Poberaj Josip, drogist v Ptuj, za 50% v 6 trimesečnih obrokih: Stiglj Franc, trgovec v Dubrovniku (Prekmurje) za 50% v 3 obrokih.

Končana poravnava. Zilič Bogdan, trgovec v Ljubljani, Tyrševa cesta 11.

Odlog plačil je dovolilo kmetijsko ministvo Hranilnici in posojilnici v Sv. Pavlu pri Preboldu, r. z. o. z., za 6 let, od 12. decembra 1935, za vloge do 20. septembra 1935, obrestna mera znaša 2,5%.

Izpit za elektroinstalaterje. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, Beethovnova ulica 10, naznanja, da bodo izpit za elektroinstalaterje v mesecu mareu t. l. Prijave je vložiti oziroma poslati zbornici do 20. februarja t. l. Predhodno je predložiti vsa usposobljenostna dokazila v overovetih pristojnem »Združenju pooblaščenih elektrotehnikov« v Ljubljani, kjer prejmejo kandidati tudi vsa potrebna navodila glede prijav. O pristupnosti k izpitu in natančnem datumu, kdaj se bo izpit vršil, bodo kandidati obveščeni s posebno zbornično odločbo.

Licitacije. V Intendanturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani bo dne 24. febr. t. l. oteralna licitacija glede nabave alkoholnega kvasa, in dne 28. februarja t. l. za dobavo 17.600 m³ drv in 4.700 ton premoga. — V pisarni inženjerje štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani bo dne 29. februarja t. l. oteralna licitacija za popravo strehe jahalnice v Mariboru in dne 2. marca t. l. za preureditev stranišč vojašnice v Ljubljani.

Gradbeni oddelk ravn. državnih železnic v Ljubljani sprejema do dne 25. februarja t. l. ponudbe za dobavo »Walterjevih sprav. — Ravn. državnega rudnika Velenje sprejema do dne 26. februarja t. l. ponudbe glede dobave Dräger-Kalpatron, rezervnih delov za centrifugalno sesalno, avtomatičnih tropolnih oljnih sklepov, reducirnega ventila, analitičnih utežev in libele za tehnično, tesnilnih obročev za »Klingerc« parne ventile, upornih segmentov in izolirnih ceví.

Tablice za dimenzioniranje armiranega betona po novih predpisih. G. inž. Klopčar je so-

stavljal, Jadransko, Planica. Atleti Slovana naj se zamotat razdelijo v obe telovadnici. Atleti ene skupine, ki bi bili zadnji posredni treninje skupine, in obiskujejo treninje druge skupine. Vseeno sredo od 16 naprej in nedeljo dopoldne od 9.30 naprej se vrši na igrišču ASK Primorja, Tyrševa cesta, cross-country trenin za vse srednje in dolgoprogaste. V nedeljo istotam in ob istem času tehnični trenin za metalce. Opozorjamo se tudi vsi ljubljanski lahkotletski klubi in telovadnice dravske banovine, da je redno obiskovanje treninsov dovoljeno istotam vsem njihovim članom lahkotletom, ki se iz bilo katerikoli razloga nahajajo v Ljubljani, imajo se pa javiti pri svojem prvem treninzu služboju enu odborniku Turističnega športnega odbora. — Predsedstvo.

Akademski športni klub priredi dne 18. t. m. in 20. februarja smučarske tekme v smuku, slalomu in toku na Croonu vrhu nad Jesenicami. Tekmovati bodo v konkurenco le člani ASK, lvon konkurenco pa vsi ostali akademski. Tekme se po pravilih IJSZ. Tekme v smuku in slalomu veljajo obenem za klubsko kombinacijo za prehodno dirko »Slovene«. Tekmovalci, ki glasujejo oddajo iz Ljubljane v torek zjutraj. Zbirališče pred hotelom ob 7. Vožnja, hrana in stanovanje stane za vse tri dni 50 Din.

Tekmovanja v Ga-Pa

Bob tekme

Danes so se končala bob tekovanja v pari. Glavna borba za prvo mesto se je bila med bobom Amerika I. ter bobom Svica II. Bila sta precej enaka, ker pa ni bob Svica II. pri drugi vožnji dosegel onega časa, kakor so ga splošno pričakovali in ki mu je bil potreben za prvo mesto, se je bobu Amerika I. posrečilo osvojiti si s časom 5:29.29 prvo mesto in s tem zlato olimpijsko kolajno. Na drugem mestu mu sledi Svica II. s časom 5:30.64. Na tretjem mestu je bob Amerika II. (5:37.96), na četrtem mestu Anglija I. (5:40.25), nakar sledi Nemčija I., Nemčija II. in Svica I.

Hockey-tekme

V finalne tekme je prišla Anglija s prednostjo 2:1 nad Kanado. V petek zvečer si je Anglija priborila nadaljnji dve točki s prepričljivo zmago nad Češkoslovaško 5:0. Danes, to je v soboto, pa Kanada premagala Češkoslovaško 7:0. Današnja večerna tekma med Ameriko in Kanado bo torej določila zasedbo prvih dveh mest. Po sedanjem stanju je možno, da zasede prvo mesto ali Anglija ali Kanada ali pa Amerika, dočim je Češkoslovaška definitivno na četrtem mestu. Dosedanje finalne tekme so izpadle tako-le:

Amerika : Češkoslovaška 2:0,

Kanada : Češkoslovaška 7:0,

Anglija : Češkoslovaška 5:0,

Anglija : Kanada 2:1,

ter se tozadevna tabela glasi:

Anglija	2	2	0	0	7	1	4	(9)
Amerika	1	1	0	2	2	0	2	(0)
Kanada	2	1	0	1	8	2	2	(0)
Češkoslovaška	3	0	0	3	0	14	0	(6)

Umetno drsanje gospodov

Danes je bilo zaključeno tudi tekovanje v umetnem drsanju gospodov. Prvenstvo si je enoglasno priboril dosedanj nesporni olimpijski prvak Dunajčan Karl Schäfer s 422,7 točkami. Sledi mu na drugem mestu Nemec Ernst Bayer s 408 točkami. Na nadaljnjih mestih sledi: 3. Felix Kaspar (Avstrija) 401, 4. Montgomery Wilson (Kanada) 394,5, 5. Henry Chapp (Anglija) 394,1, 6. Jack Dunn (Anglija) 387,7. Nadaljnja mesta so zasedli Finec Mikannen, Madjar Zseries, Madjar Pataky ter Anglež Tomlin. Razlika v točkah je med tekmovalci zelo majhna, kar dokazuje ostro borbo, ki je vladala v tekmovalcu.

stavil in izdelal tablice za izračunavanje armiranobetonskih konstrukcij po predpisih pri nas na novo uveljavljenih švicarskih norm. Na eni sami tabeli nudijo te tablice podatke za univerzalno uporabo tako za dimenzioniranje, kakor tudi za presojo napetosti in to za vse potrebne napetosti betona in železa. Tablicam so še priključene razpredelnice za računanje posebnih konstrukcij, kakor dvojne armature, nadalje pregled uporabljivih enačb z vsemi pojasnili. Pregledno je podan tolmac švicarskih predpisov s sestavkom dopustnih napetosti betona in železa. — Bogata snov je podana v zelo skrženi in pregledni obliki tako, da je avtor dosegel poleg preglednosti in priročnosti tudi takojšnje razumevanje in uporabljanje tablic za dimenzioniranje armiranega betona. — Tablice so zaželen pripomoček tako konstrukterjem kakor tudi oblastem in nadzornim organom. Dobe se v vseh knjigarnah. Njih cena je kljub lepi in solidni opremi nizka din 40. — Brošura obsega 15 strani z dvema tablicama. — Kom. založba: Nova založba, Ljubljana, Kongresni trg 19.

Borza

Dne 18. februarja 1936.

Denar

Ta teden je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 4.808 milij. Din v primeri s 9.129.550,2 3.709 in 3.559 milij. Din v prejšnjih tednih. Največ prometa je v angleških funtih. Najzastnejši promet je bil zabeležen v ponedeljek s 2.397 milij. Din.

Za italijansko liro (valuto) so plačevali denarni zavodi 3.07—3.12 za dolar pa 50.25—50.75.

Belgrajsko »Narodno blagostanje« navaja, da so se ta teden tečaj v svobodnem deviznem prometu nekaj popravili. Funt je narasel od 256.50 do 257.25 na 256.50—258. Kasneje pa je po intervenciji Narodne banke popustil na 255. Dolar je narasel od 50.75—51.25 na 51—51.50, švic. frank od 16.85—16.95 na 16.875—16.975, franc. frank pa od 341—343 na 341.50—344 (zaradi večjega povpraševanja iz Ljubljane in Zagreba).

Curih, Belgrad 7, Pariz 20.215, London 15.12, Newyork 302.75, Bruselj 51.575, Milan 24.30, Madrid 41.00, Amsterdam 207.80, Berlin 123.10, Dunaj 57.10, Stockholm 77.95, Oslo 75.95, Kopenhagen 67.50, Praga 12.68, Varšava 57.75, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.66, Buenos-Aires 0.8376.

Živina

Ptujski prašičji sejem. Kljub hudi zimi je bil prašičji sejem v sredo, 12. t. m. razmeroma dobro založen, in tudi kupčija je bila dobra. Pripeljali so 185 rilcev, od teh so prodali 71 komadov. Cene svinjam so od zadnjega sejma nekoliko poskočile, to pa radi tega, ker je pretežna količina že razprodana in nimajo kmetje več toliko svinj na prodaj, kakor v jeseni. Povprečne cene so tokrat bile naslednje: pršutarji 4.50—5.50 Din, mašne svinje 6 do 7 Din, plemene pa od 4.50—4.75 Din za kg žive teže; prasce so prodajali po kakovosti od 70—120 Din komad.

R. Poljak.

K reformi našega šolstva

S posebnim ozirom na meščansko šolo

V poslednjem času se mnogo piše in govori o celotni reformi našega šolstva. Reform smo doživeli že mnogo, toda naše šolstvo vidno od leta do leta kvalitativno propada. Kljub vedno novim, modernim in prenatrpanim učnim načrtom je znanje učencev sicer morda kvantitativno večje, zato pa kvalitativno slabše, bolj površno, bolj nedozrieto in manj temeljito. Tako toži srednja in meščanska šola ter razne strokovne šole o učencih osnovnih šol, vseučilišče in druge podobne šole pa o absolventih srednjih šol. Kaj je temu vzrok?

1. Zmaterializirano pojmovanje življenja, ki je produkt liberalne dobe in je pronicalo tudi v šolstvo, ko vidi človek samo sebe in to, kar je otipljivo, etičnih globlin življenja pa mu manjka, to je etičnega pojmovanja in misla vsakega dela: dolžnosti, podreditve in žrtve v socialnem občestvu. Zaradi pomanjkljive in napadne etične vzgoje sili mladina, tako vzgojena, bolj kot kdaj prej v lahke gospodske službe kljub temu, da smo vpeljali v šole ročno fizično delo in kljub temu, da poučujejo v gotovih šolah bolj za praktično življenje. Zato: poleg več praktičnega pouka tudi več etične vzgoje, kajti sama praktičnost bo rodila največkrat vprav nasprotno, česar pričakujemo, in prav to, kar potrebujemo: lov za bogastvom in lagodnim življenjem ter izkoriščanjem.

2. Šola je treba zopet bolj približati ljudstvu in domači zemlji, da jo bo oplajala živa in sveža življenjska modrost in ne tuja, brezkrvna šolska učnost. Vsaka odtujitev šole od ljudstva se vsestransko maščuje. Ne zadostujejo tukaj uradna društva »Šola in dom«, potrebna je globlja duhovna zveza z zemljo in ljudskim občestvom. Potrebna je zato čim širša samouprava šolstva, da bodo vse zdrave, žive in tvorne ljudske sile pritegnjene k sodelovanju pri dvigu našega šolstva in vzgajanju naše mladine!

3. Nujno potrebno je, da sestavljamo vse učne načrte na podlagi psihološkega razvoja učenčevega, ker drugače pismo mladino v neprebavljivo hrano, ki ji dozorevske duševne sile samo zamori. Naši učni načrti, ki jih slovenski šolniki dobivamo, so kar naprej poskušajo. Glavno je v teh načrtih snov, starost učencev pa se upošteva premalo. In vendar ni prvo pri mladini snov, ampak je najvažnejše razviti v učno snovjo v učenca vse njegove umske, hotne in čustvene sile v skladu z dozorevačimi telesnimi silami in telesnimi spretnostmi. Znano je, da mnogi vestni ljudskošolski učitelji pridružujejo mladino kljub prepovedi še po pouku v šoli, da jo naučijo začeti štiti in pisati v materinem jeziku in računati, ker pri edanji preobremenjenosti z najrazličnejšo snovjo tega res pri najboljši volji pri rednem pouku ne zmorejo več. Osnovno psihološko načelo pa je, ki ga je postavil že Pestalozzi, da bodi snov v ljudski šoli od 6—10 leta starosti učencev kolikor mogoče koncentrirana, to je kolikor mogoče bodi malo predmetov, ker so zmognosti otrokove še majhne in še ne zmoro sprejetosti znanja, ločenega na predmete, kar ni več prava podoba celotnega življenja, ker je potrebna že abstrakcija in sistematičnost. Zdaj pa imamo na pr. že na osnovni šoli med mnogimi drugimi predmeti v 3. razredu tudi predmet »Praktične gospodarske znanosti«!

V meščansko šolo hodi mladina redoma od 10. do 14. leta, zato v tej predpubertetni dobi še ni zrela za gotove pravne strokovne predmete, ki jih hočejo nekateri vpeljati; pač pa dobiva mladina v tej dobi, ko mine svet pravljic, čimdalje več misla za resničnost in splošni praktični pouk. ki pa mora biti še izraz celotnega življenja in je nekak temelj vsakemu pravemu strokovnemu pouku. Meščanska šola podaja zato mladini, kakor pravi češki učni načrt, višjo splošno izobrazbo, znanje in spretnosti, ki jih vsakdo potrebuje v življenju, se znanjaj za življenjem ljudstva in njegovimi nalogami v kulturnih in gospodarskih stremiljenjih sveta in ga vadi k samostojnemu delu. Strokovnost pouka bodi vedno v sporazumu s skupnim vzgojnim in učnim ciljem in z zmognostmi učencev, nikdar pa naj ne vodi k osemletemu pojmovanju posameznih predmetov. Učni predmeti naj bodo med seboj povezani kot delovna celota in naj ne bodo toliko predmeti zase, kolikor učni principi. Da bi gojila meščanska šola na obširnih zemljiščih najraznovrstnejše panoge kmetijstva, kakršen predlog smo že slišali, je neizvedljivo, ker bi bila to potem kmetijska strokovna šola, za kar pa mladina nima še dovolj temeljnega znanja in potrebne zrelosti. Prav tako je s preveliko zaposlitvijo mladine pri že kompliciranem fizičnem delu v modernem opremljenih delavnicah. Oboje je potrebno, toda v skladu s starostjo učencev in s ciljem meščanske šole, ki naj daje mladini višjo splošno izobrazbo, ki pa je po svoji učni snovi in po izbiri predmetov usmerjena praktično. Tudi delitev meščanskih šol na kmetijsko, obrtno in trgovsko smer je praktično neizvedljiva, ker so po vseh šolah učenci, ki se bodo posvetili kmetijstvu, obrti in trgovini, v skladu s strukturo našega naroda precej v

enakem številu. Močna in v skladu s ciljem meščanske šole je samo ena smer: prilagoditev krajevnim razmeram, v kateri je zapopeden tudi gospodinjstvo za deklice, kar v gori naštetih smereh ni. Osnovna šola bodi temelj višji ljudski izobrazbi, meščanska šola pa bodi s svojim praktično usmerjenim poukom temelj višji strokovni izobrazbi. Na teh načelih je bil deloma sestavljen tako imenovani slovenski učni načrt za meščanske šole, ki mu je bil oče eden izmed naših najboljših šolnikov, dr. Leopold Poljanec. Ta načrt je dajal še posebnega razmaha tej ali oni nadarjenosti mladine, ker so se vsi predmeti, tudi veščine, smatrali za enako vredne. Podoben načrt je sestavilo tudi učiteljsko slovenskih meščanskih šol, ga dalo tudi natisniti, uveljavljen pa ni bil. Leta 1926 smo dobili nov enotni učni načrt za vso državo, ki pa je bil slabši in je slovensko učiteljsko pri sestavi le malo sodelovalo, odnosno so bili naši predlogi le malo upoštevani (17 predmetov). Zakon za meščanske šole predvideva 21 predmetov, med njimi tudi nekaj strokovnih. V zadnjem času se nam je obljubil že dolgo napovedani novi učni načrt, ki pa je bil, kakor učni načrt za osnovne šole, še slabši. (Obrtna smer meščanske šole brez prostoročnega risanja, v višjih razredih po dve uri tedensko slovenščine — avstrijski učni načrt ima za materni jezik 6 tedenskih ur) —, prenatrpanost in podobno.) Kakor sem slišal, je predložen sedaj zopet nov načrt.

4. Šolski zakoni, učni načrti za posamezne šole in učne knjige naj se sestavljajo tako, da bodo v skladu s celotnim našim šolstvom, ki naj se vsestransko prilagodi tudi novim potrebam časa. Pri nas se je le preveč razvijala vsaka vrsta šole po svoje, ne pa samo kot člen v stavbi našega šolstva; zato skuša več ali manj že tudi vsaka šola zrelo oblikovati otroka. Eden izmed najvažnejših problemov je, kako odvrtiti mladino, da ne bo silila tako splošno v intelektualne poklice, vendar pa dobila zadostno višjo splošno izobrazbo, ki je dandanes potrebna v pridobitnih poklicih. Ta naloga pripada prvenstveno meščanski šoli, zato je tudi ta tip šole pri nas eden najvažnejših. Najboljši absolventi meščanskih šol pa naj imajo dostop tudi na srednje strokovne šole, kakor kmetijske, tehnične, strokovne, gozdarske, mlekarke, gospodinjstve, vojaške, učiteljske in podobne šole. Meščanske šole so večinoma na podeželju, zato bi ne bilo prav, če bi absolventi meščanskih šol, ki so po večini kmetijski fantje, ne imeli dostopa v te šole. Izбира pa se naj vrši strogo po sposobnostih, umskih in navedenih, kar bo pravilno reguliralo naš inteligentni naraščaj.

5. Urediti je treba vodstvo in nadzorstvo naših šol, posebno meščanskih, ki so prava pastorka v tem pogledu. Kakor imata osnovna in srednja šola svoje oddelke na banski upravi, tako naj bi imela svoj oddelke tudi meščanska šola, ki bi mu naj načeloval globoko naobrazen nadzornik za meščanske šole. Sedaj nadzirajo meščanske šole, in sicer vse hkratu, ob koncu leta posebni odposlanci, poveljni profesorji, ki pa ne morejo biti poglabljeni v te vrste šol. Poseben nadzornik za meščanske šole pa bi bil v stalnem stiku s temi šolami in ne samo ob koncu leta.

6. Meščanske šole se morajo prilagoditi krajevnim potrebam. Učni načrt naj bi bil zato za celo državo samo okvirni, ki bi puščal posameznim pokrajnam dovolj svobode, da bi to šolstvo, ki vzgaja mladino za praktične poklice, priredilo svojim gospodarskim in kulturnim razmeram primerno, ki pač niso po vsej državi enake, ampak še precej različne. Iz tega razloga bi tudi ne posepevali ugodnega razvoja tega šolstva enotni učbeniki. Na Češkem mora celo vsaka šola sestaviti v skladu z okvirnim učnim načrtom svoj učni načrt.

7. V skladu z nalogami meščanske šole, ki se mora prilagoditi krajevnim razmeram in ljudskemu življenju, je važno, da je učitelj v svojem kraju stalen, kakor je bilo včasih. V zvezi s tem naj bi se uzakonilo, da bi se učna mesta razpisala, ker si bo le tako lahko učitelj izbral kraj, ki bo njegovi zmognostim najbolj primeren. Za dober učni in vzgojni uspeh je nujno potreben na šoli red in mir, ki ga sedaj že leta in leta pogrešamo po krivdi pretrganega centralizma. Zdaj je ponavadi tako: komaj se prične redni pouk, se začne učitelj premeščati, kar trpi navadno vse prvo polletje. Pa se zgodi, da je na nekaterih šolah učitelj preveč, na drugih premalo. Kakšen uspeh naj doseže šola, če pa se zgodi celo, da ostane upravitelj sam na šoli, ali če ostane na šoli upravitelj s tremi učitelji za 5 razredov, ali če se prične redni pouk šole meseca maja itd. Medtem ko je na nekaterih šolah tako občutno trpel pouk, pa so na primer novi absolventi ped. šol že čakali mesec dni na namestitve, ker ni bilo dekretov. Vemo, da niso tukaj krive posamezne osebe, ampak sistem; zato je nujno potrebno, da dobijo banovine tudi po-

trebno šolsko samoupravo. Centrala ne zmore pri najboljši volji vsa.

8. Urediti bi bilo treba službene prejemke meščanskošolskega učiteljskega v skladu s ostalimi uradništvi. Če prejema n. pr. starejši učitelj ali upravitelj meščanske šole, ki ima večjo predizobrazbo 200—300 Din dohodkov manj na mesec, kot če bi bil osnovnošolski učitelj v istem kraju, to prav gotovo ne vpliva ugodno na razvoj meščanske šolstva, posebno še, ker je učiteljsvo meščanskih šol sorazmerno najbolj obremenjeno z učnimi urami. Vsi upravitelji in ravnatelji drugih šol uživajo naravno stanovanje ali prejemajo stanovalno, edino upravitelji meščanskih šol so v tem oziru izjema.

9. Na meščanski šoli naj bi poučevali samo učitelji s pedagoško izobrazbo in ne tudi takolimenovani strokovnjaki, ker je ta šola še v prvi vrsti vzgojalnišče in mora biti pouk vzgojen. Za poučevanje večšin, kakor petja, telovadbe, kuhanja, ročnega dela naj bi oblast še posebej izobrazila redne učitelje meščanskih šol, kakor se je godilo to v prvih letih po preobratu. Ni zadosti n. pr. kuhinja in predmet kuhanje, treba je za pouk tudi urediti.

Kam odhajajo učenci meščanskih šol? Skoro

Iz življenja Primskovškega gospoda

(Dodatek k »Slovencu« leta 1935, št. 205.)

Ko so brali ljudje lani v nedeljo pred božičem moj spis pod zgornjim naslovom zlasti po Dolenjskem po Temeniški dolini in drugod, so se zanj posebno zanimali naši kmetje, pa tudi drugi, kakor sem zvedel iz Mokronoga, Mirne peči, Novoga mesta i. dr., vsaj je ime »Primskovškega gospoda« še dandanes, čeprav je minulo meseca decembra lanskega leta že 45 let od njegove smrti, povsod znano in v najboljšem spominu, in nekateri še žive, ki jih je v njihovih otroških letih ozdravil, drugi pa so slišali o njem od svojih staršev, kako so iskali pri njem pomoči v prav različnih zadevah in okoliščinah, posebno pa o raznovrstnih boleznih pri ljudeh in živali. Pa vsaj ni čudno! Še dandanes pripovedujejo naši ljudje, da so hodili ljudje na Primskovo skozi našo župnijo, kakor jih je pot vodila, kar v trumah, kakor v procesiji, toliko jih je bilo dan na dan. Koliko moč pa mu pripisujejo še celo toliko let po njegovi smrti, nam spricuje to, da se zanašajo še dandanes nekateri na njegovo pomoč n. pr. pri živinskih boleznih in hodijo iskati na njegov grob zemljo, kamenčke, cvetlice, nekateri pa trgajo vejice z lipe pod cerkvijo, češ, da jo je blagoslovil Primskovski gospod. Ko so tudi po naših vaseh brali moj spis, tedaj se jih je še nekaj spomnilo, da je tudi ne ozdravil v otroških letih Primskovski gospod, drugi pa so se spomnili, kaj so slišali o njem od svojih staršev. Da se tudi ti zanimivi slučaji omo pozabljivosti, sem zapisal vse, kar sem mogel še poizvedeti. Saj je bil župnik Humar mož, ki je bil znan s svojim nenavadnim ozdravljanjem ne samo po vsem Slovenskem, Hrvaškem, Kečevskem, ampak tudi daleč po tujih deželah. Saj je znano, da je iskal pri njem zdravila celo nekdanji španski pretendent Don Carlos. Bil je na Primskovem menda leta 1884. Sušilo se mu je grlo in ni mogel nikjer najti pomoči in zdravlja, a Humar ga je ozdravil (Pismo X. »Slovenec« leta 1933, 21. junija, št. 139.).

Lojze Gliha, posestnik iz Dolge njive, mi je povedal tole: Moj oče + Matija mi je pravil, da mu je bil ukraden denar. Pa je šel na Primskovo iskat pomoči. Humar mu je rekel: Ravno tisti vas je okradel, kakor ga sumite. Nato mu je dal blagoslovljenega kruha in mu rekel: Ta kruh pojte dvakrat in tat vam bo denar nazaj prinesel, samo toliko manj, kolikor ga je že porabil. In res sem našel denarnico kmalu potem zataknjeno na hodniku za hišo. Manjkalo je samo malo denarja.

Gospa Bregarjeva iz St. Lovrenca pripoveduje: Bila sem stara okoli 8 let, ko nas je obiskala na Veliki Loki naša stara mati iz St. Petra pri Novem mestu. Imela je sina, o katerem pa že dolgo časa ni vedela, ali je še živ ali ne, in kje je. Pa je šla na Primskovo in vzela mene seboj. Ko je povedala župniku, po kaj je prišla in kaj bi rada zvedela, je vzel župnik nekaj v roke. — kaj je bilo, se nikakor ne morem spomniti — in je dal to stari materi pred oči, naj pogleda, je li to sin njeni. In stara mati ga je spoznala in je rekla: Je pravi. Nato je župnik odgovoril: Je še živ. In res je bil še živ, kakor so kasneje zvedeli. — Stara mati pa je bila prinesla seboj tudi nekaj belih trakov in je prosila župnika, naj jih blagoslovi, kar je storil in te je odnesla potem seboj domu. Zakaj jih je dala blagosloviti in jih potem rabila, pa ne vem. — Kakor sem pa zvedel od druge strani, so nosile nosče žene trake blagoslovljat na Primskovo zato, da so se z njimi prepasovale pred porodom, da so potem lahko rodile.

Marija Ostanek iz Mačkovca pravi: Ko sem bila stara okoli 6 let, me je začelo desno oko boleti. Delalo se mi je na njem »belo«. Da bi ozdravila, so mi pihali v oko zdrobljen sladkor, pa ni nič pomagalo. Šli sva z materjo na Primskovo

dve tretjini učencev izstopi po dovršenem 14. letu iz šole, ne da bi jo dovršili. Ti učenci gredo vsi v praktične poklice. Za ostalo tretjino učencev, ki šolo absolvirajo, imam pri rokah statistiko absolventov drž. meščanskih šol za šol. leto 1933/34: vseh absolventov je bilo 697, v praktične poklice (obrtni, trgovina, kmetijstvo) so vstopili 408, na strokovnih šolah in tečajih je nadaljevalo študije 289 absolventov, v uradniške službe (industrijske pisarne) pa jih je vstopilo 5. Iz gorenjih podatkov, ki nam dajejo vsaj približno sliko, je razvidno, da vstopajo učenci mešč. šol v več kot tridesetinski večini takoj v praktične poklice. Zelimo le, da bi se dvignilo naše gospodarstvo, da se ne bo treba vajeneu bati, kdaj postane pomočnik in bo moral večkrat kot brezposelni na cesti. Večja strokovna izobrazba nam je v teh težkih gospodarskih časih, ko je konkurenca vsak dan hušja, tako po kvaliteti in ceni izdelkov, nujno potrebna, posebno še nam, ki smo majhen narod in je še vedno naše gospodarstvo več ali manj v rokah tujcev. Vsak obrtnik in kmet mora biti dandanes predvsem tudi dober trgovec svojim izdelkom. Globok temelj višji strokovni izobrazbi pa naj s svojim vzgojnim in praktičnim poukom polaga meščanska šola, ki jo naj vedno oplaja zdrava ljudska duša.

iskati pomoči. Gospod mi je najprvo križal pred očmi in me pri tem prav srpo gledal v oči. Nato pa je nama dal kos blagoslovljenega kruha, od katerega sem pojedla vsak dan kosček. Pa sem popolnoma ozdravila in me niso nikdar več oči boleli.

France Golob iz Mačkovca se spominja iz otroških let: Imeli smo kravo, ki je skoraj vselej težko telila. Pa je šel oče na Primskovo in je dobil od gospoda nekaj blagoslovljenih klincev. Tega je oče nekam zabil v hlevu in od takrat je krava vselej lahko telila.

Zena Marija Zupančič iz Mačkovca ve povedati: Ko sem bila še doma v Dolenji vasi četeške župnije, je bila moja sestra božjastna. To bolezen je dobila, ko je bila stara okrog 9 let in se je enkrat silno prestrašila. Božjast jo je napadla navadno po dvakrat na teden. Starši so iskali za njo pomoči in zdravil pri več zdravnikih, pa ji ni mogel nikdo pomagati. Pa so ji svetovali, naj gre na Primskovo. In res je šla tje s svojo staro materjo. Ta je povedala gospodu, da so jo vodili že okoli več zdravnikov, ki ji pa niso mogli nič pomagati. Nato je rekel župnik nevoljen: Pa jo še zdaj ženite! (Najbrž je bil nevoljen zato, ker niso prej iskali pomoči pri njem in zastoni delali toliko stroškov za zdravlja in zdravnike.) Potem je rekel stari materi, naj gresta z deklico v cerkev. Za njima je prišel tudi župnik v cerkev in je dekle križal po hrbtu in prsih z rokami. Nato jima je rekel, naj gresta domov, pa da jo bo še enkrat »opomnilo«. In res je dekle popolnoma ozdravilo, samo enkrat jo je še t. j. čez 14 dni malo »opomnilo«. Potem pa jo ni nikdar več vrgla božjast, ko jo je prej metala 7 let. — Ko je bila še doma, so imeli kravo, na katere mleko so bile na smetani različne barve, rdeča, rumena in višnjeva in zato se ni dalo mleko mesti. Pa so šli zopet na Primskovo. Župnik je blagoslovil kruh in kamne in dal domov. Kruh so dali, da ga je pojedla, kamne pa so zakopali pod jasli. Odslej se je dalo mleko vselej umesti.

Urška Skočir iz Krtine pripoveduje: Bila sem stara kakih 22 let, ko so mi silno boleli zobje in sem bila močno otekla, da skoraj nisem videla. Pa sem šla na Primskovo in sem dobila tam vode in sladkorja, kar naj uživam. Pa mi ni bilo treba. Gospod mi je z roko pomahal pred obrazom in mi je precej odleglo. In ko sem prišla domov, sem bila zdrava.

Ljudje so se zatekali na Primskovo tudi v prav različnih nadlogah in potrebah. Taka n. pr. če so črvi uničevali polja. Dobili so blagoslovljene kamne, katere so daval po njivah, da črvi niso več pokončavali pridelkov.

Če je krt ril po njivah in travnikih, so dobivali blagoslovljene klince, ki so jih potikali po zemlji, in krt ni več ril.

Če so gosenci repo uničevali, je dal steklenico vode, katero je blagoslovil, in s to so kropili repo, da je imela mir pred gosencami.

Svojim župljanom pa je tudi rekel, da se jim ni treba bati t. o. č., da ne bo nikdar pobila, dokler bo on pri njih.

O Mih. Milkoviču, o katerem sem pisal v svojem prvem spisu, naj še dostavim, da mu je rekel župnik: Ti Miha, ti boš učkal visoko starost! In res je mož od lanskega sv. Mihaela sem že v 80. letu, pa tako čvrst, trden in zdrav, da bi mu človek ne prisodil 79 let. Še dela sam, ker je vdovec mora sam gospodariti in gospodinjiti in kuhati.

Od vseh pa, ki so iskali na Primskovem pomoči, je zahteval župnik trdno vero in zaupanje, češ, če boste verovali, vam bo pomagalo. (Prim. pregovor: Kdor veruje, mu tekne.) S.

Ludwig Ganghofer:

14

Grad Hubert

(Roman.)

Grof Tasilo je zapustil park ter odromal po razsvetljeni cesti proti vasi. Čez četrt ure je došel do jezera. V širokem krogu so se svetila okna vseh vil. Na terasi krčme, ki so jo razsvetljevale plamenice, je bila nekaj miz z nedeljiskimi gosti, na bregu pa je stala gruča fantov in deklet v živahnem pogovoru. Ob Tasilovem prihodu so utihnili. Nekdo od fantov je stekel, izginil v čolnarjevi koči in zaslišali so rožljanje verige in ropot čolna, ki se je pojavil iz črne lope ter se usidral ob bregu. Bil je ličen čoln z oblazinjenimi klopmi, a sedež pri krmilu je obdajala izrezljana ograja. Hlapec se je izkrcal in grof Tasilo je prevzel vesla.

Čoln je drsel preko širnega jezerskega zaliva proti neki vili, z vrta katere so se spuščale do vode bele kamenite stopnjice. Ko se je čoln približal, je zazvenel oritajen glas: »Tasilo, ti?«

»Da, otrok!«

Čoln je pristal in grof Tasilo se je vzdignil, da bi sejel vitko dekleško postavo, ki ga je bila pričakala na stopnjicah.

»Ana?« je vprašal drugi ženski glas od vile. »Ali nočeš vzeti plašča?«

»Ne! Zrak je tako mehak in topel kot sonce.« S Tasilovo pomočjo je dekle stopilo v čoln, se vsedlo v zadnji del, ga odrinilo od zidu in prišlo za krmilno vrvico.

Krepki zamahi so gnali čoln, ki je šumel, na široko jezero. V mesečini so se skrile kaplje, ki so padale z vesel in za krmilom je ostajala v temni vodi blesteča brazda.

Nekaj časa sta oba molčala, potlej je spregovoril Tasilo: »Odpusti mi, da sem ti dal čakati! Ali nisi bila nestrpljiva?«

»Bala sem se že, da te ne bom več videla. Zdaj si pa vendar prišel!« Topli, melodični glas je zvenel v nočni tišini kot lahen spev.

»Nisem bil gospodar svojega časa. Od včeraj je moja sestra v Hubertu.«

Odgovor se je obotavljal: »Vem —«

»To te skrbi? Ne, Ana, bodi mirna! Kako pride vse drugo, ne vem. Toda moja sestra bož v naskoku osvojila. Navdušuje se zate. In ona naj tudi prva to izve. Končno moramo pa vendar govoriti; odločitve ne smemo dalje odkladati. Nočem, da bi te začeli v vasi opravljati.«

Mehka roka se je dotaknila njegove: »Hvala ti.« »Toda otrok!« Poljubil je bele prste ter zopet prijel za vesla. »Ljubim te in hočem, da te tudi drugi častijo kakor zaslužiš. Zato se mora ta negotovost končati. Sklenil sem. Te dni pridejo moji bratje za teden dni na Hubert in domnevam, da nas bo papa, da bi si svadenje olajšal, namestil v lovski koči. Kakšno stališče bosta zavzela od tega Robert in Vilko, ne vem. Toda z njima bom hitro na jasnem. Moj oče seveda...«

»Se bojiš?«

»Strah?«

Sklonil se je nad vesla ter se s srečnim smehljajem zazrl v lepi dekletov obraz. »Ne, Ana! A tečno mi je.

Toda ne zaradi bojev, ki me čakajo, ker vem, da jih bom prebil. Bojim se le nezaslužene sreče, ki se bo zavalila name.« Mehka roka mu je zatisnila ustnice.

Tišina je bila v čolnu, vesla so se vlekle in z velikim škrebetom je zdrsil čoln mimo strme iz vode moleče skaline. Gorski kot, preplavljen z vsem čarom poletne mesečne noči, se je odprl kakor ogromna jama. Zdaj se začuje rahli spev čudežnega alta. Kot brneče sanje zvona, tako je vztrepetavala polnost teh prekrasnih tonov v tišino noči. — Schumannova »Pesem neveste«. In kako je bila pesem peta, to je bilo več kot samo dar popolnega umetnika. Bil je to spev, v katerem se je izžrpalo vse mišljenje in čutenje, vsa duša ljubeče žene.

»Naj me, o mati, na prsi privije, mati, nikar se za mene ne boji! Vprašaj zaman me, kaj iz tega naj vzklije, dan kdaj poslednji dožilo bo svoj?«

Konec! Končati nikdar se ne sme! Kaj? Oj, saj tega še nihče ne ve! Naj me na prsi privije! Naj me!

Kakor izgubljeni zvok iz dalje se je odbijal odmev poslednjih besedi od skalnih gorskih sten. Nato globok molk. In zdaj preko jezera sem vreseč, zatognjen klic; še drugi in zopet eden.

Tasilo se je vzravnal: »To je pri hišici. Morda turist, ki se je ob povratku zakasnil. Morava ponj, če ne bo moral ubožec do jutra čepeti zgoraj v skalnem zakotju.«

Tri tedne se trajajo ugodnosti, ki jih nudi Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani s svojimi krasnimi kolekcijami knjig po izredno nizkih cenah in mesečne obroke. — Pisite takoj po 16 strani obsegajoči, ilustrirani proskript!

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1'—; ženitovanjski oglas Din 2'—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10'—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pečitna vrstica po Din 250. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Družabnico

tovine, išče podjetje na prometnem kraju. Ponud

Družabnika
z večjim zneskom sprej
mem v večjo trgovino

Hranilno knjižico
Mestne hranilnice ljubljane

Posojila in kredite

Hranilne knjižice
Ljudske posojilnice ljub

ljanske v vsakem znesku
Kmetske posojilnice ljud
ljanske do 200.000 Din
Zadružne gospodar. ban
ke večje in manjše zne
ke, Ljudske posojilnice

Celju vsaki mesec. Celjske posojilnice d. d. 100.000 Din lahko prodaste po najvišji ceni protakojšnjemu plačilu potrotrg. ag. bančnih poslov. Aljezji Placinski Ljubi

Pouk

Prihodnji prikrojevalni tečaj

na
damska in moška
oblačila
se vrši
od 24. febr. do 14. mar.

Teodor Kunc
lastnik krojne bolg. Lju
ljana, Sv. Petra cesta 14

nemilčino po izkušeni
todi. Cena nizka. Nasl
v upravi »Slovencay p
št. 2156.

Glasba

SHKZPLAČN
POUR V
IGRANJU I

HA RHOMTIS
00

 128
 ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN CENNIK
MEINEL-HEROLD 0202
 ZAL

Klavir
dobro ohranjen, »Conce
flügel«, lep glas, radi

Koncertni klavir
prvovrsten, železne ko

Rabliene instrumente

Pianino

izdelovalnic

harmoni

Zahl
vorte

FR. LUBA
in sin

*****
ČITAJTE IN SRI
„SLOVENCA“
 *****

Podaljšaj si življenje!

življenje moramo podaljšati, posledice preprečiti, boleznim odpraviti, slabosti ojačati, nestalne moremo uvrstiti in nesrečne napraviti srečne!

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Oslabljenost živcev, pomanjkanje, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo

je najboljši zdravnik! Se pot, ki Te moreje dovesti do dobrega razpoloženja, očitni Tvoj značaj, napolniti Te s novim uganjem; ta pot je pa opisana v razpravi, ki je se more vsakdo, ki sahaeva, dobiti takoj in povsem brezplačno!

V tej mali priložni knjižici je razloženo, kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačati živce in mišice, odpraviti slabo razpoloženje, trudnost, raztresenost, oslabiljenje spomina, nerazpoloženje za delo in nebroj drugih boleznih pojavov. Zahvaljeval se razpravo, ki Vam bo nudila mnogo prijetnih ur.

Poštno zbirališče:

ERNEST PASTERNAK, Berlin 50,
Michaelkirchplatz 13, Abt. 123.

Posestva

Droben oglaš v »Slovenca«
posestvo in hitro prodaja;
če že ne za gotovim denarjem
pač kupca ti s knjižico (1)

Realiteta pisarna

Adamič Albin

Ljubljana, Gosposvetska 8

Telefon int. 32-86

Hiše, vile, posestva in parcel

v največji izbiri. Uspešno

in kulturno posredovanje

pr: nakupu, prodaji in za-

menjavi nepremičnin.

Uprave hiš in posestev

zanesljivo po dogovoru.

Stanovanje in lokali

v veliki izbiri. - Hišnim

lastnikom oddajamo brea-

placno.

Hranilne knjižice

Poredujemo nakup in pro-

dajo.

Posejila

vseh vrst preskrbuemo.

Vse informacije brezpla-

čno. Pismen odgovor pri-

ložite znanke Din 3.—

Elitni bufet

v strogem centru Zagre-

ba, s prikladnimi prostori

za gostilno, menzo ali

zajtrkavalnico - ugodno

napredaj. Ponudbe: Milan

Löwinger, Zagreb, Kumi-

čičeva ulica 10. (p)

Več stavbnih parcel

lepih, v središču Vrhnike,

prodajo. Vodovod, elek-

trika v bližini. Primerno

za letovišče, po poljubno-

sti kopališča ob Ljubljani.

Plačilne ugodnosti. Na-

selov v upravi »Sloven-

ca« pod št. 1705. (p)

Vilo

z 2 stanovanjema in kras-

nim, velikim vrtom, ugod-

no prodam. 25 minut od

glavne pošte. - Ponudbe

upravi »Slov.« pod »Ljub-

ljana mesto« 1979. (p)

Hiša

nova, štiristanovanska,

visokopritlična, z velikim

vrtom, 3 minute od avto-

busne postaje, napredaj.

Studenca pri Mariboru, So-

kolska ulica 43. (p)

Hišo

z njivo in sadonosenikom,

trihetrt orala, dam v na-

jem. Perc Franc, Zgor.

Radvanje pri Mariboru. p

Stavbne parcele

poleg kolodvora Hoče pri

Mariboru, ugodno prodam.

Pukl, Zg. Hoče 14. (p)

Hišo z gostilno

v Ljubljani, Celju ali Ma-

riboru ali v kakem drug-

em prometnem kraju —

kupim. Gotovine 120.000

Din in hranilne knjižice. -

Prevzem hipoteke. - Po-

nudbe z opisom hiše upr.

»Slov.« pod »Dravska ba-

novina« št. 1975. (p)

Parcela

blizu trnovske cerkve —

napredaj. Poizve se: De-

vinška 5. (p)

Enodružinsko hišo

na Bledu prodam. Ponud-

be upravi »Slovenca« pod

št. 2056. (p)

Mlekarno

dobre vpeljano, na zelo

prometni točki takoj pro-

dam, deloma na knjižice.

Naselov v upravi »Sloven-

ca« pod št. 2087. (p)

Štiristanovanska hiša

novozidana, pet minut od

travnjaka, poceni napre-

daj. Cena 85.000 Din. Na-

selov v upravi »Slovenca«

pod št. 2086. (p)

Delavnico

za pletilstvo, na Gorenj-

skem, oddam. Električni

obrat. — Naslov v upravi

»Slovenca« pod št. 2083.

Drogerijo prodam

ugodno z inventarjem in

zalogo vred na promet-

nem kraju v Ljubljani. Po-

nodbe upravi »Slovenca«

pod »Zaradi družinskih

razmer« št. 2081. (p)

Hišo z vrtom

na Mirni ugodno prodam

Marin, Mirna 57. (p)

Enodružinsko vilo

— komfort — prodam. Za

Bežigradom. — Naslov v

upravi »Slovenca« pod

št. 2096. (p)

Dvostanovnj. hišica

primerna za upokojenca,

napredaj. (Stožice) Ljub-

ljana. — Več se poizve:

Idrijska ulica št. 6, Ljub-

ljana. (p)

Dve parceli

ugodno prodam. Ponudbe

upravi »Slovenca« pod

»Lepa lega« št. 2106. (p)

Manjše posestvo

lepo urejeno, blizu mesta

napredaj. Ugodni plačilni

pogoji. Ignac Teršek, Ra-

deče pri Zid. mostu. (p)

Trgovina

na najbolj prometni točki

Ljubljane zaradi prezapo-

slenja napredaj. Pismene

ponudbe upravi »Sloven-

ca« pod »Bodočnost«

št. 2100 upravi »Sloven-

ca« (p)

Stavbna parcela

400 m², poleg Mladinskega

doma Kodoljevo, napredaj.

Poizve se: Opeka, Tyr-

ševa cesta 9/II. (p)

Parcelo

nasproti kavarni »Maj-

cen« prodam. Naslov v

upravi »Slovenca« pod

št. 2120. (p)

Štirinadstropno hišo

z vrtom, blizu cerkve in

šole, pripravno za upoko-

jenca, prodam za 110.000

dinarjev. Koseze 74, Ljub-

ljana. (p)

Stavbno parcelo

500² m, na zelo lepem

kraju, prodam. Aljaževa

št. 8, Sp. Šiška. (p)

Enostanovnjaka hiša

z zemljiščem v izmeri

2200 m², napredaj v Dom-

žalah. Poizve se v Radom-

lju št. 46. (p)

Hišica

enostanovnjaka, z vrtom

- ugodno napredaj. Raz-

vanje 128, ob železnici. p

Enodružinska hiša

tik kolodvora, napredaj.

Cena 35.000 Din. — Ivan

Vanovšek, Petrovče pri

Celju. (p)

12. zvezek

VELIKEGA

HERDERJA

je tu! V petih letih je bil

ustvarjen ta veliki nemški

leksikon

12 zvezkov

1 atlas

180.000 pojasnil v tekstu

nad 20.000 slik

Naročite pri najbližji knjigarni 40 strani

obsegajoči prospekt »Brücke ins Le-

ben«, ki Vam ga določljivo zastoni

in brezobvezno.

Naročilnica

Podpisani prosim, da mi založništvo

HERDER, FREIBURG im BREISGAU brez-

plačno pošlje potom knjigarne

prospekt »Brücke ins Leben«

točen naslov:

Trgovsko hišo

v Ljubljani, kupim za do

1.000.000 Din.

Velika hiša

v Ljubljani, 11 stanovanj,

napredaj za 380.000 Din.

Posestvo

pri Mariboru, preko 20

oralov, donos 4 vagona

sadja, 8 konj in krav —

prodam za 83.000 Din go-

tovine, 52.000 Din plačilj-

ivo v 16 letih. - Posredo-

valnica »Rapid«, Maribor.

Gospoška ulica št. 28.

Javna dražba

občinskega lova

občine Begunje pri Les-

cah bo dne 3. marca 1936

ob 9. uri pri sreskem na-

čelnstvu v Radovljici po

predpisih novega lovkega

zakona, za dobo 12 let.

— Lov je v glavnem višinski

do 2000 m. Površina 2558

ha. Izklicna cena 6000 D.

varščina 6000 Din.

Sodna dražba

gostilniške hiše v Stožic-

ah pri Ljubljani se vrši

dne 20. februarja ob 11

dop. na sreskem sodišču,

soba št. 16. Izklicna cena

66.000 Din. Pogoji ugodni.

Prostov. javna dražba

avtomobilskih in športnih

potrebščin, pletilnega stro-

ja, avtomobila (Avstro-

Daimler, 6 cyl.), trg. omar

in pulov itd. se vrši dne-

vo do 9. dne 12. ure in od

3. do 6. ure na Miklošič-

evi cesti 30, Ljubljana. o

Javna dražba

Dne 19. februarja 1936 ob

3 pop. bo v Javnih skladi-

ščah v Ljubljani na Tyr-

ševi cesti 33 - javna dra-

žba porcelanastih izolator-

jev za zunanjo električno

napeljavlo v 3 rabojih v

brutto teži 324 kg. (o)

Dvodružinsko hišo

novi, 15 minut od Celja,

prodam za 85.000 Din. -

Ponudbe podružnici »Sl.«

v Celju pod »Lepa lega«

Vsa zimska oblačila
amo znižali 10—15%. An-
ton in Vladimir Preker.
Sv. Petra cesta 14. (U)

Premog, drva, koks
prodaja Vinko Podobnik.
Tržaška cesta šte. 16.
Telefon 33-13

POZORI

Vse vrste

bosanskih preprog

po najnižjih cenah dobite
v novo odprti trgovini
Kopitarjeva ulica št. 1
Osman Hasovljević
Bogata zaloga

VINA

vseh vrst kupite najugod-
neje pri
Centralni vinarni
v Ljubljani.

Otroške vozčke kolesa

kupite ugodno pri
S. REBOLJ & DRUG.
Ljubljana, Gospodarska 13

Modroce

postelne mreže, železne
ložilne postelje, otoma-
ne, divane in tapetne
izdelke nudi na cene
RUDOLF RADOVAN
tapetnik, Mestni trg 13.
Ugodni nakup morske
trave, žime, cvilha za
modroce in blaga za
prevleke pohištva.

Za ples 1936

Svijetli v vseh barvah

Barvna kombinacija z lakom

Svijetli, elegantne oblike

Srebrna brokat na plesno obliko

Novost sezona — srebrna

Elegantni plesni čevlji iz barvna

Elegantni, iz najboljšega laka

Plata

Odda se mesto tajnika

denarnem zavodu v Sloveniji. Zahteva se dovršena
pravna fakulteta, po možnosti abiturientski tečaj,
godna praksa, oziroma praksa v denarnih zavodih.
Ponudbe s točnimi podatki glede študij, dosedanje-
ga službovanja, znanja jezikov itd., naj se pošljejo
v upravo »Slovenca« pod Tajnik« šte. 1949.

Trgovski pomočnik

vojaščinu prost. izvežban v manufakturi, galante-
riji, špeceriji in železnini, spreten prodajalec —
se sprejme takoj. — Dobro izurjeni izloženici
aranžerji imajo prednost. — Ponudbe z navedbo
dosedanjega službovanja in zahtevkom plače je
poslati v upravo »Slov.« pod »Sposoben« št. 1759.

Jedilni pribor

je v vsakem gospodinjstvu potreben, zato je najboljši, naj-
koristnejši in najprejnejši darilo novoporočencem, sorod-
nikom in prijateljem.

Prodajamo na veliko in na drobno. Jamčimo, da je ves iz najfi-
nejšega alpacca, ki ne zarjavi, in iz alpacca srebra. Prodajamo: iz alpacca
6 zlic, 6 vilic, 6 nožev »Solingen Rostfrei«, vse za Din 291. — Isto iz alpacca
srebra vse za Din 819. — Garnitura iz alpacca, komplet za 6 oseb (41 ko-
madov) za Din 759. — Isto iz alpacca srebra Din 2058. —

PRIBOR ZA KOMPOT komplet, iz najfinejšega kina srebra (pladen

težak 2 kg) Din 950. —

SERVICE ZA LIKER komplet, iz najfinejšega kina srebra Din 250. —

Isti service s pozlačenimi čašami Din 350. —

PLADENJ, velik 40 x 60 cm iz najfinejšega kina srebra, težak približno

2 kg, Din 550. — in 750. —

NA OBROJE DAJEMO: gg. oficirjem, drž. uradnikom z 10 let službe in

nimaio zarubljene plače ter duhovnikom. — Naročila pošiljamo po

pošti po povzetju.

ZA KAVARNE IN RESTAVRAGIJE pladnji iz najfinejšega alpacca

št. 1 Din 36. —, št. 2 Din 44. —, št. 3 Din 55. —, št. 4 Din 70. —

POSREBENJE in pozlačenje vseh zgoraj imenovanih predmetov.

Vse zgoraj imenovane predmete izdeluje in prodaja:

OVLAŠČENA KOVNICA

Beograd, Boulevard Vojvode Mišića 43, telefon 27036 ali

Prodajalna Kovnice, Kralja Milana 14, telefon 24-826, Beograd.

Zahtevajte cenik, pošljemo vam ga brezplačno. Trgovcem, kavarnarjem in

restavratierjem dajemo popust. Iščejo se agenti-zastopniki v celi kraljevini.

Javna zahvala

Najtopleje se zahvaljujem g. dr. Osolniku
Janku, zdravniku iz Most, ki mi je s svojo spretno
roko odstranil mandelje in me tako rešil dolgo-
letnih neprijetnosti.

TEREZIJA MAVER

žena sprevednika drž. žel.

Ljubljana-Moste, Ljubljanska ulica št. 63.

M. D. Z. št. 82/1936.

Razpis

Mestna delavska zavarovalnica v Ljubljani
oddaja v najem s 1. aprilom 1936 svojo gostilno
in okrevališče »Posavec na Posaveu pri Otočah.

Tozadavne ponudbe s priloženimi usposoblje-
nostnimi dokazili, navedbo višine kaveje in pogoji
ponudnika je vložiti do 29. februarja 1936 opoldne
v pisarni Mest. delavske zavarovalnice v Ljubljani,
Mestni trg št. 27-III., soba št. 51, kjer se dobijo
tudi eventualne potrebne informacije.

Za Mestno delavsko zavarovalnico:

Direktor mestnih uradov: Jančigaj I. r.

Trgovska hiša

v Ljubljani, Stari trg št. 32, se bo prodala v
četrtak, dne 20. februarja 1936 ob 11 na prisilni
javni dražbi pri sreskem sodišču v Ljubljani, soba
št. 16.

Cenilna vrednost 575.683.50 Din, najmanjši po-
nudek 267.841.75 Din. Vadij 57.568.50 Din.

GOSPODINJA

popolnoma vešča v hišnem in vrtnem gospodinjstvu,
v otroški vzgoji, zaposlena sedaj v večjem kopa-
lišču in letovišču, zmožna samostojnega vodstva
vsakega gospodinjstva — išče primerno mesto kot
gospodinja, oskrbnica itd., najraje v boljši zas. hiši
pri gospodarstvu ali obratni hiši. Prvovrstna sprice-
vala. Ponudbe upr. »Sl.« Maribor pod »Domačica«.

Zahvala

Ob prebriski izgubi naše nadvse ljub-
ljene soproge, matere in sestre, gospe

Frančiške Gašperlin

smo prejeli nebroj izrazov sožalja in so-
čustvovanja, za katera se najskrenejše
zahvaljujemo. Naša dolžnost je, da iz-
rečemo posebno zahvalo oč. duhovščini,
prosvetnemu društvu, pevcem, godbi in
tretjemu redu. Posebna zahvala vsem, ki
so ji stali ob strani v njeni zadnji uri in
ki so jo spremlili k večnemu počitku.

Vsem stotero Bog plačaj!

Ljubljana—Glince, 15. februarja 1936.

Globoko žalujoči ostali.

NOVO

NOVO

DR. FR. STELE

UMETNOST ZAPADNE EVROPE

STRANI 436, SLIK 292

„KOSMOS“
DIN 120.—

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA, LJUBLJANA

Dotrpel je danes po dolgotrajnem bolehanju naš ljubi soprog, oče, stari oče, brat,
stric, svak in taot, gospod

Fran Merljak

sreski prosvetni referent

odlikovan z redom Sv. Save petega razreda

v 58. letu starosti, previden s tolažili svete vere.

Na zadnji poti ga spremimo v ponedeljek, dne 17. februarja 1936 ob štirih popoldne
izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 22. februarja 1936 ob sedmih
v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Ljubljana, dne 15. februarja 1936.

Žalujoči: Alojzija, soproga; Danica, Božena, hčerki; Marija, Kristina, Anton, sestre
in brat; Franjo Šiligoj, zet; Dušan, Marko, Metka, Tomažek, vnuki.